

NASLOV

Tudi občina Gornja Radgona bo imela odslej svoj uradni grb. Na zadnjem skupščinskem zasedanju so ga sprejeli tudi delegati skupščine občine, predstavljali pa bo značilnosti majhnega območja ob mejni reki Muri. Sonce, grozd, zvezda in valovi so simboli za sončno vinorodno in svobodno pokrajino ter reko Muro.

bp

Krajevna skupnost — »folklora samoupravljanja«?

Postojanka ljubiteljev z malo moči in vpliva

Zato pa s toliko več zvezami in poznanstvi, kajti v nasprotnem bi tudi enkratne akcije mobiliziranja ljudi za ureditev določenih »lokalnih zadev« (asfalt, javna razsvetljava, kanalizacija, vodovod, telefonsko omrežje, preskrba naselij) običale na pol ali trileti poti. Je to mogoče ali gre za pretrano sodbo?

Udeleženci pred kratkim izvedenih letnih programskih konferenc Socialistične zveze v 82 pomurskih krajevni skupnostih so (ne)hote boleče dregnili v lokalno samoupravo, ki očitno ni brez sistemskih »napak«. Čeprav ustave (zvezna, republiške) in določeni sistemski zakoni neverjetno veliko prostora odmerjajo krajevni skupnosti kot instituciji političnega sistema na najnižji teritorialni ravni, se v praksi čedalje bolj spreminja v podaljšano roko občinske upravne birokracije in političnega aktivizma, ima pa tudi prešibko akcijsko sposobnost za reševanje vsakodnevni problemov, ki tarejo ljudi v lokalni skupnosti. Do neke mere resda obvladuje najbolj enostavne težave in vprašanja na nerazvitem podeželju, nikakor pa ne v bolj razvitih krajevni in mestnih središčih. Naj spoznanje še bolj določno izostrišmo! V razvitem svetu je že zdavnaj prevladalo prepričanje, da se razvoj celotne družbene skupnosti začne v lokalni skupnosti in da morajo biti tu ustvarjene čim boljše razmere za življenje in delo ljudi; po možnosti na podeželju enake kot v mestu. Tega ni mogoče doseči drugače kot z določenim stabilnim sistemom financiranja, podobno kot velja za enote države, torej občino, republiko, pokrajino. Prav tako ne gre brez utrjene organizacije krajevnih (lokalne) samouprave, ki zagotavlja trajno, kakovostno in odgovorno delo.

Vendar ni toliko v ospredju denar, kolikor koncept. V drugih evropskih državah imajo namreč že dalj časa utečene finančne »injekcije«, s katerimi skušajo povsod na državnem ozemlju ustvarjati ustrezne razmere za življenje ljudi in gospodarski razvoj v lokalnih skupnostih. Naši najbližji sosedi Avstriji imajo na primer tudi v najmanjši, najbolj zakotni vasi asfaltne ceste, ki so jih uredili ravno s pomočjo sodelovanja lokalnih skupnosti in države, kar omogoča, da je tako rekoč sleherni tamkajšnja domačija turistični objekt, ki pridobiva devize. Pri nas vemo, kako je s spodbujanjem kmečkega turizma, saj more naš kmet storiti vse, kar lahko stori avstrijski kmet, ne more pa storiti tega, kar je delež družbene skupnosti. Brez njega pa turizma ne more biti. Se izraziteje se kaže nemoč in omejen vpliv krajevnih skupnosti — ob določenih zgrešenih prijemih v kmetijski politiki — pri pojavu bega s podeželja. V Pomurju (zlasti Goričko in Slovenske gorice) bi v tej zvezi morale občine kot središčne institucije tako imenovane lokalne samouprave že zdavnaj ukrepati. Ljudi namreč odganjajo razmere, kar je posledica nesposobne institucije krajevnih skupnosti, ki ne more zagotavljati prebivalstvu osnovnih življenjskih in delovnih

možnosti v domačem kraju na sodoben način. Povejmo naravnost! Družbena skupnost je sicer vlagala ogromna družbena sredstva za pospešen razvoj manj razvitih območij in jih pretakala na ravni republik in pokrajin. Toda ta sredstva so bila uporabljena za velike, pogosto zgrešene naložbe in za negospodarske, čestokrat megalomanske (luksuzne) objekte, ki niso veliko vplivali na razvoj. Ta se je zmeraj začel šele od občinskih centrov navzgor, naselja pa so bila prepuščena svoji usodi, izjeme samo potrjujejo pravilo. Interesni element je namreč tisti, na katerega se najraje računa pri razvojnih ambicijah krajevni skupnosti, ali z drugimi besedami: na prvem mestu je kot možen vir financiranja krajevni samoprispevek, solidarnost, samopomoč. V kriznih razmerah se zdi, da je interesni element že v dobri meri izčrpan, zato so prej omenjene finančne »injekcije« nujno potrebne.

Če smo že omenjali kmečki turizem in beg s podeželja, bi morali še drobno gospodarstvo, o katerem zdaj spet na veliko razpravljamo. Toda tudi temu področju, ob katerem bi bilo mogoče angažirati ogromna sredstva naših zdomcev, se pri tako postavljenem konceptu krajevnih samouprave na podeželju črna piše. Pri ureditvi, kakršna je v veljavi, se občasno dogaja, da v krajevni skupnosti z malo denarja naredijo tudi velike stvari, vendar je to v celoti odvisno od osebnih zagnanosti posameznih aktivistov. Ti so zaradi spleta okoliščin čisto primorani, da sklepajo tudi zveze in poznanstva (recimo pri izvajalcih), če naj hitro, poceni in učinkovito speljejo določeno »lokalno zadevo«. Tu pa že trčimo — podobno kot v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih — na težnje odtujevanja odločanja kranjamom. Med drugim se to kaže s hitrim odločanjem v organih krajevnih skupnosti, osebno izjavljanje občanov pa se večidel uresničuje le prek enotnih splošnih zborskih in relativno majhnim številom udeležencev. V vsakem primeru — razen, ko je posredi glasovanje o samoprispevku — je iz odločanja praktično izključena večina kranjamov, stalne nosilce družbenopolitične in samoupravne dejavnosti pa sestavlja precej ožek krog sicer amaterskih (ljubiteljskih) aktivistov. Skratka, opravka imamo s postojanko ljubiteljev, ki so do občine, kot središčne institucije lokalne samouprave, brez posebne moči in vpliva, imajo pa obojega na pretek v manevrskem prostoru, zakločnem s krajevnimi mejami. Vendar nas samoupravno odločanje v krajevni skupnosti že usmerja k novim vprašanjem.

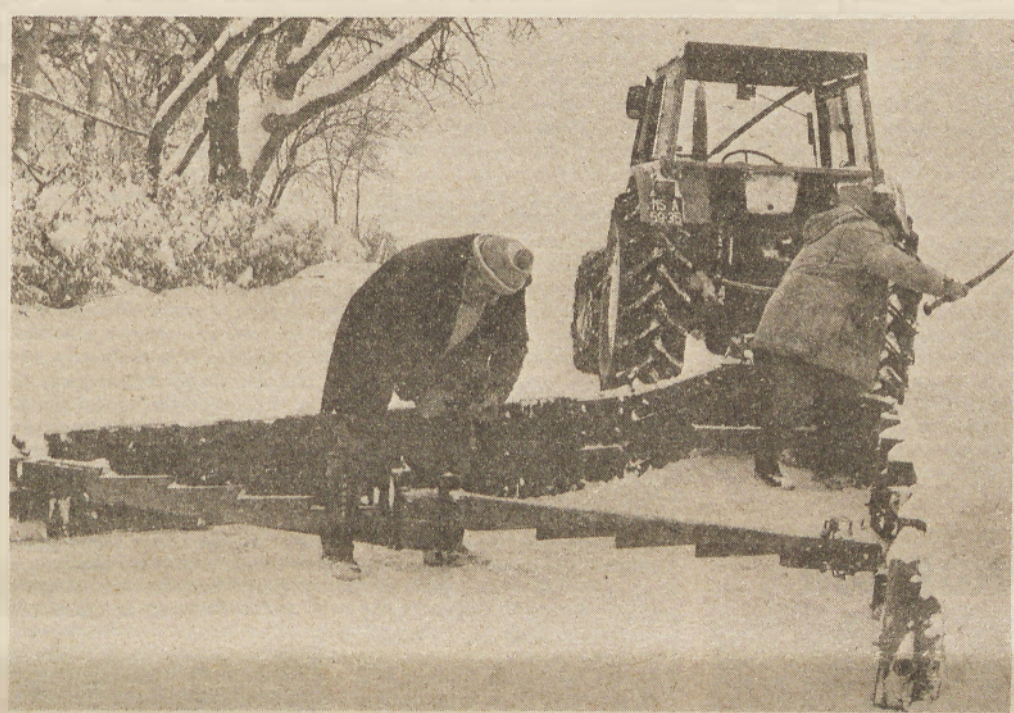
Branko Žunec

SNEŽNIM ZAPLETOM OB ROB

Precej jih je minulih deset dni preklinjalo nepričakovano debelo snežno odejo, ki je dosegla skoraj pol metra, toda ker je vsaka slaba stvar za nekaj dobra, so se tudi snega nekateri razveselili. V prvi vrsti v elektroindustriji, kjer so že nekaj časa bili plat zvona zaradi pomanjkanja vode v hidroelektrarnah. Kljub temu so nas znova »osrečile« s podražitvijo električne energije. Kako dolgo še?! Če je snega preveč tudi za smučanje, pa lahko najboljše ocenijo vneti ljubitelji bele opojnosti. Snežne padavine pa so prišle prav tudi šolarjem, ki so pred kratkim začeli z zimskimi počitnicami.

Marsikje v Pomurju so konec prejšnjega tedna ljudje pošteno zavijali rokave ter urejevali ulice, ceste in okolice zgradb. Veliko dela je čakalo tudi tiste, ki so morali odstraniti sneg s prenekatere strehe, ki nekoliko debelejša snežna odeja ne bi prenesla. Tudi komunalci in cestarji so se zadnje dni vendarle podvzivali, saj so najpomembnejše ceste sproti splužili, da so bile prevozne ob ustrezni zimski opremitvi. Sicer pa je novega snega (okrog 20 centimetrov) nametalo ravno toliko, da delavci zimske službe niso mogli k počitku. Pri temeljni organizaciji za vzdrževanje in varstvo cest v Murski Soboti, ki skrbi za redno pluzenje pomurskih cest, so morali spet poslati na pot večino pluznih vozil in drugo mehanizacijo, pridružili pa so se jim tudi kooperanti. Tako so v Pomurju ves čas sproti splužili vse magistralne in regionalne ceste, ki so se jih lotili po prednostnem redu.

Posebno poglavje pa so seveda lokalne ceste, kjer se je pojavljalo največ težav zaradi zamud pri

VLADO ČER iz Kušanovec je bil v minulih dneh s svojim traktorjem in lesenim snežnim plugom skoraj vsak dan (ponoči in podnevi) na cestah. Enkratni obhod, za katerega je odgovoren, je trajal po deset in več ur, preden so bile vse ceste splužene. Kljub obilnemu sneženju mu je to uspelo.

Foto: J. G.

pluzenju, kar je vplivalo na življenjski utrip. Ta pa ob še tako velikih problemih, zlasti pri zagotavljanju osnovnih prehrabnih potrebščin in najrazličnejših prevoznih, ni nikoli povsem zaml.

Ne da bi zagovarjali komunalne delavce je treba upoštevati tudi njihove težave. S posipavanjem cest in odstranjevanjem od-

večnega snega so bili namreč zaposleni tako rekoč vse dneve in noči, zato so v povprečju spali le nekaj ur. Nič čudnega, če je nekaj delavcev zbolelo in vsega dela niso mogli pravočasno opraviti. Njihove težave so stopnjevali še neodgovorni vozniki, ki so puščali avtomobile kar na cestah, svoje pa so pridali tudi vsi tisti, ki niso očistili pločnikov. Kaj, ko so te zadeve ljudem najbolj na oče!

Da smo v Pomurju bolj ali manj uspešno premagali izredne snežne razmere, je več kot na dlani, kar pomeni, da nam še take neveščnosti ne morejo priti do živga. Na pomoč so priskočili tudi delavci v proizvodnji, usluž-

benci in vojniki, ki so v pravem trenutku zapustili svoja vsakdanja opravila in zgrabili za lopate. Omeniti pa moramo tudi vse tiste občane, ki so gazili po visokem snegu in tako pripomogli k hitrejšemu odpravljanju problemov na terenu. Vse to se je pravzaprav dogajalo, a še vedno marsikdaj nekako počasi. Pa naj vsi tisti, ki so delali hitreje in bolj organizirano kot nekatere komunalne službe v občinskih središčih, oprostijo. Kajti veliko je bilo najrazličnejših možnosti, da se v marsikaterem okolju pravočasno organizira množična akcija, ki jih pa povsod niso izkoristili. To naj bo dobra šola!

Milan Jerše

LJUTOMER

Bo v Pomurju prostor za dialog o šolstvu?

Leta 1963 so v Ljutomeru ustanovili gimnazijo, ki je uspešno vzgojila vrsto mladih, ki danes nadaljujejo uspešno delo v gospodarstvu in družbenih dejavnostih v občini in republiki. S pričetkom usmerjenega izobraževanja pa so se pričele v zadnjih letih pojavljati težave: medtem ko je bil vpis v šolskem letu 1981/82 še zadovoljiv, takrat se je vpisalo 57 dijakov, naslednje leto 62, od takrat pa je vpis pričel nazadovati. V letošnjem šolskem letu je v prvem letniku vpisanih le 28 dijakov usmerjenega izobraževanja družboslovno-jezikoslovne smeri.

Od pričetka upadanja vpisa so najrazličnejši iskali razloge, zakaj to upadanje. Na plan je prišlo precej dejavnikov: program naj ne bi uspel, bilaj za začetek dela, ampak le za nadaljnji študij, možnosti za zaposlitev, tudi po končanem študiju so minimalne, učenci v tem programu ne morejo dobiti štipendij, lokacija šole je glede na regijski program neugodna...

Vsi ti dejavniki res nekoliko vplivajo na omenjene težave, razlogi pa so drugačni: s prehodom na usmerjeno izobraževanje je šola postala regijska. Dva oddelka družboslovno-jezikoslovnega programa ustrezata za vpis dveh oddelkov. V prvih letih je bila zagotovljena tudi vertikalna prehodnost, ko pa se je od nje odstopilo (in s tem otežilo študij družboslovnih smeri in drugih srednješolskih programov) je to močno zmanjšalo regijski pomen šole.

Širjenje prehodnosti je vodilo tudi k podvajanju programov, ki so si sicer po vsebini sorodni, z vidika možnosti za nadaljnji študij pa povsem zamenljivi. Premalo je upoštevan tudi regijski odliv. Rešitev je več, vendar so nekatere nesprejemljive, za druge pa bi bil potreben dogovor. Uvajanje dopolnilnega programa v ljutomerski šoli bi pomenilo nujnost vpisa treh oddelkov, pridobitev alternativnega programa bi pomenilo opustitev dosedanjega, ki je edini v Pomurju, hkrati pa bi to pomenilo tudi premestitev nekega programa iz druge šole.

Se najbolje bi bilo, da bi se v Pomurju lahko dogovorili o predlogih, ki jih je podprl tudi ljutomerski izvršni svet, ko je obravnaval omenjeno problematiko: za prihodnje šolsko leto bi SSDU Ljutomer naj razpisala dva oddelka družboslovno-jezikoslovne smeri, SCTPU Murska Soba pa dva oddelka VIP učiteljev, s tem, da izvaja en oddelke smeri razredni pouk in en oddelke naravoslovno-matematične smeri, ne izvaja pa družboslovno-jezikoslovne smeri. Tako bi se vsi tisti dijaki morali usmeriti v Ljutomer. Prehodnost za študij na pedagoški družboslovno-jezikoslovni smeri pa bi v Ljutomeru zagotovili z fakultativnim poukom potrebnih pedagoških predmetov.

Poleg teh predlogov, pa je izvršni svet SO Ljutomer sprejel obsežen program aktivnosti, ki bi pripomogle k reševanju problematike ljutomerske srednje šole.

Dušan Loparnik

KOMUNISTI STRNILI RAZPRAVE

O ŠOLI DANES IN JUTRI

»Če bomo tako delali, kot smo govorili, potem bo naša seja uspešna,« je v sklepnih mislih dejal sekretar medobčinskega sveta ZKS za Pomurje Bela Banfi na razširjenem sestanku tega najvišjega partijskega organa pomurskih komunistov preteklo sredo v Murski Soboti.

Res je bilo izrečenih veliko ugotovitev, kako je in kako naj bi bilo v našem vzgojno-izobraževalnem sistemu, vendar so za spreminjanje potrebne tudi konkretne akcije. Bodo sledile? V Pomurju se moramo predvsem sami dogovoriti o mreži srednjih šol. Dokar trd oreh bo predvsem izognitev podvajanja v družboslovni usmeritvi med Mursko Soboto in Ljutomerom. Zlasti v ljutomerski občini si prizadevajo, da bi »okrepili« položaj tamkajšnje srednje šole družboslovno-jezikoslovne usmeritve (nekdanje gimnazije), ker je občutno upadel vpis mladih v to šolo. Namesto dveh oddelkov zberejo namreč prijave komaj za en oddelke novincev, s tem pa je ogrožen obstoj šole. zato je delegacija komunistov iz ljutomerske občine predlagala, da bi ob družboslovno-jezikoslovnem programu v Ljutomeru uvedli tudi fakultativni program pedagoške usmeritve, in sicer učitelji predmetnega pouka, v Murski Soboti pa naj bi ob programu naravoslovno-mate-

matična tehnologija imeli še program učiteljev razrednega pouka. V razpravi pa smo slišali tudi mnenje, da to ne bi bila dobra rešitev, ker so prometne zveze za Ljutomer mnogo slabše kot za Mursko Sobotu, kjer je poleg tega tudi nezaseden dom učencev, in da pač moramo tudi v srednjem šolstvu razvijati posamezne centre usmerjenega izobraževanja, ne pa šolske mreže povsem razdrobiti.

Na seji se niti o enem niti o drugem predlogu niso opredeljevali, temveč so imenovali posebno delovno skupino, ki naj poskuša najti ustrezno (strokovno) rešitev. Vsekakor pa bodo morali predvsem izvajalci v srednjem šolstvu prestopiti prag svoje šole, kot je v razpravi dejal tudi član CK ZKS Sivo Komar.

Pomurje spada med tista območja v Sloveniji, ki imajo najslabšo izobrazbeno sestavo zaposlenih, in sicer je kar 40 odstotkov priučenih ali nekalificira-

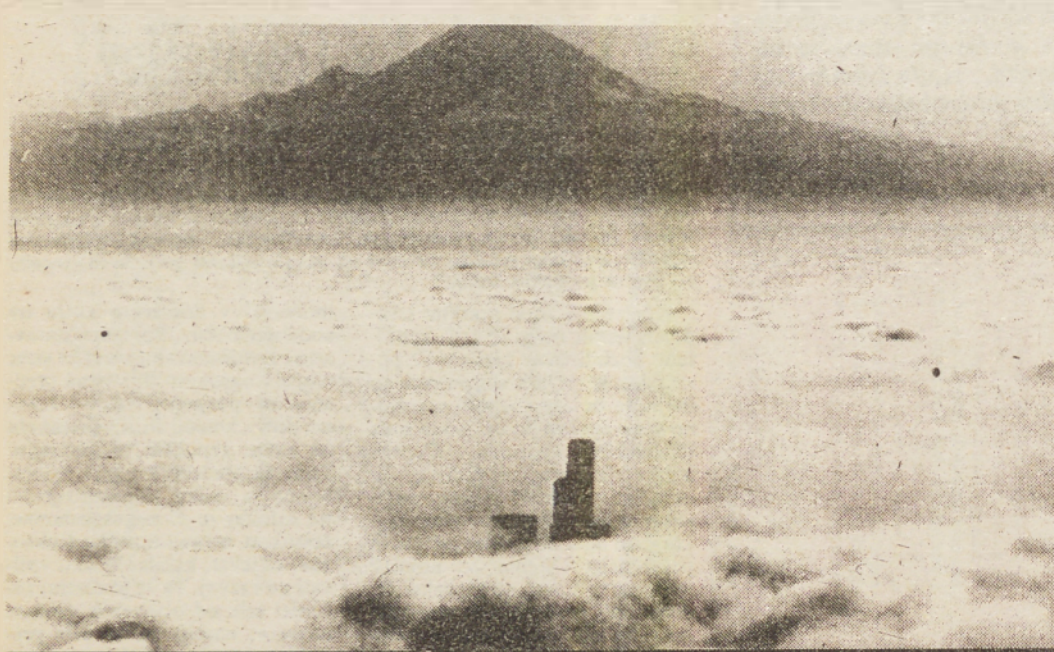
nih kadrov, približno toliko jih ima le poklicno šolo, medtem ko je srednje šolo končalo 14 odstotkov, višjo okrog 2 in visoko samo 1,7 odstotka zaposlenih. Zanimanje za nadaljevanje šolanja pa je še med mladimi v Pomurju zadnja leta celo zmanjšalo. K temu so najbolj prispevale tudi nekatere delovne organizacije (Mura, Planika idr.), ki so dokaj množično zaposlovale nekalificirano delovno silo, delavcem pa zaradi dobrih poslovnih rezultatov zagotavljale dokaj ugodne osebne dohodke. Nekdo je v razpravi dejal, da delamo s tem izobraževanju medvedjo uslugo. Velika rakasta rana v Pomurju je tudi štipendiranje. Delovne organizacije v zadnjih letih razpisujejo vse manj kadrovskih štipendij, predvsem za srednješolce, tako da je razmerje med temi štipendijami in štipendijami iz združenih sredstev 30:70 odstotkov. Nekateri delovne organizacije so sicer izjema, niti ene štipendije za srednješolce v tem šolskem letu nista razpisali tovarna Mura in Trgovsko podjetje Potrošnik. To, da je za poklice v tekstilni industriji in za trgovce že itak dovolj zanimanja med mladimi, prav gotovo ne more biti opravičljiv razlog.

Zaskrbljuje tudi ugotovitev, da nam vzgoja v našiholah »uhaja« iz rok, da ni primerne povezave med stopnjami izobraževanja in ne dovolj trdne povezave med šolo in drugimi delovnimi organizacijami ter da med učitelji, večinoma mlajšimi, ni prave delovne vneme in pripravljenosti za družbenopolitično aktivnost.

Članstvo v Zvezi komunistov sicer ni merilo, vendar je lahko eden izmed pokazateljev. V Pomurju je le okrog 10 odstotkov mladih učiteljev v vrstah zveze komunistov, vseh podgaških delavcev pa samo blizu 30 odstotkov.

V razpravi so opozorili še na številne druge probleme in dileme (pripravnost, delovna praksa, kadrovska politika...); za pripravo sklepov in stališč so imenovali posebno komisijo, člana centralnega komiteja ZKS T. borja Fuleja pa zadolžili, da prenese stališča pomurskih komunistov na plenum, ki bo 23. januarja v Ljubljani.

Jože Grai

Zima ima tisoč obrazov — enega izmed njih kaže naša slika: letalski posnetek ameriškega vlemesta Seattle — iz goste megle štrli le vrh najvišjega nebotačnika.

ŠE NAPREJ Z INFLACIJO

Ekonometri so mnenja, da smo imeli lani veliko priložnost zmanjšati inflacijo: pocenila se je nafta, zmanjšale so se obresti na zunanja posojila, razvrednoten je bil dolar. To so bili ugodni premiki v prid našemu gospodarstvu, ki pa so jih nekoliko pokvarila (zaradi dolarja) naša naložbena dela v tujini.

Ugodni zunanji učinki niso vplivali na gibanje cen v Jugoslaviji. V ZDA so naredili analizo protinflacijskih ukrepov vseh inflacij na svetu med letoma 1920 in 1975. V vseh ukrepih proti inflaciji so sledili štirim osnovnim smerem: zamrznitvi plač in cen, ustalitvi deviznega tečaja, omejevanju tiskanja denarja in zmanjševanju proračunskih izdatkov.

Učinkov zamrznitev cen pri nas ni bilo, ker oblikujemo cene vnaprej, kar potem izziva administrativni poseg, tržne zakonitosti pa ob tem delujejo le navidezno. Res je, da nikjer na svetu ne oblikujejo cen popolnoma prosto in jih država kontrolira (ZDA, evropska gospodarska skupnost itn.), vendar nikjer ne predpisujejo, kako je treba cene v podrobnostih oblikovati; naši

zakoni o oblikovanju cen pa so nekaj posebnega. Da je tako, potrjuje tudi podatek, da so 95 odstotkov dohodka delovnih organizacij v naši državi »ustvarile« cene in le 5 odstotkov učinkovitejši gospodarjenje. Kako pa tudi cene vsega ne rešujejo, zvemo iz podatkov zveznega zavoda za cene, ki pravijo, da so cene v elektrogospodarstvu v zadnjih šestih letih rasle trikrat hitreje kot v združenih pit organizacijah, gospodarska uspešnost pa se je slabšala v elektrogospodarstvu in ne pri poštarjih, kot bi to poenostavljeno pričakovali.

Iranu in Iraku napačne podatke

Kot piše New York Times, so ameriške obveščevalne službe v zadnjih letih pošiljale Iranu in Iraku napačne podatke, da si nobena izmed vojskujočih se držav ne bi mogla pridobiti usodne prednosti v šestletni vojni. List zatrjuje, da so ameriške obveščevalne agencije v okviru »dezinformacijske kampanje« pošiljale »zmaličene« podatke, da bi prispevale k uresničitvi ciljev Reaganeve vlade. Kot zglede takšnih dezinformacij navajajo, da so Iranu poslali »napačne« podatke o kopičenju sovjetskih čet ob meji, da bi bila nevarnost videti večja, kot je bila v resnici, Iraku pa so pošiljali »spremenjene« informacije, ki so jih dobili s snemanjem satelitov.

Šest milijonov ton

Šest milijonov ton pšenice bi potrebovali letno, da bi nahranili vse Jugoslovane, zagotovili normalne rezerve in nekaj pšenice prodali tudi na tuj. To je možno doseči, trdijo na novosadskem kmetijskem inštitutu, kjer so v preteklih letih dosegli izjemne rezultate z vzgojo številnih sort visokorodne pšenice. »Tudi pri koruzi smo bili najprej veliki neverneži, ko smo trdili, da je lahko pridelamo 12 milijonov ton«, pravijo v Novem Sadu, »pa smo to dosegli in presegl, danes pa se že pogovarjamo o 15 milijonih ton koruze!«

Za šest milijonov ton pšenice potrebujemo milijon in pol hektarjev zemlje. In če bi pridelali na hektar štiri tone, kar je po dosedanjih izkušnjah mogoče, bi našli šest milijonov ton pšenice.

Seveda pa je potrebno dodati, da so ob vsem tem nujni tudi gospodarski ukrepi, ki bi spodbujali pridelovalce pšenice.

Lani 655 milijonov dolarjev

Po šest let trajajoči »suši« je bilo lani na našem deviznem trgu prodanih okoli 655 milijonov dolarjev. To je v odboru zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ za ekonomske odnose s tujino izjavil viceguverner Narodne banke Jugoslavije Branko Dražić. Pripravljajo tudi spremembe in dopolnitve več podzakonskih predpisov, ki naj bi pripomogle k boljšemu delovanju trga; pripravili naj bi jih ta mesec. Proučujejo tudi metodologijo izvajanja politike realnega tečaja dinarja; predvsem naj bi poiskali bolj prožne mehanizme.

Glede tega smo lani izpolnili nalogo, predvideno z resolucijo. S tem ko je dinar zdrsnil za 73,1 odstotka v primerjavi s »košarico« valut, smo pokrili razliko med visokimi domačimi in nizkimi cenami industrijskih izdelkov v državah, ki veljajo za najpomembnejše jugoslovanske zunanjetrgovinske partnerje, piše Tanjug.

Deset hektarov je dovolj

Razumljivo je, da zahteva po spremembi zemljiškega maksimuma vzbuja v Vojvodini izredno pozornost. Veliko je sicer nasprotnih mnenj, toda v glavnem menijo, da je sedaj 10 ha dovolj in da maksimuma ne bi smeli zviševati na 20 ha.

V tukajšnji gospodarski zbornici poudarjajo, da površina orne zemlje ni zgolj vprašanje števila hektarov in lasti kmetovalcev. To ni samo gospodarsko, marveč tudi politično, sociološko in razredno vprašanje. Slišijo se tudi mnenja, da površina orne zemlje ni jamstvo za visoko blagovno in produktivno proizvodnjo in da tudi podatki, češ da je v vseh na majhnem prostoru veliko neizkoriščenih mehanizacij, ne dajejo pravega odgovora. Po vojni so v Vojvodini izpeljali dve agrarni reformi. Avgusta 1945 so vzeli zemljo špekulantom, veleposestnikom, oderuhom in kula-kom in jo dali v skupni družbeni zemljiški sklad. Vse, kar je prese-galo 25 do 35 ha, so odvzeli. Nekaj te zemlje so razdelili med tiste, ki je niso imeli, večina odvzetih njiv pa je postala podlaga za nastajanje velikih sodobnih družbenih gospodarstev. Takrat so določili tudi maksimum za nekmetovalce v višini 3 ha, ki velja še dandanes.

Druga agrarna reforma je bila leta 1954, ko so zemljiški maksimum skrbili na 10 ha, in potrdila jo je tudi ustava SFRJ, sprejeta leta 1974. Ustavno pravico, da sme imeti kmetovalec največ 10 ha zemlje, so v Srbiji lani spremenili s posebnim zakonom, ki omogoča, da imajo kmetje na območju nad 400 m nadmorske višine lahko največ 20 ha zemlje. Približno 900.000 ha njiv je v rokah 280.000 vojvodinskih kmetov, komasacija, ki so jo izvedli v številnih občinah, pa ni kaj dosti izboljšala površin v gospodarstvu. Vendar opozarjajo, da zvišanje zemljiškega maksimuma ne bo obrodilo nobenih sadov, če se ne bodo spremenile zadeve v zvezi z lastništvom zemlje. Inženir Milan Kubar, direktor PIK Bečej, poudarja, da je ena izmed težav, ki je razparcelirala njive in razdrobila posesti, dedovanje. Spričo tega ne bi smeli dovoliti, da bi njive delovali nekmetovalci. Meni, da je treba razločno povedati, da mora biti sleherni hek-

tar »pokrit« s potrebnim ševilom živine. Zakaj naj bi bilo za prirajo mesa in pridobivanje mleka zadolženo le družbeno kmetijstvo, če pa je večina zemlje v rokah zasebnikov? Ob takšnih pogojih nimamo ničesar proti zvišanju maksimuma, je dejal.

Inženir Jože Horvat, pokrajinski sekretar za kmetijstvo, poudarja da so za spremembo ustave potrebni močni argumenti. Za zdaj pa je takšnih vzrokov zelo malo. Mnenje, da se bosta s spremembo zemljiškega maksimuma povečali proizvodnja in produktivnost, ni prepričljivo. Kar zadeva produktivnost, je splošno znano, da 10 ha ni najprimernejši obseg gospodarstva, prav tako pa ni mogoče sprejeti niti zamisli o spreminjanju oziroma zvišanju maksimuma na 15 do 20 ha. Naša znanost pravi, da je tehnološko optimum za proizvodnjo od 3.000 do 5.000 ha. To pa ne more iz družbenih okvirov lastništva, pravi vojvodinski sekretar za kmetijstvo.

Tudi marsikateri kmetovalec v tej pokrajini meni, da ni vzrokov za večanje površin v zasebni lasti.

KORUPCIJA

Dogodki v Kazensko poboljševalnem domu v Sremski Mitrovici opozarjajo na že neverjetne razsežnosti korupcije. Trenutno je tamkaj 24 osumljenih v preiskavi, a poznavalci trdijo, da je to samo prvi krog, ker organi UJV vsega naenkrat ne zmorejo.

Direktor inštituta za kriminološka in sociološka raziskovanja v Beogradu, Dobrovoje Radovanović, ki je pet let vodil raziskovanja po vzorcu 303 obsojencev v velikih kazensko poboljševalnih domovih, med drugim opozarja na zelo nevarno obliko korupcije, a po sistemu — roka roko umiva. V KPD je namreč v navadi, da imajo obsojenci vodje zapornikov, ki delajo, v sporazumu z upravo teh domov, red, za kar imajo pravico do različnih privilegijev.

Radovanović pravi, da imajo ti liderji domsko upravo v rokah, ker jo pač lahko izsiljujejo: če zahtevanega ne dobijo, obljubljenega ne naredijo, kar je seveda zelo nevarna oblika korupcije. Da o neustreznih rezultatih vzgojne vloge teh domov ne govorimo.

To je seveda samo splošna ugotovitev, kajti ravnanja v različnih poboljševalnicah so toliko različna, kolikor so različne razmere v raznih mestih oziroma občinah, kjer ti domovi so. Ti domovi so namreč v oblasti občin in je torej vse dogajanje v njih odvisno od njihove gospodarske moči in kadrovske usposobljenosti, kajti tudi kadrovanje je prepuščeno občinam. Znano pa je, kako je s kadrovanjem na tej ravni, ki čisto nima zadostne izbire niti za opravljanje manj zahtevnih opravkov. Zamislite si samo, da pride za upravnika KPD predsednik komiteja za komunalna, stanovanjska in gradbeniška vprašanja! Skoraj gotovo je, da se ne bo kmalu znašel in da bodo upravljali z domom drugi. Zamislite si tudi, da je tak upravnik pustil za seboj neurejene razmere in prevzel položaj občinskega komiteja ZK, pa ne nadomestila nastane afera v KPD. Kako bo ravnal?

Takih rotacij je bilo doslej že več v omenjenem domu v Sremski Mitrovici in ni čudno, da je zdaj nastalo stanje prikrivanja dejstev in zavlačenja, iskanja zvez in zvezic in sploh nepripravljenosti za reševanje teh problemov v lastnem okolju. Občani pa šušljajo o tem, kako so prej vsi skupaj prirejali zabave, ki jih zagotovo ne bi moglo biti, če ne bi bilo veliko nezasluzenega denarja v žepih teh ljudi.

Kakorkoli že je, Radovanovića afera v Sremski Mitrovici ne preseneča. Njegova ocena je, da je to, kar se dogaja za rešerkami, samo odsev tistega, kar se sicer dogaja v prostosti. Korupcija je na žalost postala že splošen pojav, saj najbolj navadne zadeve ne morete urediti, če ne »podmažete«, ugotavlja kriminolog. Če pa je možen sistem korupcije med politikami, med policisti, med zdravniki, med sodniki, zakaj naj bi verjeli, da med osebjem KPD domov ni možen?

Tako smo pri ugotovitvi, da med znanjem in notranjim svetom pravzaprav ni bistvene razlike, saj si kolovodje, naj gre za navadni ali družbeni kriminal, ustvarjajo enak status tudi za rešerkami. Nasilje in denar imata svojo odločilno vlogo. Končno je tudi v KP domu mogoče za denar dobiti vse, tako da se ni treba zadovoljiti z zaporsko prehrano, ker jo je mogoče zamenjati za boljše v kaniini. In tako naprej. Radovanović razmišlja takole: obsodbe izreka država, torej bi morala država zagotavljati enake razmere prestajanja kazni. Tako bi bila vsem domovom zagotovljena relativno enaka sredstva za funkcioniranje njihovih (pre)vzgojnih funkcij, a tudi sredstva, ki jih ustvarjajo sami domovi, ne bi kazalo namenjati pokritju raznih naložb ali celo izgub, kakor to zdaj delajo v marsikaterih občinah. Kadrovanje bi bilo potem na potrebnih ravni in zlorab položaja ne bi bilo toliko, ker tudi sedanje metode delovanja domov, ki že v osnovi počiva na metodah korumpiranja, ne bi hile temelj reševanja problemov.

Jasno je, da se v kazenski sferi ne moremo opirati na samoupravljanje kot način reševanja ekscesnih zadev. Jasno pa je tudi, da je širjenje korupcije in podleganje le-tej tudi posledica neuresničevanja temeljnih postavk samoupravljanja v vsakdanjem življenju. Marsikje se raje opirajo na državno moč, na pregon in kaznovanje, namesto na spodbujanje ustvarjalnosti delovnega človeka. Tako se v Beogradu, na primer, sodišča združenega dela že nekaj let borijo proti ukinanju samoupravljanja v organizacijah združenega dela, ki jim občinski in mestni krogi neradi namenjajo prisilno upravo tudi iz nepravilnih razlogov, ki jim botrujejo birokratski apetiti vladanja nad ljudmi. To, uzurpacija oblasti, pa je tudi lahko oblika korupcije, mar ne?

Viktor Širec

V ŽARIŠČU DOGODKOV

TUJCI V EVROPI

Na nedavnih demonstracijah, je francoskim študentom uspelo, da je vlada vsaj začasno umaknila predlog zakona o tujcih — delavcih na začasnem delu v Franciji. Pred dobrim letom je za-hodnonemški novinar Günter Wallraff izdal knjigo Na dnu, v kateri je razgalil izkoriščevalske metode nemških industrialcev. Kaj se torej dogaja s temi tujci v Evropi, med katerimi so tudi naši zdomci.

Novi francoski zakon o tujcih, kakor si ga je zamislila Chiracova konservativna vlada, naj bi uveljavil zelo stroge pogoje za priselitev v Francijo, za zaposlitev in končno za pridobitev francoskega državljanstva. Z določili novega zakona bi bili prizadeti predvsem otroci tujcev, ki sedaj s polnoletnostjo pridobijo državljanstvo. Po novem bi morali pisno zaprositi za državljanstvo, potem pa 18 mesecev ali več čakati, da bi njihov primer »proučile oblasti«. Podobno bi veljalo tudi za mešane zakone.

Francoski študenti so torej potrdili tisto, čemur so se že zoperstavili predsednik republike Mitterrand in cerkvene oblasti trdeč, da je predlog novega zakona v popolnem nasprotju s francosko demokratično tradicijo, vzpostavljeno z Deklaracijo o pravicah državljanov med revolucijo leta 1789.

Kako se godi tujcem v Evropi (tudi v Franciji), zvemo iz že omenjene knjige Günterja Wallraffa, ki mu je s sponženim turškim imenom Ali Levant Sigirlioglu uspelo doživeti vse tisto, kar doživlja tisoče Turkov in drugih. Tisoč dni je čistil stranišča, bil je zidar in pomožni delavec v jeklnah koncerna Thyssen. Spoznal je življenje zdomcev tudi s tiste strani, o kateri se navadno ne govori in ne piše.

Wallraffova knjiga je dvignila

Nova vlada na Dunaju

Čeprav je bilo pričakovati, da bodo tišeti socialisti gledali na volilni rezultat en ministrski resor več kot ljudska stranka, je končni rezultat 7:7, pravosodni minister pa naj bi bil nekdo, ki ne bi pripadal nobeni stranki. Socialisti imajo tako kanclerja, ministra za finance, notranje ministrstvo, ministrstvo za poddržavljeno industrijo in promet, ministrstvo za prosveto in ministrstvo za socialno. Ljudska stranka ima podkanclerja, ki je obenem zunanji minister, ministrstvo za trgovino, za obrambo, za kmetijstvo, za znanost in ministrstvo za družino in zdravje ter varstvo okolja.

Iz protesta, ker so socialisti pristali, da bo znanost ministrstvo vodil vodja ljudske stranke, podkancler Moel, je nekdaj kancler Kreisky odstopil kot častni predsednik socialistične stranke, odšel pa se je tudi vsem funkcijam v inštitutu dr. Karla Kramarja in v inštitutu za mednarodno politiko.

globus

PEKING — Končno so na Kitajskem potrdili, da je odstopil Hu Yaobang, generalni sekretar CK KP Kitajske. Na razširjeni seji politbiroja so mu pred tem očitali nekatere napake pri izvajanju temeljnih načel kitajske politike. Očitali so mu tudi, da ni pravilno ukrepal pri nedavnih študentskih demonstracijah. Hu Yaobang je ostal še naprej v ožjem partijskem vodstvu.

DETROIT — Ameriška podružnica nemške avtomobilske firme Volkswagen je sprejela ameriško uradno zahtevo, naj umakne na dodaten servis 227 tisoč avtomobilov tipa audi 5000 S, ker imajo prehitri in nenadzorovan pospešek.

RIM — Italijanski izvoz se bo letos v primerjavi z letom 1985 povečal za 70 odstotkov in bo znašal 170 milijard dolarjev. Po podatkih inštituta Bance del lavoro ustvarjajo ZR Nemčija, Francija, Italija, Nizozemska, Belgija in Španija 40 odstotkov svetovnega izvoza.

MOSKVA — Predsednik mednarodne agencije za atomsko energijo H. Blix je izjavil, da se na območju s premerom 30 kilometrov v Černobilu spet vrata normalno življenje.

WASHINGTON — Ameriški obrambni minister C. Weinberger je izjavil, da je izgubil Iran v zadnji ofenzivi proti Iraku okrog 40 tisoč ljudi, med katerimi je bilo veliko otrok, starih 14 ali 15 let.

NAIROBI — Kenija in Uganda opozarjata vse tuje čete (libijske in francoske), naj se umaknejo iz Čada.

BRUSELJ — Zaradi težav pri prodaji in predelavi telečjega in govejega mesa bodo v EGS letos, že tretje leto zapored, zmanjšali prirejo goveje živine.

ISLAMABAD — Po neuradnih vesteh naj bi bila Sovjetska zveza pripravljena iz Afganistana umakniti 50 tisoč vojakov, in sicer v treh mesecih, preostalo vojsko pa naj bi umaknili v dveh letih, ko naj bi za Afganistan »poiskali ustrezno politično rešitev.« kot to komentirajo na Zahodu.

PRAGA — Za razširitev avtomobilske industrije bodo na Češkoslovaškem porabili več milijard kron. Računajo, da bodo tovrstne avtomobile prodajale v zahodni Evropi in na Srednjem vzhodu.

prah: grozili so mu po telefonu, ga napadali na cesti, ga tožili. Tožil ga je tudi koncern Thyssen, ker je njegove šefe imenoval »majhne Eichmann«. Sodišče je Wallraffa spoznalo za nedolžnega, saj so bile potrjene njegove trditve o tem, kako tuji delavci v jeklnah delajo v oblakih strupenih plinov, brez zaščitnih oblek in mask, kako po nekaj letih takšnega dela ostajajo neozdravljivi bolniki. Wallraffu je bilo dovolj takšnega in drugačnega nagajanja, zato je zapustil ZR Nemčijo in se preselil za Nizozemsko.

Gospodarska kriza, ki je pred leti zajela industrijsko razvito Evropo, je povečala število nezaposlenih, po drugi strani pa je uveljavila strahovito selekcijo: kdor je hotel delati, je moral to brez postavljanja pogojev. V takšnih razmerah se je pojavilo tu pravcato trgovanje z ljudmi. Wallraff je s svojo knjigo postavil pred sodišče dva takšna mešetarja z belim blagom. Obsodili so ju na 15 mesecev zapora in na denarne kazni.

Oh krizi so se okrepile nekatere desničarske neonacistične skupine — v Franciji tako imenovana Nacionalna fronta (Le Pen), v ZR Nemčiji pa »skinheads« — gololavi (obriti) mladeniči, ki so napadali in ubijali vse, kar ni bilo francosko ali nemško.

S tem, da je Wallraff svetu odkril nemško mržnjo do tujcev, si je med mnogimi pridobil sloves tistega, ki »pljuje v lastno zibelko«. Med »obujanjem narodne samozvesti«, ki jo propagira vlada Helmuta Kohla, v času, ko naj postane Nemčija »brez tujcev« in brez »nemških izdajalcev«, Wallraffu res ni preostalo kaj drugega, kot da se umakne.

MURSKA SOBOTA — Ker je samoupravni sporazum o temeljnih plana občinske komunalne skupnosti za srednjeročno obdobje 1986—1990 podpisalo 75,4 odstotka udeležencev, so morali v soboški občini sprejeti odlok, s katerim bodo zagotovili dovolj denarja za opravljanje teh nalog. Z zbranim denarjem se zagotavlja plačevanje prispevkov za redno in naložbeno vzdrževanje komunalnih objektov in naprav ter za financiranje dopolnilnih programov krajevnih skupnosti. Tako ozdi in delovne skupnosti združujejo 0,45 odstotka iz dohodka, tozdi iz gospodarstva pa za financiranje dopolnilnih programov KS 0,40 odstotka iz dohodka; osnova je bruto osebni dohodek.

MURSKA SOBOTA — Komite za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve je obravnaval osnutek zazidalnega načrta Trstenjakova jug, območje med Trstenjakovo, Bakovsko in Mladinsko ulico ter rezervatom za družbeno usmerjeno (blokovo) gradnjo v Murski Soboti. Z odredbo ga daje izvršni svet v javno razpravo. Meja zazidave je začrtana v prostorskih sestavinah srednjeročnega plana soboške občine za obdobje 1986—1990. Z ureditvijo tega območja bi sklad stavbnega zemljišča rešil problem nadomestnih gradenj za rušitev objektov v strogem središču mesta.

LENDAVA — Komisija za narodnostna vprašanja in obmejne stike pri Pomurskem medobčinskem svetu SZDL je v torek pripravila delovni posvet o skupni jugoslovansko-madžarski raziskavi leta 1984 v Dobrovniku in na Gornjem Seniku. Medtem so namreč sodelavci Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane in knjižnice Gorki iz Budimpešte obrabljali podatke obdelali in jih posredovali v javnost. O ugotovitvah, ki se nanašajo na Porabje (Gornji Senik), smo že pisali v prejšnji številki Vestnika, ugotovitve raziskovalcev v Dobrovniku oziroma v lendavski občini pa so bomo strnili v eni od prihodnjih števil našega tednika.

GORNJA RADGONA — V ponedeljek, 12. januarja, so se sestali člani odbora sindikata delavcev v izobraževanju pri OS ZSS Gornja Radgona. Pregledali so minulo polletno delo (ustanovitli so ga namreč leta 1985, vzrok pa je bil slab položaj prosvetnih delavcev) ter sprejeli program dela za leto 1987.

bp

GORNJA RADGONA — V petek, 16. januarja, bi morala biti skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornja Radgona. Ker so podaljšali čas za razpravo o gradivu je odpadla.

bp

GORNJA RADGONA — Na seji izvršnega sveta skupščine občine Gornja Radgona, ki je bila v četrtek, 15. januarja, so obravnavali osnutek programa dela izvršnega sveta za leto 1987. Analizo delitve primarnih ponudbenih funkcij ureditvenih območij Blaguškega in Negovskega jezera, Analizo stanja drobnega gospodarstva, predlog odloka o pogrebnih svečanostih, predlog dogovora o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin SR Slovenije v letu 1987 in drugo. Zasedanje zborov skupščine občine bo predvidoma 12. februarja.

bp

LENDAVA — Na četrtkovni seji izvršnega sveta skupščine občine Lendava so ob obravnavi poročila o uresničitvi lovskogospodarskih načrtov lovskih organizacij za obdobje 1981—85 dali nekaj pripomb na varstvo divjadi v naravi, kar bo treba upoštevati v novem obdobju. Izvršni svet je še razpravljal o predlogu dogovora o izvajanju politike na področju splošne porabe v Sloveniji, prav tako je bilo podano mnenje o oblikovanju občinskih blagovnih rezerv.

LENDAVA — Predsedniki in drugi člani izvršnih odborov osnovnih organizacij Zveze sindikatov in predstavniki občinskega sveta so se dogovarjali o nalogah osnovnih organizacij pri obravnavi gospodarjenja v lanskem letu ter o nekaterih drugih obveznostih.

do tedna

Prodaja družbenih stanovanjskih hiš in stanovanj

Pomanjkanje sredstev za vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lasti je vzrok, da so že na l. skupnem zasedanju zbora uporabnikov in zbora izvajalcev skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornja Radgona imenovali komisijo za pripravo osnutka programa za prodajo stanovanj v družbeni lasti. Komisija je svoje delo opravila konec prejšnjega leta in pri tem ugotovila, da so v družbeni lasti 103 stanovanjske hiše, katerih lastniki niso privolili v prodajo. Stanovanja naj bi odkupili stanovalci, ki že sedaj stanujejo v njih. Tako bo na primer VG Kapela prodalo dve stanovanji v hiši na Kapeli, Kmetijski kombinat Gornja Radgona pa dve stanovanjski hiši v Policah, krajevna skupnost, Avtoradgona in Elrad pa stanovanj ne bodo prodali.

bp

ŠTAFETA 87

Ob številnih predlogih in pobudah slovenske mladine v letu 1986 so se mnogim želili lasje, mnogi so se pobude odkrito obsojali (in jih še), le malo pa je bilo takih, ki bi bili pripravljeni sprejeti dialog, enakopraven in lojalni, kar bi edino lahko vodilo k boljše in točnejšemu odgovoru na vprašanje, ki so si ga v javnih medijih večkrat postavili novinarji kolegi v drugih republikah: Kaj bi ti Slovenci sploh radi?

Miroslav Škalič je sekretar lendavske mladine, od nedavnega pa tudi predsednik medobčinskega sveta ZSMS za Pomurje. V pogovoru z njim skušamo nadrobneje razložiti eno od pobud, ki je dvignila precej prahu, gre pa za spremembo oblike in vsebine štafete mladosti.

Kako se pomurski mladinci prilagajajo novemu programu ob sprejemu štafete, ki je bil sprejet na republiški konferenci?

Na zadnji seji RK smo res končno nekako oblikovali način izvedbe odhoda štafete mladosti iz naše republike in ta je bistveno drugačen kot doslej. Menili smo, da je treba dokončno ukiniti ulične teke s štafeto, saj nas je pri taki obliki priganjal čas in vse skupaj se je spreminjalo v dirko iz občine v občino. Zdaj bomo sprejeli štafeto na ravni regije, torej bo v Pomurju štafeta le v Murski Soboti. To pa zato, ker se nam zdi, da ima ta največ primernih prostorov za prireditev,

ki jih načrtujemo. Okvirno velja, da bo štafeta pri nas 24. ali 25. marca.

»Kakšen pa bo približno akt prevzema štafete — prej so bile to več ali manj množične kulturne prireditve z glasbo in plesom ter poudarjanjem revolucionarnih tradicij?»

»Štafeto mislimo izkoristiti, da predstavimo celotno problematiko, s katero se srečujejo mladi na določenem območju. Pomurci naj bi razpravljali o štirih temah: ekologija, kmetijstvo, zaposlovanje (v povezavi z izobraževanjem in štipendiranjem) in težave kovinsko-predelovalne industrije v Pomurju. To bodo nekakšne javne tribune, na katere bomo pritegnili strokovnjake in tiste, ki so odgovorni za reševanje težav ob posameznih tematskih sklopih. Vendar pa še ne bi mogel natančno reči, kako bo vse skupaj izvedli — obvezali smo se namreč, da v sleherni regiji napravimo natančen program do 10. februarja.

»Pa bodo vse te javne tribune v enem dnevu?»

»Da. In to verjetno ob različnih časih, da bi se jih udeležilo kar največ mladincev. Seveda pa so vabljeni tudi vsi drugi, ki jih problematika zanima. Za udeležbo se ne bojimo, saj verjetno ta dan pouka ne bo v vsem Pomurju, poleg tega pa bodo to bržkone tako aktualne in zanimive teme in pogovori, da bodo pritegnili marsikoga. Javne tribune želimo pripraviti tako,

KIRURGIJA

Premalo denarja za celotno opremo

DO SEDAJ LE POLOVIČNA REPUBLIŠKA SOLIDARNOST

Najpozneje do srede lanskega leta bi morale občinske zdravstvene skupnosti drugih slovenskih občin podpisati samoupravni sporazum o imenski združitvi sredstev za dokončanje kirurgije v Murski Soboti in nakazati 700 milijonov dinarjev. Ta znesek so izračunali po cenah iz decembra leta 1985 in ga razdelili med občinske zdravstvene skupnosti v sorazmerju z doseženo maso bruto osebnih dohodkov. Do dogovorjenega datuma svoje obveznosti ni poravnala nobena občina. Pomurski zdravstveni center je prejel prvo nakazilo v juliju od zdravstvene skupnosti Trbovlje. Od takrat pa do 13. januarja je svojo obveznost poravnalo 33 občinskih zdravstvenih skupnosti. Vrednost nakazanega je nekaj več kot 357 milijonov dinarjev, ali 51,1 odstotka. Samoupravni sporazum je podpisalo še osem občinskih zdravstvenih skupnosti (štiri ljubljanske, kočevska, kranjska, ormoška in ribniška), ki pa denarja še niso nakazale. Samoupravnega sporazuma pa ne želijo podpisati občinske zdravstvene skupnosti sedemnajstih občin (Kamnik, Krško, Radovljica, Žalec, Zagorje ob Savi, Sentjur pri Celju, Izola, Ilirska Bistrica, Metlika, Postojna, Vrhnika, Hrastnik, Koper, Litija, Piran, Sežana in Skofja Loka), ki bi morale prispevati nekaj več kot 128 milijonov dinarjev. Zakaj tako odklonilno

ravnanje, tudi nekaterih dobro stoječih zdravstvenih organizacij, Pomurskemu zdravstvenemu centru ni znano, menijo pa, da je to zaradi neseznanjenosti novih delegatov in neobjektivnega prikazovanja problema. Tudi te zdravstvene skupnosti bodo svojo obveznost morale poravnati, tudi zato, ker je sredstva nakazala že več kot polovica skupnosti in bi drugačno ravnanje pomenilo nesolidarnost do pomurskih in drugih zdravstvenih skupnosti, ki so denar v ta namen že dale.

Skoraj stodontna inflacija preteklega leta je izračunano vrednost deleža republiških solidarnostnih sredstev za dokončanje kirurgije skoraj razpolovila. Pri Pomurskem zdravstvenem centru bodo takoj po tem, ko bodo znani uradni indeksi rasti cen, ta znesek valorizirali. Opravili naj bi razločevalno valorizacijo obveznosti vseh občinskih zdravstvenih skupnosti glede na datum nakazila, v celoti pa za tiste, ki niso nakazale še ničesar.

ZA RENTGENE BO POTREBNO POSOJILO

Operacijske mize, opremo za sterilizacijo in substerilizacijo so prijavi pri narodni banki, saj so že zbrana sredstva. Ostaja pa vprašanje, kako zbrati denar za

rentgene, ki stanejo toliko, kot vsa druga oprema skupaj. Razmišljajo, da bi stopili v kreditni odnos z dobaviteljem ali pa z domačo banko, z republiško zdravstveno skupnostjo pa bi se dogovorili o skupnem poravnavanju dolga.

V DVOLETNI AKCiji DO DATNEGA ZBIRANJA SREDSTEV ZBRALI 378 MILIJONOV

Največji delež, kar 77 odstotkov, so prispevali zaposleni, v krajevnih skupnostih so zbrali 15 odstotkov, obrtniki so dali 3,2 odstotka, ostalo pa so zbrala društva in posamezniki ter darovalci. Ta akcija je dokaj dobro uspela, vendar pa niso prispevali vsi, ki bi lahko in kolikor bi lahko. Zato bodo s to akcijo še nadaljevali, v njo pa naj bi se vključili tisti, ki se niso do sedaj.

NOVOLETNE VOŠČILNICE PRINESLE 3 MILIJONE DINARJEV

Tudi letos so pri Pomurskem zdravstvenem centru dali natisniti nekaj čez petdeset tisoč voščilnic, ki so jih skoraj v celoti prodali, pa čeprav za to niso delali posebne reklame. Zato je tudi računica toliko boljša. Po odbitku stroškov za tiskanje in nakup kuvert je ostalo nekaj več kot tri milijone dinarjev. Majda Horvat

OSUPLJIVA USTVARJALNOST (POMURSKIH) OTROK

Za kaj vse lahko uporabimo krompir?

V 280 POMURSKIH ODDELKIH VZGOJNO-VARSTVENIH ZAVODOV JE ARMADA KAKIH PET TISOČ BISTRIH GLAV, KI JIM JE BOLJ ALI MANJ LASTNA USTVARJALNOST. — VZGOJA K VEČPLASTNEMU MIŠLJENJU IN RAZVIJANJE POSEBNOSTI NAGNENJ (TALENTOV). — ZAKAJ SE ZA REAKTIVNIM LETALOM VLEČE BELA ČRTA?

Prigoda je iz enega od lendavskih vrtcev, lahko pa bi seveda bila iz kateregakoli. Otroci so se igrali z večjo tehniko in na eno stran dali odslužen motor pralnega stroja, na drugo pa — da bi napravilo uravnovesilo — nalagali vse mogoče. Nakladati so in nakladali, a jezikček na tehničici se niti za las ni hotel premakniti. Pa se domislili mali mož med gručo zbranih, v igro zaverovanih nadobudnežev: »Znate ka, deca!« To, ka je malo, je bole žmetno!« Misli je kajpak na motor in s tem tako rekoč igraje se »odkril« fizikalni zakon o specifični teži. Le kako bi jim sila zapleteno zakonitost, do katere so sami prišli, sicer preprosto pojasnili?

VARČNOST IN USTVARJALNOST HODITA VŠTRIC

»Najboljša metoda dela z otroki je prav igra,« strokovno utemeljuje izkušnje pedagoška svetovalka v soboškem zavodu za šolstvo Jana Kolariceva. Zavrača pomisel o storišnosti usmerjenosti vrtcev in glede igre dodaja, kako jo ustrezna sredstva (predvsem igrače) le še spodbujajo, kar hkrati omogoča razvijanje hotenj, interesov in sposobnosti otrok. »Take dejavnosti v začetku ne morejo biti načrtovane in posebej vodene, ampak samo preskušanje, katerega kaj zanima in na katerem področju je uspešnejši od drugih. Šele ko to ugotovimo, ga lahko z zahtevnejšimi nalogami in večkratnimi spodbudami pripeljemo do tega, da mu določeno nagnjenje (talent) razvijemo bolj od pričakovani od povprečja pri določeni starostni dobi,« pojasnjuje Kolariceva. Ustvarjalno izražanje otrok — in ustvarjalnost sicer — večkrat nima veliko skupnega z dokaj togimi vzgojnimi programi oz. načrti. Hodi pa vštric z varčnostjo, ki je bila njega dui »jako čislana lastnost«. Sleherni ustvarjalni dosežek je namenjen določeni racionalizaciji. »Otroci se danes nosijo v vrtcu to in ono, čemur smo nekoč rekli odpadni material. S tem se ne strinjamo, kajti vse se dá tako ali drugače uporabiti, zato tudi otroke spodbujamo k tovrstnim razmišljanjem,« pravi pedagoška svetovalka.

MALČKI KAR 42 ODGOVOROV, ODRASLI SE NE DUCAT

Ustvarjalnost otrok je nenavadno velika. Za vsak predmet si

omislijo toliko uporabnih funkcij, da odraslim zapira sapo. Kolariceva je omenila zanimiv poskus z iskanjem odgovorov na vprašanje, za kaj vse lahko uporabimo krompir. Malčki so jih našli kar 42, odrasli vsega osem, pa še ti so zadevali že preskušeno rabo. »Če je ustvarjalni dosežek vse, kar je novo, izvirno, ne navadno, ali nove kombinacije, odgovorov nismo mogli predvideti. Vsak odgovor otrok smo jemali, kot da je pravilen, in pri takem načinu razmišljanja je tudi bil. Med drugim so povedali, da je mogoče s krompirjem tiskati (že znano!), z njim podložiti mizo, da se ne bi majala, stopiti nanj, da bi bili višji. Nekdo bi ga komu vrgl v glavo, drugi spet bi s krompirjem razbil šipo, si ga zavezal na trak in nosil kot obesek okrog vratu in podobno,« je pripovedovala.

Dodela zgrešeno bi bilo pri katerem od odgovorov zavrniti otroka češ: ne, to pa ne. S tem bi mu ustvarjalnost zavrla. Pogled v zgodovino pojasni, da je bil vsak ustvarjalni dosežek najprej neuporaben in za naše pojme nesprejemljiv, šele kasneje se je izkazalo, da je ravno obratno. Zato je nujno otroke motivirati s pohvalo ali strokovno rečenico: vzgajati jih za divergentno (večstransko, večplastno) mišljenje, za iskanje več odgovorov na eno vprašanje. Žal se zaplete pri vstopu v osnovno šolo. »Otroci, ki več let preživijo v vrtcu, so vajeni drugačnega načina življenja, kot vlada v osnovni šoli. Dnevni red je približno tak, kot naj bi bil doma: neutesnjen, sproščen, igriv, a vendarle načrtovan, v okviru določenega reda. Daleč od tega, da bi lahko govorili o anarhiji. Otroci imajo v vrtcu dovolj časa, da počno in vprašajo vse, kar jih zanima. Ne moremo jih motivirati tako, da rečemo: zdaj me pa vprašajte. Vprašanje jim pač pride in vprašajo. Veseli smo, če je tako, saj mnogo zvedo. Ko pridejo iz vrtca v šolski režim, se seveda marsikaj spremeni. Slednjemu se namreč v nekaj mesecih ne morejo v celoti prilagoditi. Zato prihaja do zaved, ki jih brez potrebe izpostavljamo; namreč, da sprašujejo po svoje, med poukom vstajajo in gredo kaj pogledat in podobno,« smo razumeli pedagoška svetovalka v soboškem zavodu za šolstvo, Jana Kolariceva. Tako je recimo nekega novopečenega prvotolčka zanimalo, zakaj se za reaktivnim letalom vleče bela črta, vprašal pa je takrat, ko so se pogovarjali nekaj povsem drugega. Kakšen je bil odgovor, ni znano, jasno pa nam je, da je navzkrižje — vsaj kar zadeva ustvarjalnost — med vrtcem in osnovno šolo že zgodba zase.

Milan Jerše

Zbori komunistov so razgibali bazo

Zbori komunistov, ki jih je bilo v soboški občini skupno 32, so prispevali k usklajenemu družbenopolitičnemu delovanju na terenu, je na seji OK ZKS v Murski Soboti, ki je bila po formalnosti nesklepčna, uvodoma ugotovil sekretar predsedstva OK ZKS Rudi Cipot. Poudaril je mobiliziranje delovnih ljudi in občanov ter demokratično funkcioniranje političnega sistema, za kar so najbolj odgovorni komunisti. Pri tem je opozoril tudi na vrsto pomanjkljivosti iz prakse, kot so razcepljenost samoupravnih odnosov in splošne morale, podpiranje dezintegracijskih težajev in ozkih interesov, kar vse krni ugled Zveze komunistov. Zato je treba po njegovem mnenju izbojevati bitko za poenotenje pogledov v ZK in več pozornosti nameniti povezanosti z družbeno bazo. To pa terja ustrezno idejnopolitično usposobljenost partijskega članstva, da bi s trdnimi argumenti naredili konkretnije premike. Hkrati bo treba premagati pasivnost članstva, zlasti komunistovdelavcev, in odpravljati oportunistično in grupistično ter dati večjo vlogo moralni prenovi ZK v soboški občini.

V daljši razpravi je izvršni sekretar Boris Stefanec povedal, da se je zborov komunistov udeležila le okrog polovica partijskega članstva — ponekod samo tretjina, drugje pa več kot 80 odstotkov — toda kljub temu so razgibali družbenopolitično življenje na terenu. Podobno je ugotovil Geza Farkaš, ki se je zavezal za boljšo organiziranost, da bi cilji partijskih kongresov in delegatskega sistema dejansko zaživel. Poudaril je, da je naloga ZK v tem, da znotraj frontne organizacije SZDL s svojimi idejnimi usmeritvami deluje kot sito, ki prepušča vse pozitivno in napredno. Člane ZK iz delovnih organizacij, ki se ne odzivajo aktivnostim v svojih krajevnih skupnostih, kjer prebivajo, pa je ostro grajal Dane Katalinič, ki se je zavezal za selektivni pristop do članstva in večjo pritegnitev mladih strokovnih kadrov v delo ZK. Tudi Ivan Smodiš je menil, da bi morali biti zbori komunistov pogostejši, ker so le-ti dobra priložnost za poenotenje stališč ob načrtovanju skupnih akcij. Jože Banfi je govoril o bitki proti neupravičenim socialnim razlikam, Filip Matko je omenil premike v partijskem delovanju na terenu, Koloman Cigut pa je podprl usmeritve o moralnih vrednotah v ZK.

Člani OK ZKS so sprejeli tudi predlog finančnega načrta občinske partijske organizacije za letos, medtem ko so druge pomembne vsebinske točke zaradi nesklepčnosti morale odpasti. Šlo je za sklep o uvedbi kadrovskega postopka za izvolitev sekretarja predsedstva OK ZKS in nekatere kadrovske spremembe v občinski organizaciji. Nedvomno se bo treba o odgovornosti nekaterih članov OK ZKS resneje pogovoriti.

Milan Jerše

Težave tudi s prevozom kruha in mleka

Težave zaradi obilnega sneženja so prejšnji teden povzročile precej prahu tudi pri oskrbi z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, predvsem kruhom in mlekom, na terenu soboške občine. Tako se vozila soboškega Mlinopoka niso mogla prebiti do nekaterih oddaljenih krajev na Goriškem, ker ceste niso bile pravočasno splužene od vseh zaselkov. To se je zgodilo v Vidoncih, Martinju in na karavli Trdkova, vendar so problem odpravili ob pomoči vojakov in krajevnih dežurnikov.

Tudi v Tovarni mlečnega prahu v Murski Soboti so se srečevali s težavami, kar se je poznalo pri odkupu mleka. Prve dni prejšnjega tedna so namreč odkupili od 3 do 4 tisoč litrov mleka manj kot običajno, kar pomeni le 96 tisoč litrov od načrtovanih sto tisoč. Kljub temu pa kmetje niso bili prizadeženi, ker so že naslednji dan zopet zagotovili redni odkup mleka, pri čemer so odpravili vse predvidene količine. Največ težav je bilo tudi tokrat na Goriškem. To so predvsem naslednji kraji: Trdkova, Kančevci, Vlodenci, Radovci, Dolenci, Ženavljive in Krnci. Marsikje niso bile splužene dovodne poti in šoferji Tovarne mlečnega prahu niso mogli tvegati negotove vožnje, saj bi lahko prišlo do prometne nesreče in velike materialne škode. Med drugim so zagotovili tudi vrče, da so s traktorji lahko prepeljali mleko v dolino na dostopne kraje, kjer so ga prevzele avtostorce. Nekaj težav pa je bilo tudi zaradi zamrzovanja nafte, saj so vozila obstala na cesti.

M. Jerše

Branko Žunec

va? Predvsem je to simbol Slovenije in Jugoslavije, poleg tega pa bomo dali priložnost tudi slovenskim pla-

Francozi v naših kopalnicah

V 1200-članskem kolektivu lendavskega Varstroja so, kar zadeva lansko poslovanje, še kar zadovoljni, saj so proizvodni načrti (ki so ga sicer čez leto nekoliko spremenili) izpolnili nekaj več kot stodontno, dosegli pa so tudi načrtovano rast celotnega prihodka. Niso pa dosegli postavljene rasti izvoza, ker se je njihov pomembni kupec preusmeril k drugačnim izdelkom. Čez leto so razvili novo vrsto varilnih transformatorjev, zato računajo, da bo letos spet stekla prodaja. Na račun manjšega izvoza pa ni preveč trpel fizični obseg proizvodnje, saj so šli aparati dobro v prodajo na domačem tržišču. Seveda pa Varstrojci pravilno ugotavljajo, da se ni mogoče povsem zanašati na domači trg, saj lahko nastanejo težave zaradi prevelike ponudbe in manjše kupne moči prebivalstva. Tu mislimo na tako imenovani hoby program varilnih transformatorjev. Varstroj se tako vse bolj preusmerja na izdelavo industrijskih varilnih transformatorjev in druge (celotne) varilne opreme. Tudi varilne robote že snujejo. V kolektivu imajo močno razvojno službo, vendar, kot je povedal pred dnevi na tiskovni konferenci predsednik poslovnega odbora Jože Gorjanc, ne gre tudi brez znanja drugih. Povezali so se z inštitutom Jožef Stefan in Zavar ter fakulteto za strojništvo. Na teh ustanovah se dodatno izobražujejo tudi Varstrojevi strokovnjaki.

Ne le v tovarni varilne opreme, ampak tudi v drugih tozidih so v lanskem letu dosegli še kar ugodne rezultate. Tako je dokaj dobro posloval tudi tozid Montaža-Purten, kjer izdelujejo razne izolacijske cevi in raztezne posode, potrebne pri instalacijah centralnega gretja in ureditvi instalacij za ogrevanje

stor okrog Varstroja poln sanitarnih kabin, se je marsikdo prijel za glavo, češ, le zakaj se ne spametujejo in prekinajo s tem programom. Dobro je, da so ostali trmasti; izboljšali so kakovost, našli kupce in zdaj je že eden izmed najdonosnejših programov. Lani so izdelali kar 2500 sanitarnih kabin (monta-

mo naj, da so s ceno konkurenčni in da tja ne prodajajo z izgubo, kar je sicer značilno za marsikatero jugoslovanskega izvoznika. V Varisu pa izdelujejo tudi betonske strešnice in vse drugo, kar sodi h kritini. To je sicer dopolnilni program, vendar je dobra zamisel, saj gre do izdelki odlično v prodajo — tako zaradi sprejemljive cene, še bolj pa zaradi kakovosti.

Delavcev Gorenju Varstroj ne primanjkuje. Letos, ko nameravajo fizični obseg proizvodnje povečati, bodo zaposlenost povečali za 2,7 odstotka.

Očitno je torej, da precej računajo tudi na večjo produktivnost. Če bo ta večja, potem bo več sredstev tudi za osebne dohodke, ki so v lanskem letu v povprečju znašali okrog 94 tisoč dinarjev. Dejstvo pa je tudi, da Varstroj v bodoče ne bo zaposloval več toliko nekvalificiranih delavcev kot doslej, ampak predvsem tiste, ki so končali vsaj tri-ali štiriletno izobraževanje, kajti navadnih oziroma priučenih delavcev je že zdaj skoraj preveč. Ko prehajajo od izdelkov za široko porabo, se sprošča delovna sila zlasti v oddelkih montaže. Delavce bodo dodatno usposobili za delo pri izdelkih za industrijo (večji varilni transformatorji in drugi izdelki za znanega kupca).

Gorenje Varstroj posluje v sodobnih prostorih in tudi strojna oprema je novejšega datuma. V kolektivu združujejo delo Slovenci, Madžari, Hrvati in nekaj pripadnikov drugih narodnosti. Kolektiv ima svoje tiskano glasilo Varlist, v katerem občasno objavijo kak tekst tudi v madžarskem jeziku. Na vprašanje, ki je bilo na srečanju z novinarji postavljeno Jožetu Gorjancu, koliko je pripadnikov posameznih narodnosti in kako je z dvojezičnostjo, je ta odgovoril, da se nikoli niso preštevali. Prav je, da se delavci dobro razumejo in pridno delajo, ni pa važno, kaj je kdo. Sicer pa je pisana narodnostna sestava tudi v delovni skupnosti skupnih služb, zato lahko vsak delavec dobi informacije v svojem jeziku.

Š. Sobočan

Izvršni svet SO Gornja Radgona pripravil Analizo stanja in razvojnih možnosti drobnega gospodarstva — zasebne obrti

VELIKI OZDI PROTI RAZVOJU DROBNEGA GOSPODARSTVA?

V radgonski občini zaenkrat še ne moremo govoriti o drobnem gospodarstvu nasploh, temveč le o njegovem enem delu: obrtni dejavnosti. Drugi del, pomembnejši, bo potrebno v prihodnjih letih šele razviti, kajti v tej obmejni občini ni ne duha ne sluha o manjših proizvodnih in storitvenih obratih z od 10 do 100 zaposlenimi, ki v razvitih občinah predstavljajo polovico v strukturi podjetij.

Sele lani so v občini Gornja Radgona dobili prvo družbeno organizacijo drobnega gospodarstva, in sicer proizvodni obrat 14. oktober. Že nekaj let nazaj so tudi v tej občini razvoj drobnega gospodarstva podpirali le verbalno, nič pa ni bilo v zvezi s tem storjenega. Morda je prav Analiza stanja in razvojnih možnosti drobnega gospodarstva — zasebne obrti v občini Gornja Radgona, ki jo je pripravil izvršni svet Skupščine občine Gornja Radgona, in je posledica večmesečnega dela, korak k uresničevanju objavljenega. Priznavajo, da je v preteklosti veljalo napačno pravilo, češ da so v sistemu socialističnega samoupravnega gospodarstva uspešne le velike organizacije združenega dela ter da se bo razvoj drobnega gospodarstva v družbenem sektorju srečeval z večjimi problemi kot razvoj zasebne obrti, saj bodo pomenile neposredno konkurenco večjim organizacijam združenega dela, zato bodo te poskušale ustaviti razvoj drobnega gospodarstva.

V omenjeni analizi izvršnega sveta (končani sredi januarja) je vsa pozornost usmerjena k položaju in razvojnim možnostim obrtništva, navedeni so problemi in poti za hitrejši razvoj. Tudi resolucijski cilji za leto 1987 in srednjeročne obdobje želijo dati obrti v radgonski občini končno mesto v razvoju gospodarstva. V prvem poglavju analize o razvoju obrtništva je naveden delež obrti v družbenem proizvodu in narodnem dohodku v občini od 1979. do 1985. leta. Razvoj ni bil tako hiter kot v drugih slovenskih občinah, na primer leta 1979 je bil delež obrti v družbenem proizvodu 3,90 in v letu 1985 5,89 odstotka (republiško povprečje tega leta je bilo 7 odstotkov).

Decembra 1986 je bilo stanje tako: prijavljenih je bilo 227 obrtnikov, 123 postranskih poklicev, 220 obratovalec in 330 pri obr-

tnih zaposlenih delavcev. Pomembna je ugotovitev v poglavju o problematiki obrtništva, da je osnovni razlog za nezainteresiranost za obrtno dejavnost večja socialna in delovna varnost delavcev v združenem delu ter da kljub relativno velikemu številu obrtnikov kronično primanjkuje nekaterih osnovnih obrtnih storitev. V radgonski občini najbolj pogrešajo čevljarstvo, mizarstvo, ključavničarstvo, popravila koles in mopodov, popravila manjših strojev, tesarstvo, popravila kmetijske mehanizacije in drugo.

Turizem je v občini Gornja Radgona kar močno razvit, ne sodelujejo pa pri tem obrtniki — še vedno imamo v trgovinah lesene in druge spominke z Gorenjske in navadne gostilne namesto turističnih kmetij. Na razvoj obrtništva pa slabo vplivajo

poldansko obrt, nimajo ustrezne izobrazbe ali ustreznih poslovnih prostorov za redno obrt.

Radgonski vodilni upajo, da bo rešil pomanjkanje nekaterih obrti v radgonski občini pred kratkim sprejeti Odlok o ureditvi določenih zadev s področja obrti, med tem ko naj bi Odlok o vilotočih zapolnil prostor med klasičnim gostinstvom in turistično usmerjenimi kmetijami. Tudi republiški in zvezni organi objubljaajo ključne spremembe v poslovanju drobnega gospodarstva. Radgonski izvršni svet bo po sprejetju zveznega družbenega dogovora o razvoju pripravil družbeni dogovor o razvoju drobnega gospodarstva v občini, čim bo možno, pa predlagal ustanovitev občinskega sklada za pospeševanje razvoja drobnega gospodarstva in rezervnih skla-

Decembra 1986 je bilo v radgonski občini 227 rednih obrtnikov: največ avtoprevoznitvo (38), instalacijska in zaključna dela v gradbeništvu (28), gradbeništvo (25), gostinstvo (23), osebne storitve in storitve v gospodinjstvu (22), izdelava raznovrstnih kovinskih (17) in lesenih predmetov (17).

V postranskih dejavnostih pa je bilo od skupno 123 prijavljenih največ izdelave in popravila lesenih izdelkov (18), gradbeništva (15), osebnih storitev (13), izdelave predmetov iz tekstila in usnja (13), popravila in vzdrževanja motornih vozil (15), popravila in vzdrževanja elektrotehničnih in plinskih naprav (13) ter izdelave raznovrstnih kovinskih predmetov (13). bp

tudi usmerjeno izobraževanje, premalo spodbujevanje sistem carinskih olajšav, nenačrtovanje obrtne dejavnosti v krajevnih skupnostih, omejevanje števila zaposlenih pri obrtnikih, pa tudi obmejna lega občin.

V analizo so naštetje naslednje nujne spremembe zakonskih predpisov, ki zaviralno vplivajo na razvoj drobnega gospodarstva: dolžniško-upniška razmerja, resnična amortizacija, revalorizacija, administriranje, vlaganje v trajna obratna sredstva, davčni sistem, nestabilnost predpisov, oprostitve plačila prometnega davka za nakup osnovnih sredstev ter varnost naložb. Zanimivo pa je, da se po drugi strani prav v radgonski občini pojavlja veliko sušmarstva, ki pomeni mnogim dodatni zaslužek. Ti se po navadi ukvarjajo prav s storitveno dejavnostjo, ki je primanjkuje, je torej posledica potreb občanov. Da ne odprejo svoje obratovalecne, je krivo že zgoraj naštet, lahko da jim organizacija združenega dela, kjer so redno zaposleni, ne izda soglasja za po-

dov pri obrtnikih oziroma obrtni zadrugi.

Omeniti moramo še odbor za drobnogospodarsko pri izvršnem svetu in ustrezne službe pri gospodarski zbornici, možnost ugodnejšega najemanja posojil pri Beograjski banki in pomoč obrtne zadruge. Ker v radgonski občini ni močne industrije, tudi ni razvita kooperacija z drobnim gospodarstvom (Tovarna polnilne opreme sodeluje s 40 kooperanti-obrtniki, večinoma iz drugih občin). Večkrat delajo v ozdih take izdelke in polizdelke, ki bi jih ceneje naredili v drobnem gospodarstvu. To je mogoče povezano s tem (kakor trdijo avtorji analize), da ozdi neradi odstopajo proizvodno-tehnično dokumentacijo, ker se bojijo konkurence in odhajanja kadrov.

Če vse te aktivnosti, govorjenje, pisanje in obljube ne bodo le pesek v oči, bodo dosegli tudi v radgonski občini mogoče prav ob pomoči drobnega gospodarstva povprečje drugih slovenskih občin.

Bernarda Peček

V Livovem tozdu Oprema in orodja v Rogašovcih

Z znanjem do zahtevnih programov

Ko so se pred dobrimi desetimi leti v postojnskem Livu odločili, da zgradijo svoj obrat na manj razvitem Goričkem v Rogašovcih, so bili pri tej odločitvi zelo smeli, saj so predvidevali, da bi v tem kraju zgradili orodjarno za potrebe celotne delovne organizacije. Z dograditvijo proizvodnih prostorov te zamisli niso mogli uresničiti, glavna ovira pa so bili kadri, ki jih to območje ni moglo zagotoviti. V Postojni so že takrat sklenili, da bodo opustili izdelavo mešalnikov za beton in vozičkov za talni transport in to so začasno prenesli v obrat v Rogašovce. Takšna rešitev pa je bila začasna, saj izdelava mešalnikov in vozičkov tudi obratu v Rogašovcih ni zagotavljala prihodnosti.

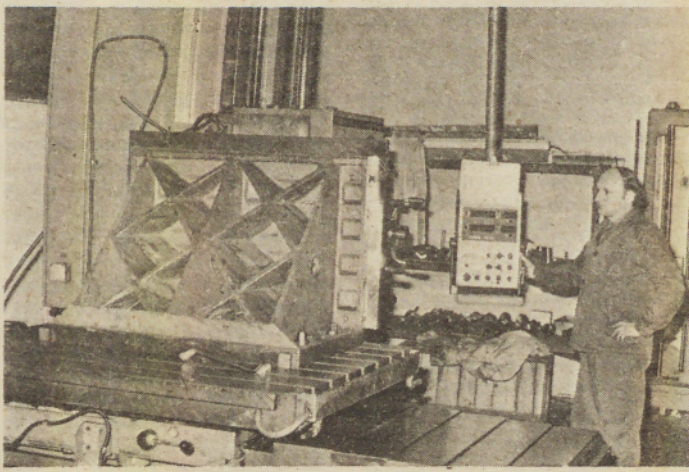
Če so mešalniki in vozički še leta 1979 predstavljali 100 odstotkov proizvodnje v tem obratu, so se že kmalu za tem lotili preustroja proizvodnje. Ob pomoči matične delovne organizacije so postopoma začeli osvajati zahtevnejšo proizvodnjo in v letu 1986 so v tozdu Oprema in orodja v Rogašovcih predstavljali mešalniki za beton in vozički za talni transport le 24 odstotkov celotne proizvodnje. Njihov delež bodo v prihodnje še zmanjševali, sčasoma pa bodo njihovo izdelavo povsem opustili.

Cepprav so sprva predvidevali, da bo v Rogašovcih delalo le 40 delavcev, so pred dvema letoma dogradili še eno proizvodno dvorano in danes je v tem tozdu zaposlenih že 108 delavcev, predvsem domačinov; njim in njih-

vim družinam pa ta tovarna zagotavlja socialno varnost. Pri razvoju jim je stala ob strani in jim nudila ustrezno pomoč matična delovna organizacija, ves čas pa so se tudi sami kadrovske krepi. Z ustreznim kadrovsko in štipendijsko politiko so bistveno izboljšali kvalifikacijsko sestavo zaposlenih, v tem tozdu pa zdaj dela že 70 odstotkov kvalificiranih delavcev. Kadrovske sestavo pa želijo še izboljšati in če so doslej štipendirali predvsem učence na 4. težavnostni stopnji, povečujejo zdaj delež tistih na peti, šesti in sedmi težavnostni stopnji.

V tozdu Oprema in orodja se

tako lotevajo vse zahtevnejših programov, saj izdelujejo zdaj stroje in naprave za stregro stiskalnice, naprave za avtomatizacijo delovnih procesov ter razne druge namenske stroje, predvsem za potrebe delovne organizacije Liv in za strojno industrijo. Drugi del proizvodnega programa predstavljajo orodja za obdelavo pločevine in plastike, tretji del programa pa je izdelava priključkov za hidravlične nakladalnice ter izdelava zvarjenecv za hidravlične nakladalnice za les. Nekatere od teh so razvili sami, z lastnim znanjem, v svojih prizadevanjih pa ne ostajajo tudi brez pomoči matične delovne or-

V rogašovskem tozdu Oprema in orodja vse bolj prehajajo na zahtevno proizvodnjo in sčasoma bodo povsem opustili izdelavo mešalnikov za beton in vozičkov za talni transport, ki zdaj predstavljajo še četrtino njihove proizvodnje.

Ludvik Kovač

INA-NAFTA LENDAVAL

Skrb za kadre

V tem času Ina-Nafta Lendava štipendira 127 dijakov in študentov, kar je eden na deset zaposlenih. Tako imajo v 3-letnih šolah 24 štipendistov, ki se usposabljaajo predvsem za avtomehanike, oblikovalce kovin, kemijske procesualiste in črpalce. V štiri letnih srednjih šolah imajo 41 štipendistov, od tega največ v programu, kjer usposabljaajo bodoče strojne, rudarske, kemijske, geološke in (manjše število) ekonomske tehnike. Na višjih šolah imajo 14 študentov. Največ jih študira strojništvo, ekonomijo, rudarstvo, varstvo dela in organizacijo dela. Na visokih šolah pa imajo 48 štipendistov, od tega največ bodočih dipl. inženirjev strojništva in elektrike. Iz dela študirata 2 delavca. Ob delu pa študira 20 delavcev, pretežno na višjih in visokih šolah.

V tem kolektivu pa dosledno uresničujemo tudi družbeni dogovor o izvajanju pripravnosti. Letno omogočijo pripravnost več kot 50 srednje- in višješolcem. V delovno razmerje jih načelno sprejemajo za določen čas, vendar jih precej — po končanem izpitu — tudi redno zaposlijo, zlasti pa svoje štipendiste. Ob spoznanju, da se v nekaterih organizacijah združenega dela otepajo pripravniki, je treba poslušati Nafto pohvaliti. V tem kolektivu se pač zavedajo, da je izobraževalni proces v sedanjem usmerjenem izobraževanju končan šele po uspešnem končanem pripravnosti. Tako pravzaprav pomagajo marsikateremu srednjješolcu, ki ga drugod ne sprejmejo. Pomoč je velika, če upoštevamo, da je opravljeno pripravnost eden izmed pogojev za

večjo možnost zaposlitve. Na ta način si tudi zagotavljajo kadre za sproti in tudi za pozneje.

Temeljne organizacije lendavske Ina-Nafte pa vsako leto sprejemajo učence na proizvodno delo in (višje letnike srednjega izobraževanja) na delovno prakso.

V Ina-Nafti je torej načrtovana skrb za kadre. Del potrebnih kadrov pa si zagotavljajo s šolanjem ob delu in iz njega, in sicer v oblikah usmerjenega izobraževanja srednje, višje in visoke stopnje ter s podiplomskim študijem. Šolanje iz dela omogočajo praviloma tedaj, ko ugotovijo, da določeni kadrov ne bo mogoče dobiti drugače, kot pa da pošljejo na študij svoje delavce, ki tudi med šolanjem ostanejo v delovnem razmerju.

Š. Sobočan

MANJ ODVISNOSTI IN VEČ SAMOSTOJNOSTI PRI ODLOČITVAH

V soboški Mesni industriji

Poročali smo že, da so v soboški Mesni industriji, kjer so se že vsa leta srečevali z izgubami, poslovno leto 1986 zaključili brez izgube. Glede nesorazmerij med odkupnimi cenami živine in prodajnimi cenami mesa je bilo lanske leto za Mesno industrijo eno najtežjih in vse do zadnjega četrtletja napovedi o poslovanju niso bile niti malo ugodne. Za ilustracijo naj zapišemo, da so se v petnajstih mesecih, od 30. septembra 1985 do 31. decembra 1986 cene junčjega mesa povečale le za 61 odstotkov in prašičjega mesa za 62 odstotkov, medtem ko so v tem času odkupne cene govedi porasle za 83 in prašičev za 85 odstotkov. Takšen razkorak med cenami se je odražal predvsem na gospodarjenju v delovni organizaciji, ki je samo pri prodaji svežega mesa v lanskem letu na ta račun izgubila 200 milijonov dinarjev.

Neurejena cenovna razmerja pa seveda niso edini razlog za težave v soboški Mesni industriji. Že v začetku lanskega leta so se zavedli, da bodo razmere tudi v tem letu težke, zato so že po prvem četrtletju, ko so prav tako imeli izgubo, sprejeli vrsto pred-sancijskih aktivnosti in te so tudi dosledno izvajali. Eden od pomembnih ukrepov je bila sprememba sestave proizvodnje, saj so se v večji meri preusmerili na tiste proizvode, ki so dohodkovno zanimivejši in njihov delež v prodaji se je bistveno povečal. Zlasti velja to za zadnje četrtletje, kar je povezano tudi s sezonskim značajem, saj takrat prodajo več tistih izdelkov, za katere imajo večjo prostost pri oblikovanju cen in pri teh izdelkih Mesna industrija ne izgublja. Nekoliko bolj kot v prejšnjih letih jim je v tem času uspelo tudi preprečiti skokovito naraščanje odkupnih cen živine in doseči tudi večjo stopnjo prostosti na področju oskrbe. V celoti jim to seveda ni uspelo, saj so bili pritiski po dvigu odkupnih cen živine nenehno prisotni, so se pa zato posluževali nekaterih drugih virov oskrbe in eden od teh je bil tudi uvoz mesa. Pomembni premiki so bili doseženi tudi na področju financiranja tekoče proizvodnje, saj so do največje možne mere zmanjšali tuje vire. To je za Mesno industrijo še posebej pomembno, saj razpolaga z malo lastnimi sredstvi in rabi za tekočo proizvodnjo stalno od 4 do 5

milijard tujih sredstev, samo za obresti pa je morala v lanskem letu plačati 2 milijardi 300 milijonov dinarjev. Med ostalimi, prav tako nič manj pomembnimi ukrepi, naj omenimo še zmanjševanje stroškov za energijo, saj koristijo tudi odpadno energijo, zmanjševanje stroškov za vodo, saj so uredili lastne vodnjake, je pa še cela vrsta drugih ukrepov, ki so dali rezultate predvsem v zadnjem četrtletju. Zato tudi ne preseneča, da so še rekordno izgubo po devetih mesecih do konca leta uspeli odpraviti. Sicer pa v Mesni industriji zatrjujejo, da so informacije o poslovanju v njihovi delovni organizaciji čisto nerealne in ne prikazujejo resničnega stanja. Tako so tudi po lanskih devetih mesecih v raznih informacijah omenjali, da je znašala izguba v Mesni industriji 900 milijonov dinarjev, ob tem pa niso zapisali, da izguba nastaja v glavnem v klavnicah in so ostali tozdi poslovali pozitivno, tako da je izguba v delovni organizaciji znašala 460 milijonov dinarjev. Torej vse te aktivnosti in sprememba zakonskih predpisov, po katerih se v zaključnem računu izvozne spodbude (te znašajo v Mesni industriji 350 milijonov dinarjev) štejejo v celotni prihodek, so pripomogle, da je delovna organizacija za-

ključila leto 1986 brez rdečih števil, vendar pa tudi brez večjih sredstev za akumulacijo.

Kljub vsem težavam pa v preteklosti v Mesni industriji niso pozabili na vlaganja v razširitev proizvodnje. Že ob dograditvi nove klavnice so načrtovali dograditev predelovalnih zmogljivosti, vendar do novogradnje zaradi pomanjkanja sredstev ni pri-

eni strani sicer povzročale dodatne težave v tekočem poslovanju, saj bo drugačno vrednotenje osnovnih sredstev povečalo stroške amortizacije, po drugi strani pa si od tega tudi veliko obetajo. Tako bodo letos samo iz naslova amortizacije imeli v Mesni industriji na voljo 1 milijardo 200 milijonov dinarjev, če bodo ta sredstva pametno oplemenitili, bo v

Soboška Mesna industrija je s svojimi zmogljivostmi dosegla že takšne razsežnosti, da prihodnosti in nadaljnjega razvoja ne more graditi več na pomurskem, niti na slovenskem in jugoslovanskem tržišču, pač pa na povezavi v svetovno tržišče. Mesna industrija je že doslej dober del celotnega prihodka ustvarjala s prodajo na tujih trgih, čeprav se razmere zaostrejejo, pa od takšne usmeritve tudi v prihodnje ne nameravajo odstopati. Kupci mesa so v glavnem razvite zahodne države in države v razvoju, torej pa eni strani zahtevna tržišča, kar zadeva kakovost, po drugi strani pa je v teh državah vse bolj prisoten tudi protekcionizem v kmetijstvu. Vseh teh težav ni enostavno premagovati, vendar ne oziraje se na trenutne težave v Mesni industriji vztrajajo in iščejo poti, da bi izvoz še povečali.

šlo. So pa ves čas postopno vlagali sredstva v odpravo ozkih gri, v rekonstrukcije in v sanacijo dolocenih delov predelave, v večjem delu oddelkov predelovalnih zmogljivosti pa so prišli tudi na delo v dveh ali celo treh izmenah.

In kakšni so njihovi načrti za naprej? Letošnje spremembe v obračunskem sistemu bodo po

letu 1987 na voljo okrog 1 milijardo 800 milijonov dinarjev, s temi sredstvi pa se že da nekaj urediti. Že za letos načrtujejo več manjših naložb, v prihodnjih letih pa naj bi pripravili program dograditve Mesne industrije na enotni lokaciji. Gradnja naj bi potekala etapno, vrednost celotne naložbe pa ocenjujejo na okrog 10 milijard. Ludvik Kovač

Kmetijci trosijo več gnojil

Podatki o količinah v zadnjih letih kupljenih mineralnih gnojil kažejo, da poraba slednjih v Pomurju po nekajletnem upadanju spet narašča. V sestavljeni organizaciji ABC Pomurja, v katero je vključeno družbeno in zasebno kmetijstvo slovenske žitnice Pomurja, so kot izhodiščno vzeli leto 1981, ko so porabili največ — 45.090 ton mineralnih gnojil. Leto 1981 so opredelili s sto odstotki, poraba pa se je glede na to gibala: 1982 — 86, 1983 — 80, 1984 — 95, 1985 — 76 in do 30. 9. 1986 93 odstotkov. Poraba 41.112 ton v lanskem 1986. letu je bila torej za 24 odstotkov večja kot v letu prej, od tega v družbenem za 30 in zasebnem kmetijstvu za 20 odstotkov.

Po že omenjenem kriteriju z izhodiščnim letom 1981 je poraba v družbenem sektorju v letu 1982 dosegla 88, v letu 1983 — 69,

1984 — 99, 1985 — 74 in v lanskih enajstih mesecih 96 odstotkov.

V zasebnem sektorju pa v letu 1982 — 85, 1983 — 86, 1984 — 95, 1985 — 77 in lanskem letu 93 odstotkov.

Seveda je treba omeniti, da so sodobnejša gnojila NPK npr. v lanskem letu vsebovala za okoli 5 odstotkov več hranljivih snovi kot v letu 1981, tako da lahko ugotovimo, da so polja tačas že bolj založena s hranljivimi snovmi kot v letu 1981, ko so jih v Pomurju potrosili največ.

Ni podatkov, koliko gnojil se trosi po poljih in koliko po travnikih. Znano je, da v družbenem sektorju, ki razpolaga tako rekoč le z ornimi površinami, po hektarju trosijo okoli 1.500 kilogramov mineralnih gnojil.

V zasebnem sektorju se poraba v povprečju giblje okoli 500

kilogramov, s tem da mnogi kmetje vržejo na hektar prav toliko gnojil kot družbeni sektor. Nekaj gnojil pa porabijo tudi za gnojenje travnikov. Pri kmetih velja omeniti, da gnojijo še z organskimi gnojili, družbeni sektor pa z gnojnicami le manjše površine v bližini velikih prašičjih farm.

Za družbene in kmečke površine v sozdu ABC Pomurja bi bila optimalna poraba okoli 56.000 ton, ki se ji počasi približujejo. V letu 1987 načrtujejo kupiti 49.500 ton, kar je za 7,7 odstotka več mineralnih gnojil kot v letu 1986.

Pri porabi zaostaja zasebni sektor kmetijstva, ki še premalo koristi možnosti ugodnih nakupov z odlogom plačila in možnosti kreditov po ugodnih obrestnih merah.

Boris Hegeduš

IZ LENDAVSKE OBČINE

Šibrenice so manj pele

Na območju lendavske občine gospodari z lovišči 5 lovskih organizacij (4 lovske družine: Dobrovnik, Lendava, Petišovci in Velika Polana, ter 1 ozd: Fazan Beltinci), ki so v obdobju 1981—85 dobro gospodarile z lovišči, saj so uplenile nekaj manj divjadi, kot pa so predvidevali z lovskogospodarskimi načrti. Tako so v petih letih skupaj od-strelili 1863 srnjadi, 188 jelenjaji, 258 divjih prašičev (to je edina vrsta divjadi, ki je je bilo uplenjene več, kot pa je določal načrt), 3687 poljskih zajcev, 29864 fazanov, 7084 divjih rac, medtem ko odstrel poljske jerebice v preteklosti ni bil dovoljen lovskim družinam, ampak le Fazanu, na katerega lovne območju so lahko uplenili 60 odstotkov od količine jerebic umetne vzreje. Kar zadeva vlaganje v okolje divjadi in biotehniške ukrepe, naj povemo, da so povečali število remiz za poljsko divjad, niso pa izpolnili načrtov o povečanju obsega krmnih njiv za malo divjad in krmišč za malo in veliko divjad. V minulih petih letih so tuji lovci uplenjali zlasti veliko divjad, za kar so lovske organizacije dobile 673 tisoč dolarjev.

Zavedajoč se pomena ohranjanja divjadi, so temu ustrezno prilagodili srednjeročne načrte za obdobje 1986—90. Ker se srnjad v prejšnjem obdobju ni zmanjšala, nameravajo lovske organizacije v novem obdobju odstrel povečati za 20 odstotkov. Prav tako je predviden večji odstrel jelenjadi, in sicer za 40 odstotkov, kar je pravzaprav posledica prevelikega razrasta te vrste divjadi. Ustrezne republiške organe bodo zaprosili za dovoljenje za podaljšanje časa za odstrel do konca februarja. Do tega datuma je namreč lovna doba na jelenjad tudi na Madžarskem, od koder se čez mejo na našo stran umika pred pokanjem pušk veliko jelenov. Pri divjem prašiču ni nobenih gojitvenih ukrepov, odstrel bo še naprej prost tako glede na število kot strukturo, le zakonsko lovno dobo in varovanje vodečih svinj bo treba upoštevati. Ker ti kosmatinci

povzročajo kmetijcem veliko škodo, so lovske organizacije dolžne urediti krmišča v vseh večjih strnjenih gozdovih. Bolj drastični ukrepi pa se nanašajo na poljskega zajca, saj morajo vse lovske družine odstrel zmanjšati za petdeset odstotkov, predpisani pa so tudi nekateri drugi varovalni ukrepi. Da bi dosegli večji razplod oziroma bogatejša lovišča s fazanom, bo treba izboljšati naravno okolje za gojitev, med drugim tudi s postavitvijo remiz, poskrbeti za redno zimsko krmljenje, omejiti je treba odstrel naravnih fazanov, medtem ko je uplenjanje fazanov prepovedano. Kot »nova« se

pojavlja divja raca, za katero je treba urediti poinaravno gojitev na vseh primernih naravnih vodnih površinah in glede na razmere objekte za intenzivno gojenje in vlaganje. Gojitveni in varstveni ukrepi za malo divjad pa ne veljajo na površinah, kjer potekata intenzivno vlaganje in lov.

Lovci z območja lendavske občine niso proti zemljiškim posegom (agro- in hidromelioracije), vendar je treba na strnjenih površinah urediti ustrezne nasade dreva in drugo, da se stalež divjadi ne bo zmanjševal. Š. S.

Zgodovina in sedanje stanje vinogradništva na Goričkem

dipl. inž. ERNEST NOVAK

Vinogradništvo med obema vojnama in do leta 1958

Pomanjkanje sredstev za varstvo rastlin in delovne sile v prvi vojni je povzročilo novo nazadovanje prekmurskih vinogradov. V tem času so propadli še nekateri novi nasadi žlahtne trte na vzhodnem Goričkem. Dediščina preteklosti se je vlekla naprej. Priključitev Prekmurja k Jugoslaviji je zaradi odmaknjenosti pokrajine pospešilo nadaljnje širjenje šmarnice po vsem Prekmurju. Sadili so jo tudi ob hišah kot braidne nasade, in tudi v ravnini.

Huda zima leta 1929 pa je žlahtno trto še bolj razredčila. Leta 1930 so skušali na Goričkem oživiti zanimanje za precepjanje šmarnice z žlahtno trto s pomočjo predavanj in tečajev, vendar je bil uspeh neznaten.

V Lendavi so leta 1932 ustanovili vinsko podružnico za bližnji okoliš, kar je imelo za posledico širjenje žlahtne trte.

Leta 1937 so prekmurski vinogradi z žlahtno trto obsegali 747 ha. Kot najvažnejše sorte omenjajo: laški rizling, zeleni silvanec, beli burgundec.

Po drugi svetovni vojni se je šmarnica, zaradi pomanjkanja trsnih cepčlenk, še bolj razširila na Goričkem.

1958. leta je bilo v Prekmurju 1026 ha vinogradov, od tega v lendavskih gorah 412 ha in na Goričkem 614 ha. Vinogradov z žlahtno trto je 419 ha, in to v lendavskih gorah 324 ha in na Goričkem samo 95 ha.

Če primerjamo podatke o površinah pod vinsko trto iz let 1859—1864 s podatki iz leta 1958, ugotovimo, da so se površine pod vinsko trto v 100 letih zmanjšale za 30 % (od 1448 ha na 1026 ha), in sicer na Goričkem za 36,5 % (966 na 613), v lendavskih gorah pa le za 14,5 % ali 69 ha.

Podatki o površinah nod vinogradi v letu 1983 nam izkazujejo:

V vinorodnem okolišu prekmurskih gorah (lendavske gorice in Goričko) je bilo leta 1983 1148 ha vinogradov, od tega 378 ha zasajenih s samorodnicami in 770 ha z žlahtno trto. V podokolišu lendavskih gorah je bilo 624 ha, od tega 101 s samorodnico in 523 ha z žlahtno trto. Bolj zaskrbljujoče stanje pa je v podokolišu Goričko, kjer je bilo 524 ha vinogradov, od tega 277 ha samorodnic in 247 ha žlahtne trte, vendar se to razmerje med žlahtno in samorodno trto na Goričkem iz leta v leto izboljšuje v korist žlahtne trte. Tako je bila dinamika krčenja samorodnic na Goričkem v razdobju 1971—1983 povprečno 2,9 % na leto. Na drugi strani pa nam se povprečno za 8,9 % povečajo vinogradi, zasajeni z žlahtno trto. Tako lahko danes z gotovostjo čajajo vinogradi, zasajeni z žlahtno trto. Tako lahko danes z gotovostjo trdimo, da imamo na Goričkem še več kot 50 % vinogradov zasajenih z žlahtno trto.

Sedanje stanje in smernice za nadaljnji razvoj vinogradništva na Goričkem

Vinogradništvo na Goričkem je še vedno pastorek slovenskega vinogradništva, čeprav se skoraj po stoletnem nazadovanju in prevladi samorodnic kar pogumno prebujata in prihajata iz anonimnosti. V načrtnem razvoju kmetijstva in kmetijske predelave imata vinogradništvo in vinarstvo zelo važno vlogo, kajti z vinogradi se intenzivirajo zemljišča, ki imajo v poljedelski pridelavi le simboličen pomen. Vsi-ljevanje pšenice na nekdanje vinogradne lege na Goričkem je porušilo stoletne naravne zakonitosti in nakazalo nepravilno usmeritev kmetijske pridelave na Goričkem. V tem lahko iščemo glavni razlog zaostanka vinogradništva v občini M. Sobota glede na druge občine v Pomurju.

Danes je po katastrskih podatkih na Goričkem 524 ha vinogradov, pred dobrimi sto leti jih je bilo 966 ha. Vidimo, da so še velike možnosti, da nekdanji vinogradni predeli spet postanejo tisto, kar so bili v daljnji preteklosti. Zato je treba v občini narediti enoten razvojni program nove ureditve vinogradov na Goričkem. Kmetijske organizacije, predvsem KG Rakičan in KZ Panonka, bi tu morale imeti odločilno vlogo pri razširitvi lastnih vinogradov in pritegnitvi zasebnih vinogradnikov v organizirano družbeno pridelavo. Dosedanje zasebne obnove so v veliki meri plod ljubiteljskih vinogradnikov, ki v svojih vinogradih, ki ne presegajo 0,5 ha, povprečje pa je okoli 15 arov, pridelajo grozdje in vino predvsem za lastno uporabo in ožji krog prijateljev. Pozitivna stran teh vinogradnikov je, da so zasadili trto na zemljiščih, ki so bila zapuščena ali slabo obdelana in neprimerna za drugo kmetijsko pridelavo. V veliki meri so izkrcili tudi šmarnico in druge hibride in zasadili žlahtno vinsko trto. O negativni plati pa lahko govorimo v tem smislu, da se je zemlja še bolj lastniško razdrobila, v mnogih primerih pa se je dosti prvorazrednih vinogradniških leg istočasno pozidalo z vinskimi kletmi, počitniškimi hišicami in, in postalo za vedno izgubljeno za vinogradništvo, (na primer Vaneča).

Velik problem goriškega vinogradništva so še samorodnice (šmarnica, izabela, jurko, klinton in druge), ki še marsikje kljub zakonski prepovedi delajo slabo reklamo žlahtni trti (Filovci, Bogojina). Novih nasadov samorodnic ni, stari pa so nastajali v kritičnih letih za goriško vinogradništvo po hudi zimi leta 1929, po drugi svetovni vojni, ko je primanjkovalo trsnih cepčlenk in so se vinogradi obnavljali v »bolj vinogradniških predelih«. Danes pa se nam je v naših vinogradih pojavil drugi pereč problem. Prišlo je do izrednega trsnega pomešanja, kar je zasluga trsnih cepčlenk, uradno ali neuradno pripeljanih iz drugih krajev Jugoslavije ali celo Madžarske in Avstrije. Glavni razlog, da vinogradniki »zaupajo« cepčlenkam iz drugih rajonov Jugoslavije, ni kakovost le-teh, temveč njihova cena, ki je v primerjavi s cepčlenkami iz slovenskih trsnic »simbolična«. Vinogradniki se premalo

zavedajo, da je kakovosten in sortno čist sadilni material prvi pogoj za uspešno obnovo. V prihodnje bo treba z vinogradniki (ljubiteljskimi in tudi organiziranimi) bolj strokovno delati, kajti simbolji bodo vinogradniki strokovno podkovani, tem manj bodo ekonomski faktorji (razlika v ceni) odločali pri nakupu trsnega materiala. Konec leta 1985 je bilo ustanovljeno Društvo vinogradnikov prekmurskih gorah Goričko, katerega glavni cilj je prek predavanj, praktičnih prikazov in drugih oblik delovanja dvigniti raven znanja svojih članov o vinogradništvu in kletarstvu ter prek stroke pritegniti člane v organizirano pridelavo. Konec leta 1986 je bila v okviru KZ Panonke ustanovljena prva vinogradniška proizvodna skupnost na Goričkem. V to skupnost se je združilo 12 vinogradnikov s celotnega območja Goričkega. Spomladi bo v okviru te proizvodne skupnosti zasajeno 8 ha vinogradov, in sicer v Kušanovcih, Lončarovcih, G. Moravcih, Selu, Fokovcih. Vinogradništvo naj bi se v prihodnje razvijalo in obnavljalo na prvorazrednih legah, v krajih, kjer je bilo že nekdanj v polnem razcvetu (JV Goričko, osrednje Goričko, območje Gerlinec, Kramarovec, Pertoče).

Pri pripravi tega sestavka je bila uporabljena naslednja literatura:

1. B. Sever: Razvoj prekmurskega vinogradništva, Geografski vestnik, 1961, s. 61—93, Ljubljana 1961.
2. M. Kos: Zgodovina Slovencev od naselitve do 15. stoletja, s. 150, LJ 1955.
3. B. Sever: Geografski termini prekmurskih gričev (splošni del), Svet ob Muri, II. letnik (a) s. 169—173, M. Sobota 1957.
4. B. Sever: Geografski termini prekmurskih gričev (posebni del), Svet ob Muri, II. letnik (b), s. 235—238, M. Sobota 1957.
5. F. Šebjanič: Gmotni temelji prvih prekmurskih protestantskih župnij v 17. stoletju, Svet ob Muri, II. letnik (b), s. 157, M. Sobota 1957.
6. M. Dolenc: Gorske bukke, SAZU, s. 44, LJ 1940.
7. L. Olas: Migracije Prekmurcev v štajerski del Pomurja, Geografski vestnik, 1963, s. 15—16, LJ 1963.
8. V. Novak: Kmečko vinogradništvo v Prekmurju, Zbornik Etnografskega muzeja v BG, BG 1953.
9. J. Maček: O zgodovini širjenja trsne uši v Sloveniji, Zbornik BF Univerze v LJ, Kmetijstvo, 30 s. 171—188, LJ 1977.
- Drugi viri:
1. Katastrski urad v M. Soboti in Lendavi.

Člane DV prekmurskih gorah Goričko obveščamo, da bo 25. 1. 1987 ob 9.30 uri predavanje na temo mehanizacija v vinogradništvu. Predavatelj bo dr. M. Novak. Predavanje bo v prostorih kavarne hotela Diana v M. Soboti. Vabljeni tudi vinogradniki, ki se želijo vključiti v društvo vinogradnikov.

Kaj — če sploh kaj — je v zvezi s štajerskimi Slovenci storila naša stran? Verjetno bi morali določneje opredeliti, kaj je sploh mogla storiti. Odnosi z avstrijsko Štajersko so se nekoliko drugače in tudi težje urejevali kot s Koroško, nadaljuje svoje razmišljanje zaslužni profesor dr. Vaneč Šiftar s Petanjec.

ODPRTA MEJA RAZBLINJA (LA) PRASTRAHOVE

Radgona je bila v zadnjih vojaških operacijah močno prizadeta in je drago plačala osvoboditev s strani drugih ter ponovno vzpostavitev republike.

Po končani vojni se je sestava prebivalstva v Radgonskem kotu vsestransko spremenila. V mestu so ostali (in kasneje prišli na oblast) nekateri, ki so se prizadevno vključevali v ureditve furerjeve nacistične politike, predvsem proti Slovincem čez Muro. V Radgonu so se zatekli tisti, ki jim je gorelo pod petami na jugoslovanskem ozemlju, tik pred koncem vojne ali so se tukaj ustalili kot izseljenci z državnim ukrepom nove Jugoslavije. Njihovo dejavnost je brzda kratkotrajna okupacija sovjetskih vojaških enot. Ko so te zamenjale zahodne zavezniške, so novi prebivalci skupaj z nekaterimi domačini svoj gospodarski interes prekrili z nebrzdano protijugoslovansko (beri: protikomunistično) propagando in strogo ukrepali proti simpatizerjem in udeležencem protifašističnega gibanja. Politična stranka (gibanje), ki je bila v tej propagandi najglasnejša, se je najmočnejše utrdila in tudi največ prispevala k oblikovanju jedra novega mestnega srednjega sloja in njenega vodstva. (Tone Jamnik: Za ljubezen sta potrebna dva — zbirališče premaganih, Delo, 2. september 1972, in dr. Janko Malle: Položaj Slovencev na avstrijskem Štajerskem, Celovec 1982, str. 6—9). V nekakšni soodvisnosti pri urejanju položaja naše narodne manjšine sta bili vprašanji 7. člena državne pogodbe in odprta meja z maloobmejnimi prometom, vključno z ureditvijo dvolastništva.

Precej časa je bilo eno pogoj drugemu.

Po daljšem nezaupanju je odprta meja razblinjala prastrohove in vprašanje narodne manjšine vnašalo posebno vsebino v vse širše obmejno sodelovanje. Končno se ta problem vključuje v ureditve koncepta o skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Re je, da tega vsebinsko še nismo povsem dojeli, še manj drugi, ki to prizadevanje maliciozno preobleceni prastrohom. V desetletjih razvoja obmejne prometa in odprtosti meje ni šlo brez težjih nesporazumov in težav, toda medsebojno spoznavanje in povezovanje pri določenih vprašanjih je močno brisalo ostrine nekdanjega protikomunizma. Brezsmiselni in nemogoči bi bili sosedski odnosi, če bi nenehno brskali po težki zgodovinski preteklosti, ki nas z oživiljanjem časa in razmeram prilagojenih nacionalsocialističnih težej in usmeritev že skoraj kričeče sili k skupnemu prizadevanju za ohranitev miru, človeške svobode, parlamentarne meščanske demokracije na eni in socialistične samoupravne na drugi strani. Izguba ene in druge bi bila zelo draga, se dražja pa njena ponovna oživitve.

Količnega gospodarskega pomena je maloobmejni promet, je nekako že ugotovljeno, in to bolj v prid Radgoni, ki se je in se nenehno dobro prilagaja našim potrebam in gospodarskim razmeram. Kako pa sta odprta meja in maloobmejni promet vplivala na osveščanje slovensko govorečega prebivalstva vemo malo, skoraj nič. (podčrtal B. Ž.) Iz čvrstih gospodarskih interesov so posamezniki obnovili svoje znanje slovenščine ali se je naučili na kakem pospešenem tečaju. Ko

se zapro trgovine in storitveni obrati, slovenščine na ulici skoraj ni več slišati. Namesto da bi usposobili in zaposlovali prebivalce iz slovenskih vasi Radgonskega kota, so v trgovinah in drugod zaposlili ustrezen kader, ki dnevno prihaja in odhaja čez mejni most.

Leta 1961 so bili zaznavnejši kulturni stiki s Štajersko in tri leta za tem je prišlo do prvega uradnega srečanja predstavnikov slovenskega izvršnega sveta z deželnim glavarjem Štajerske. Zaradi razvoja dobrega sosedskega sodelovanja so bili stiki vse pogostejši in srečanja vsebinsko vedno bogata z družbenogospodarskih področij, kar ne pomeni, da bi bila prezrta nekatera pomembna družbenopolitična vprašanja. Po znanih podatkih ni bilo v ospredju narodnostnega vprašanja kot na Koroškem. Več tega pa je bilo v posameznih diplomatskih aktih in meddržavnih srečanjih. Nikakor ne drži, da bi bili ustrezni organi nezainteresirani za Slovence na avstrijskem Štajerskem. (podčrtal B. Ž.) Predloži pa bi bilo povzemanje dosegljivih dokumentov in le nekaj dodatnega k že omenjenemu v dosedanjih anketnih sestavkih.

RAZVIJATI LOKALNO SO-DELOVANJE NA VSEH RAVNEH IN PODROČJIH

Slovenska skupščina je v začetkih svojega delovanja ustala nova komisija za vprašanja mednarodnih odnosov in med drugim obravnavala položaj

naše narodnosti v sosednjih državah. Tako smo na 7. seji 31. maja 1968 po referatu takratnega pomočnika državnega sekretarja za zunanje zadeve Mitje Vošnjaka obširno razčlenjevali odnose z Avstrijo s posebnim poudarkom na odnosih s Slovenijo. Ob ugotovitvi, »da se naši odnosi z Avstrijo čedalje intenzivneje razvijajo prek društva in organizacij«, smo bili nezadovoljni, kajti morali bi razširiti sodelovanje tudi na gospodarskem področju z razvijanjem kooperacije in morebitnimi medsebojnimi stalnimi predstavniki v gospodarskih zbornicah. Razpravljali smo še o predvidenem srečanju na najvišjem vrhu in menili, da bi morali pripraviti analizo izvrševanja 7. člena državne pogodbe in predlagati rešitve odprtih vprašanj in problemov. Po hitri anketni raziskavi in bolj površni prevetritvi prizadevanj občin Gornja Radgona in Murska Sobota na zadevnem področju, sem pripravil dodatno poročilo (25. julija 1968) k razpravi na 7. seji komisije. Tedaj smo v navedenih občinah najbrž prvič skušali razčleniti odnose, ki nastajajo z maloobmejnimi prometom in odprto mejo. Odnosi so se razvijali predvsem na državnem in kulturnoprosvetnem področju. Pomemben odgovor na drugo anketno vprašanje — kaj, če sploh kaj, je v zvezi s štajerskimi Slovenci storila naša stran? — je dala 18. seje omenjene komisije 28. februarja 1969. Na seji so bili: Lazar

Mojsov, naš veleposlanik na Dunaju, oba konzula (Celovec, Gradec), predstavniki obmejnih občin in drugi. Razčlenjevali smo razmere in opredeljevali našo dejavnost. S sklepi se je smo začrtali našo usmeritev in temu ustrezno možno aktivnost. Večjo zaščito narodne manjšine bi bilo treba doseči z usklajeno dejavnostjo manjšine in diplomatskih predstavnikov, z večjim sodelovanjem med Slovenijo in manjšinskimi organizacijami. V gospodarskih odnosih kaže posebno pozornost nameniti zlasti kooperaciji, maloobmejnemu blagovnemu sodelovanju in turizmu. Razvijati je treba lokalno sodelovanje na vseh ravneh in področjih. Med pomembnimi skupnimi interesi je bilo posebej poudarjeno nadaljnje proučevanje gradnje elektrarn na Muri, o čemer sta že leta 1964 razpravljala R. Avbelj in J. Krainer. Bolj kot doslej bi morali razvijati kulturno sodelovanje in pripravljati občasne seminarje ter druge oblike znanstvenega sodelovanja, predvsem s področja družbenih ved. Ponovljen je bil sklep 7. seje, da bi bilo potrebno čimprej odpreti skupno predstavništvo gospodarskih zbornic Slovenije in Štajerske (Informacije, št. 11/1969, str. 63—66). Koliko bi mogla taka akcijska naravnost prispevati k narodnostnemu osveščanju, je bilo in še ostaja odvisno od organiziranosti manjšine. »Na žalost med štajerskimi Slovenci na avstrijskem ozemlju zgodovina ni mogla izoblikovati tako močnega subjektivnega faktorja, ki bi se bil mogel postaviti avstrijski uradni in nemškemu nacionalizmu laskajoči narodnostni politiki nasproti. To je osnovni, glavni in najtežji problem pri ocenjevanju današnjega položaja med Slovenci na avstrijskem Štajerskem« (dr. Janko Malle: Položaj Slovencev na avstrijskem Štajerskem, Celovec 1982, str. 9). Nobenega upanja tudi ni, da bi interesno zastopstvo

metov iz slovenskih vasi hotelo kaj storiti v korist manjšine. Bauerbund (kmečka zveza) se trudi z uveljavljanjem prav nasprotne politike. Srečanje predsednikov SFRJ in republike Avstrije je močno spodbudilo nadaljnji razvoj sodelovanja, ki ni trajalo dolgo.

VPLIV »TABELSKIH POGROMOV« NA RAZMERE NA ŠTAJERSKEM

Dogodki na Koroškem, predvsem t. im. »tabelski pogromi«, so močno skalili odnose med državama in posebej med Slovenijo ter sosednjo Koroško in Štajersko. Na Štajerskem ni bilo kakega posebnega povoda za nastale razmere, čeprav se je posameznih političnih skupin in vodilnih lotevala bojazen, da koroško vzdušje ne bi pljusnilo k njim. Tega strahu ni moglo biti, ker so bili Slovenci na avstrijskem Štajerskem vse do zadnjega nepovezani s koroškimi Slovenci. V političnem smislu so živeli kot konzervativni izolati. V slovenski skupščini so 20. oktobra razpravljali o nastalem položaju slovenske manjšine na Koroškem. Po že navedenem poselskem vprašanju Manka Golarja se je v razpravi vrstilo več kot 20 poslancev. V sprejetih Stališčih so zajeli slovensko narodno manjšino kot celoto (Informacije, 25. oktober 1972). V zvezi z drugim anketnim vprašanjem naj še omenim, da je bilo v zadnjih 30 letih pri nas objavljenih nekaj tehničnih razprav (Felahar, Zorn, Klemencič, Osolnik in drugi) in dobrih časopisnih poročil. Skoraj vsem je manjkalo dobro poznavanje temeljito proučenih razmer med samimi Slovenci na Štajerskem in njihovega položaja v regiji med večinskimi narodom. Ščasoma je napetost popuščala, kajti škoda zaradi skaljenih odnosov se je poznala na obeh straneh meje. Z omejevanjem maloobmejnimi prometom so začeli odpuščati slovensko govoreče delavce. (se nadaljuje)

Branko ŽUNEČ

ŠE ENKRAT BI BILA UČITELJICA

Kaj se dogodi, ko začnejo otroci obiskovati osnovno šolo? Veliko med njimi jih je takoj nemirnih, pri pouku ne morejo sedeti mirno dalj časa in njihova pozornost se hitro zmanjša. Učitelj, ki je na to pripravljen, pa bo kaj kmalu prvošolčke pritegnil in jih navdušil za učenje. To pa po navadi uspe tistemu učitelju, ki dobro pozna tudi naloge, vsebine in metode dela pri telesni in zdravstveni vzgoji ter intelektualni, glasbeni, likovni in gibalno-ritmični vzgoji v pripravi otrok na šolo. Tak učitelj bo namreč imel do učencev različen (diferenciran) pristop, upošteval bo njihovo predznanje in sposobnosti.

Med tistimi učitelji (cami), ki so se v Pomurju posebej uveljavili na strokovnem področju, in to predvsem pri delu v prvem razredu, je tudi MILKA ŽALIK. Ko je prejela nagrado občinske izobraževalne skupnosti občine Ljutomer, je bilo rečeno, da njeno delo v elementarnem razredu ves čas presega povprečje in da z učenci dosega nadpovprečne vzgojno-izobraževalne rezultate.

»Tovarišica Milka je bila ena prvih učiteljic, ki je z lastnim prepričanjem začela pouk opismenjevanja s kompleksno metodo in ima čut in smisel za inovativnost pri pedagoškem delu. S posebnim poudarkom je potrebno omeniti njeno prepričanje, da sta individualizacija in diferenciacija med osrednjimi načeli, ki vodita učence skozi proces izobraževanja prek njihovih sposobnosti in delavljivosti,« smo prav tako slišali v obrazložitvi za podelitev nagrade. Vse to nas je spodbudilo, da bi tovarišico Žalikoovo pobliže spoznali in jo tudi predstavili.

»Začela sem pred 32 leti v Rogoševcih. Dobila sem 1. razred, vendar sem morala poučevati dopoldne tudi 2. razred, zvečer pa me je čakala še kmetijska šola. Tako je bil ves moj dan posvečen samo poučevanju. Ljudje so cenili tudi mladega učitelja, zelo lepo so me sprejeli. V razredu je bilo čez 40 učencev, učilnico pa smo imeli v neki kmečki hiši, ker v stari šoli za vse ni bilo dovolj prostora.«

Kljub vsemu pa ima Milka lepe spomine na prvo službeno mesto. No, po dveh letih se ji je ponudila priložnost učiteljevanja v njeni rojstni vasi — Dokležovju. In res se je vrnila domov.

Še enkrat bi se odločila za učiteljico.

»Delo sem nadaljevala v 1. razredu, potem pa sem iste učence poučevala od 1. do 4. razreda. To je bilo nekaj nepozabnega. Zelo smo se namreč navezali drug na drugega in to se je poznalo tudi pri uspehu. Do 4. razreda je nekaj učencev sicer zaočalo, v četrtem pa so bili vsi uspešni. To je bilo takrat nekaj nenavadnega. No, tudi takratni šolski inšpektor je menil, da smo pri učno-vzgojnem delu zares dosegli nadpovprečne rezultate.«

Njena učiteljska pot pa kar ni imela konca. Po petih letih jo je iz Dokležovja popeljala v Vučjo vas. V novem okolju se je začelo zanjeno novo delo in tudi novo življenje. Na šoli je namreč srečala učitelja s podobnimi nagnjenji, pa sta si rekla »da« in potem skupaj delala.

»Res moram govoriti v dvojini, kajti z mojim nisva le skupaj poučevala, ampak sva se oba aktivno vključila tudi v dogajanje v širšem prostoru. Režirala sva igre in tudi nastopala v njih. Pripravljala sva vesela večere in bila sva skoraj vsepovsod zraven, kjer je bilo treba. O tem, da sva dobivala le plačilo za neposredno delo na šoli, za poučevanje, niti nisva razmišljala. Bila sva zadovoljna.«

Po sedmih letih dela v tamkajšnji podružnični šoli pa jo je učiteljska pot spet odpeljala do nove postaje — na osnovno šolo v Križevcih pri Ljutomeru. Ker se je na učensko učence zelo navežala, jih je tukaj učila tudi v 5. razredu, nato pa se je preselila k prvošolčkom in ostala elementarna vse do danes.

— Slišali smo, da ste pri delu zelo uspešni, in to predvsem zato, ker imate pri pouku diferenciran pristop do učencev, ker se torej ozirate na njihove sposobnosti, predznanje in druge učno-vzgojne faktorje.

Najprej nam je pokazala poseben zvezek, v katerem ima za vsakega učenca zapisane zanimive in koristne podatke — o socialnem poreklu staršev, njihovi izobrazbi, o zdravstvenem stanju učencev, njihovih psihofizičnih lastnostih idr. Potem pa nam je pripovedovala, kakšen je pravzaprav njen pristop do prvošolčkov.

»Nekatere podatke o njih zberem že v mali šoli, kasneje pa jih dopolnjujem. Moja navada je, da že 25. avgusta povabim na sestanek vse starše prvošolčkov, ki jih bom učila, in se z njimi pogovorim, kar zanima mene in kar morda zanima njih. V diferenciacijo pouka pa me je »zavedlo« prav delo. Bilo je pred šestnajstimi ali sedemnajstimi leti, ko sem na križevski šoli začela poučevati 20 učencev v 1. razredu. Nisem imela pojma, kaj je to diferenciacija pouka. Ugotovila pa sem, da je približno polovica učencev že znala pisati in brati velike tiskane črke. Nisem imela napotkov, kako naj delam z njimi, zavedala sem se samo, da jih ne smem za-

virati, druge pa moram prav tako naučiti pisati in brati. In začela sem nekoliko drugače kot prejšnja leta. Učencem sem dajala različne naloge, pisali so različne nareke in sploh sem imela do učencev različen, to je diferenciran pristop. Februarja smo že končali z učenjem črk, kar je bilo takrat nekaj čisto novega. Ko smo nekoč spoznavali eno izmed črk, je bil pri pouku tudi pedagoški svetovalec Pihlar — mislim, da se bo tega spomnil — in bil je zelo zadovoljen z mojim postopkom in znanjem učencev. Tako se je navdušil, da sem mu morala poslati učno pripravo. In 10 učencev je tedaj prvi razred končalo z odličnim uspehom. Zanimalo me je, kako bodo napredovali, in večina jih je bila odličnjakov tudi v preostalih razredih, potem pa so končali še višje ali visoke šole. To mi je govorilo, da sem začela drugače razmišljati o pouku in uvajati različne načine diferenciranega pristopa pri delu z učenci. Zgledov pa tedaj še nisem imela. Leta 1973 pa se je začelo več govoriti o individualizaciji in diferenciaciji pouka. Takrat nam je v Murski Soboti predavala tudi Danica Golijeva in nam govorila, kako moramo bolje delati. Ne morem povedati, kako sem bila takrat zadovoljna in si mislila: Saj jaz pa že tako delam! Po končanem predavanju sem to povedala profesorici Golijevi in ji pokazala zvezek. Skoraj ni mogla verjeti. Bila je prijetno presenečena. To mi je spet vtilo novih moči.

— Pa vaše izkušnje prenašate tudi na druge?

»Ščasoma me je začel angažirati pedagoški zavod, izbrali so me tudi za vodjo aktivna učiteljev elementarcev v Pomurju; večkrat sem imela nastope in vselej so bile tovarišice presenečene nad branjem mojih prvošolčkov, nad njihovim pisanjem in še čim. Bila sem srečna in si mislila, da bodo delček mojega dela morda čutili tudi drugi prvošolčki (ob prenašanju izkušenj). Svoje izkušnje pa sem že posredovala tudi 75 študentom Pedagoške akademije Maribor in sodelovala sem tudi pri sestavi matematičnega učbe-

Tovarišica Milka Žalik zadovoljno prejema nagrado za uspešno vzgojno-izobraževalno delo z učenci.

nika in delovnega zvezka za 1. razred.«

— Sklepali bi lahko, da se v pravzaprav razdajate pri opravljanju učiteljskega poklica, da ga imate radi. Zakaj?

»Kaj jaz vem, res imam rada ta poklic, in če bi se še enkrat morala odločiti, bi si ga znova izbrala, čeprav je dandanes vse slabše cenjen in smo vse bolj obremenjeni. Toda ko se zaprem v razred, pozabim na vse drugo in se počutim zelo zadovoljno. Mislim, da bi moral imeti vsak učitelj veselje do učenja, do dela

v razredu, sicer lahko uničuje mlade generacije. To ni mrtev kapital, to so ljudje, ki se usposabljaajo za življenje. Žal gre lahko danes za učitelja skoraj vsakdo. Prej tega ni bilo.«

— Vam je tudi priznanje, ki ste pred nedavnim prejeli, spodbuda za nadaljnje delo?

»Da, bila sem tako presenečena, ko sem zvedela, da bom prejela nagrado, da so mi priletele solze v oči. To je velika spodbuda. Nekdo je vseeno videl, da sem uspešno delala.«

Jože GRAJ

GLASBENA ŠOLA MURSKA SOBOTA

razpisuje za nedoločen čas dela in naloge

UČITELJA KITARE

Pogoj: predmetni učitelj kitare

Kandidati naj se prijavijo v 15 dneh po objavi razpisa.

Precej več kot koledar

Demokratska zveza južnih Slovanov na Madžarskem je izdala drugi (samostojen) Slovenski koledar za leto 1987; namenjen je porabskim Slovincem in tako je prišlo v Porabje s koledarjem tudi blizu 1000 novih slovenskih knjig. Zanj je bilo menda precejšnje zanimanje, tako da so ga vzeli skoraj pri vsaki hiši, kjer živijo Slovenci. Že samo to pa je z narodnostnega vidika zelo pomembno, kajti Porabci se sicer bolj malo zanimajo (in tudi berejo) za slovenske knjige.

Na prvi pogled se nam je zdelo, da prinaša letopis nekoliko preveč idealistično podobo položaja porabskih Slovincov. Temeljitejši pregled pa nam je razkril tudi nekaj dokaj kritičnih poglobitev. To velja še zlasti za prispevek Marije Bajzek, sicer novinarke Ljudskega lista (Narodnih novin), z naslovom Realno zrcalo o življenju ob meji. V njem ocenjuje prvo skupno oddajo ljubljanske in madžarske televizije (studio Pecs), ki so jo večinoma posneli v Dobrovniku in na Gornjem Seniku v Porabju. Med drugim piše: »Ob predstavitvi

podobnosti je dokumentarec osvetlil tudi pomembne razlike. Videti je bilo, da se Madžari v Dobrovniku, Lendavi in Murski Soboti bolj resno zavzemajo za svojo narodnostno bit, bolj uspešno in premišljeno usmerjajo vrednote svoje kulture, materinske in tradicije kot mi, porabski Slovenci.« V potrditev te ugotovitve navaja dvojezičnost v otroških vrtcih in osnovnih šolah v Prekmurju, razvijanje dvojezičnosti v mešanih zakonih in pri cerkvenih obredih in skrb za informiranje v maternem jeziku. Za primerjavo, kako je v Porabju, pa navaja, da tamkaj tudi mnoge slovenske družine iz neznan ali nerazumljivih vzrokov ne naučijo svojih otrok niti slovenske besede, in to velja žal tudi za mnoge izobražence, ki bi morali biti drugim za zgled.

Slovenski koledar pa sicer prinaša zapise o večini pomembnejših lanských dogodkov v Porabju — ne pa tudi o Narodnostnem dnevu, ki je bil v Monostru — in tokrat so ta poročila, če jih lahko tako označimo, zapisana v knjižni slovenščini, tako da je v narčju le reportažni del (razne zgodbe, srečanja ipd.), kar je najbrž bolje, kot je bilo lani. Bralci lahko zvedo še o zgodovinskem razvoju Porabja, stanju slovenskega šolstva, začetkih novinarstva med Slovenci na Madžarskem, o stikih s Slovenijo, oskrbi porabskih knjižnic in še čem. Vsekakor kaže omeniti tudi prispevek Sandorja Varge o madžarski narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji.

Najbrž bi torej lahko ob koncu še zapisali, da je drugi Slovenski koledar za porabske Slovence boljši od lanskega, da je dokaj pester in zanimiv, zato bi bilo prav, če bi ga res imeli pri vsaki porabski hiši. Jože Graj

MONOGRAFIJA PRLEKIJA 1941—1945 PRED TISKOM

Izdajateljski svet monografije Prlekija 1941—1945, ki deluje pri občinski organizaciji ZZB Ljutomer, je na svoji zadnji seji pregledal dosedanje delo in ugotovil, da je v glavnem celotno tudi opravljeno. Gradivo za knjigo je dokončano in aktivnosti, da bi znižali prednaročniško ceno, so tudi sklenjene.

Avtor, profesor Drago Novak, je že leta 1964 objavil monografijo Prlekija v NOB, ki je v bistvu razširjena in dopolnjena diplomska naloga pisca. Izšla je pri Pomurski založbi na 238 straneh, zajema pa zgodovino NOB na taktarnem območju Prlekije, vključno z občinama Gornja Radgona in Ormož. V minulih dveh letih je avtor pripravil rokopis nove monografije, ki se od dosedanje razlikuje v precej večjem obsegu rokopisa, ki pa zaradi obsežnosti ni nič bolj ekstenzivna. Nova monografija bo obsegala 448 strani. Ta obseg se je razširil zaradi novega gradiva in novih podatkov, ki so prišli na plan po izidu prve monografije. Nova knjiga ima tudi nekatera nova poglavja, ki jih prej ni bilo, gre pa predvsem za nekatera področja NOB in revolucionarna izročila. Tretja razlika je v podajanju snovi, saj je bolj metodološko in bolj zrelo, četrta razlika pa je v novi razporeditvi poglavij.

Rokopis je razdeljen na štiri dele. V prvem predstavlja avtor območje in kratak zgodovinski pregled od pomladi 1941. V drugem delu je prikazan nemški vdor v Prlekijo in vzpostavljanje okupacijskega aparata in njegove temeljne namere. V tretjem, ki je obenem tudi najbolj obsežnejši, pa prikazuje avtor nastanek in razvoj NOB od začetka nemške

okupacije 1941. do osvoboditve pomladi 1945. V zadnjem, četrtem poglavju je prikazano negovanje NOB in revolucionarnih izročil v Prlekiji po osvoboditvi.

Izdajateljski svet je v celoti podprl omenjeni rokopis. Knjiga bi po sedanjih cenah stala 15.000 dinarjev, vendar pa jo bodo z najrazličnejšimi dotacijami in drugimi akcijami znižali na okoli 12.500,00 dinarjev. Da gre za pomembno pridobitev, velja povedati tudi, da je ta knjiga izvrščena tudi v knjižnici OF. Izšla bo v nakladi 2000 izvodov in bo pomemben pripomoček pri pouku tega zgodovinskega obdobja na območju Prlekije in pisni dokument revolucije.

Dušan Loparnik

Še o Pomurskem gledališkem studiu

Ko je že kazalo, da bo tudi zadnja razširjena seja podpisnic samoupravnega sporazuma in programskega sveta Pomurskega gledališkega studija, ki je potekala v prostorih soboškega izvršnega sveta, izzvenela v premlevanju napovedanega (in doslej še ne preklicanega) odstopa občinske Zveze kulturnih organizacij Murska Sobotna in s tem narušitvijo obstoja te samosvoje pomurske kulturniške družbe, je bilo iz množice predlogov navzočih delegatov iz vseh štirih pomurskih občin razbrati, da si kulturni delavci, predvsem pa ljubitelji gledališča med njimi, želijo nadaljevanje tovrstne dejavnosti. Predvsem zato, ker je pozornost vredne njen vzgojni vidik v pokrajini, ki se ne more pohvaliti s profesionalnim gledališčem in takšno kulturno vzgojo mladih, kot je možna v (kulturnejših) središčih. Prav generacija sedaj anga-

ziranih gledališnikov, ki v svoje delo vključuje podmladek, pa je dokaz uspešnosti prvih — plodnih let Pomurskega gledališkega studija.

Njegov zamah je v zadnjih letih resda uplahlil, kar smo že pisali, in je občuten tudi med člani programskega sveta, ki bi veliko raje kot o organizacijskih in odvečnih razpravljali o vsebinskih vprašanjih — točneje o programu dela. Ta tudi tokrat ni bil priložen, bo pa tema ene naslednjih sej. Na pričujoči, na katero so bili vabljeni poleg naštetih in strokovnih sodelavcev studija tudi medobčinski predstavniki ter Vladimir Kocjančič in Janez Karlin s slovenskega središča in štajerske metropole, pa je bil udeležencem vročen Dogovor. V njegovih petih točkah je zapisano, da bodo podpisnice spoštovale določila sporazuma in uveljavljale svoje pravice in dolžno-

sti prek svojih delegatov, tvorno sodelovale pri pripravi in izvajanju programa studija, zagotavljale svoj delež pri financiranju, ki naj ne bo manjši od povprečne cene gostovanja profesionalnega gledališča, dajale na razpolago vse svoje kadrovske in materialne potencialne in si tako po svojih močeh in zmožnostih prizadevale za uspešno delo studija, ki naj bi se registriral kot društvo. Če ga bodo podpisale, bo Dogovor za podpisnice samoupravnega sporazuma o ustanovitvi, organizaciji, financiranju in delovanju Pomurskega gledališkega studija veljal za štiri leta, po katerih bi veljalo opravljeno oceniti. Že sedaj pa pripisati, da je potrebno ob ureditvi pravnih in drugih formalnosti ter odpravi pomanjkljivosti čim prej omogočiti delo za gledališko dejavnost voljnim in usposobljenim.

Brigita Bavčar

Kinematografija Pomurja premalo povezana

Kinematografija v Pomurju je organizirana v okviru kulturnih ustanov (M. Sobotna, Lendava) in v okviru društev (G. Radgona, Ljutomer ter vsi manjši kinematografi).

Razdrobljena kot je, lahko le živostari, in to tudi dejansko počne. O kakšnem regijskem povezovanju ne moremo govoriti, razen ob občinskih akcijah (Dnevi domačega filma) in individualnem sodelovanju v obliki sponzoriranja filmov. Vsi se ukvarjamo z istimi problemi, živimo na robu eksistence in zaenkrat ne vidimo rešitve iz tega položaja.

Vsi plačujemo najemnine v »fiktivnih« zneskih, ki praviloma znašajo 50 do 70 odstotkov inkasa, kar postavlja te kinematografe v znatno slabši položaj kot večje. Ti namreč plačujejo najemnine v odstotkih od vstopnic, ki znaša v glavnem 30 odstotkov. Iz tega jasno izhaja, da smo manjši kinematografi dvakrat tepeni — plačujemo višje najemnine za filme, obenem pa jih dobimo v velikem zaostanku za večjimi centri. To pa sta tudi ključna problema, ki jih bo potrebno rešiti v okviru jugoslovanske kinematografije, če hočemo, da obdržimo manjše kinematografe.

Pravzaprav bi morala biti v vsakem kraju, kjer je šola, tudi kinodvorana, če želimo sodobno filmsko vzgojo. Vsega nam televizija v šoli ne more nadoknaditi. Sicer pa bi bilo skoraj bolje, da takšnih kot so nekateri naši kinematografi, sploh ne bi bilo.

Prevenstveno bi kinematograf moral biti kulturni prostor, v katerem bi se človek udobno počutil, kjer bi bila projekcija tehnično brezhibna.

V zadnjih letih so na tem področju mnogo storili v M. Soboti, Ljutomeru, Radencih in delno tudi v Lendavi.

V Gor. Radgoni bo dvorana vključno s tehniko obnovljena v letošnjem letu.

Vsega tega pa kinematografi niso sposobni sami reševati, zato bo potrebna širša družbena pomoč. Zaradi posluha delovnih ljudi smo v občini G. Radgona uspeli vključiti financiranje kinematografije v program občinske kulturne skupnosti. Na ta način lahko delujeta kinematograf v Apačah in Vidmu ob Ščavnici, ker jima ni potrebno plačevati najemnine za filme, pač pa jo v celoti poravnava Kino v G. Radgoni, ki dobi za to sredstva od OKS.

Kino v Radencih le delno prispeva k najemninam. S pomočjo sredstev krajevnega in občinskega samoprispevka se ureja dvorana v Gor. Radgoni, sedanja oprema pa bo za nekaj časa koristno služila za posodobitev zunanjih dvoran. Na Kapeli pa so želje, da bi tudi v tem kraju dobili kinematograf, za kar bi zadoščala tehnika iz kina v Gor. Radgoni.

Lahko se pohvalimo, da smo prav v Gor. Radgoni največ storili na področju kinematografije, čeprav je sedaj največja naloga, da zunanje kinematografe tehnično izboljšamo.

Predolgo so namreč imeli kinematografe kot organizacije, ki pridobivajo dohodek, in ne kot kulturno ustanovo, ki je prav tako potrebna družbene pomoči, kot knjižnica, galerija itn.

Kino bo kljub televiziji in sodobni video tehniki ostal v svoji funkciji, kar dokazujejo vse razvite kinematografije v svetu. Zato bo največja naloga vseh organov v republiki, da tej panogi pomagamo.

Pri ZKOS deluje Združenje društvenih kinematografov, ki zajema vse kinematografe v okviru kulturnih društev, organizacije združenega dela s področja kinematografije pa se združujejo v okviru Splošnega združenja kinematografije Slovenije, ki deluje pri GZS. Skupno obema združenjema je, da vidita perspektivo le v združenju kinematografij Slovenije. V tem primeru bi večji kinematografi krili del najemnine za manjše. Na ta način bi se izboljšal program v teh malih kinematografih. Za svoj obstoj vrtijo pač komercialnejše filme, ki jim prinašajo več denarja v blagajno.

Sicer pa je programska politika poglavje zase. Večji del je kritiziran, vendar je potrebno povedati, da kinematografi v pomurskih središčih predvajajo v glavnem vse filme, ki so na razpolago pri jugoslovanskih distributerjih. Za te vemo, da jih je vse več, program uvoženih filmov pa vse slabši.

V Sloveniji je z letom 1986 začel delovati Skupni programski svet slovenskih kinematografov, ki ocenjuje vse filme, predvajane v Sloveniji. Ocenit je že 112 filmov (za toliko filmov so kinematografi že dobili ocene), kar pa je manj, kot znaša enoletni uvoz filmov v Jugoslavijo. Ta je blizu 200 filmov.

Večji del teh že ocenjenih filmov bo v posameznih kinematografih na programu šele v letošnjem letu. SPS ocenjuje filme z ocenami: zelo priporoča, priporoča, soglašajo, komaj soglašajo in odsvetuje.

Z oceno zelo priporoča je bilo ocenjenih komaj 10 filmov, večina jih ima oceno soglašajo ali komaj soglašajo. Nobeden film pa ni dobil ocene »odsvetujej«. Že to dovolj zgovorno dokazuje,

zakaj, kakšen je repertoar v naših kinematografih.

Delovanje tega našega skupnega organa pa je v precejšnji meri onemogočeno zaradi neresenega financiranja. Upamo lahko le, da bo v letu 1987 večji delež financiranja prevzela Kulturna skupnost Slovenije, kar bi bilo logično.

In kako je z domačimi filmi v pomurskih kinematografih?

Poleg redne skupne akcije, Dnevov domačega filma v Pomurju, nimam podatkov, koliko domačih filmov predvajajo pomurski kinematografi. V G. Radgoni smo v letu 1986 predvajali 25 domačih filmov, kar je že blizu števila novoposnetih filmov v enem letu v Jugoslaviji (povprečno jih posnamejo blizu 30).

Ugotovimo pa lahko, da imajo ti filmi zelo slab obisk. Nerazumljiva je politika istočasnega snemanja nadaljevanke, ki je običajno prej na televiziji, kot pa film v rednem kinoprogramu. Nadaljevanke bi prišla v postev za predvajanje na televiziji komaj po 2 do 3 letih. Reklama za domači film pa bi lahko mirno rekli, da bi bilo bolje, če jih ne bi bilo.

V letu 1987 se torej na področju kinematografije ne bo dogajalo nič presenetljivega, ali pa morda le.

V G. Radgoni že komaj čakamo, da bo urejena dvorana, v lendavski občini odpirajo kinodvorane na podeželju, tudi v Belincih bi radi kinodvorano. Bo v M. Soboti dovolj posluha pri OKS za te želje in tudi za sofinanciranje kina v okviru Kulturnega centra?

Pomurski kinematografi se homo potrudili, da bo naš program dovolj pester in kakovosten, da bo vsak obiskovalec našel nekaj zase.

Roman SLUGA

kulturni koledar

ČETRTEK, 22. JANUARJA
MURSKA SOBOTA — V pionirski knjižnici v soboškem gradu bo ob 11.00 pravljica z diapozitivi: Josip Vandro — KEKEC. V kinu Park pa bo ob isti uri predstava glasbenega filma FOOTLOOSE.

PETEK, 23. JANUARJA
MURSKA SOBOTA — V Klubu mladih bo ob 20.00 pričetek prireditve JETIJEVA VRNITEV, kakor sta glasbeno-recitacijski večer poimenovala avtorja Zoran Predin — Lačni Franz in Smiljan Kreže.

NEDELJA, 25. JANUARJA
MURSKA SOBOTA — V okviru gledališkega abonmaja bo ob 15.00 v Mariboru predstava METASTABILI GRAAL Nenada Prokića. Odhod avtobusa, ki bo odpeljal abonente v smeri mariborskega gledališča, je ob 13.10, igra, ki si jo bodo ogledali, pa se dogaja na božični večer 1925. v Italiji, kjer se zbirajo predstavniki visoke družbe in razpravljajo o temeljnih vprašanjih človekovega bivanja in sveta. Toda iluzija se kmalu razbije in gledalcem postane jasno, da pravzaprav spremljajo gledališko vajo, ki jo je napisal jugoslovanski igralec. Besedilo mladega srbskega dramatika sodi med eno najboljših jugoslovanskih dram po drugi svetovni vojni.

PONEDELJEK, 26. JANUAR
MURSKA SOBOTA — V Klubu mladih bo ob 18.00 VIDOPROJEKCIJA V HI-FI STEREO TEHNIKI — BOB MARLEY (90 minut).

TOREK, 27. JANUAR
MURSKA SOBOTA — ROCKY IV. DEL je naslov videoprojekcije Igorja Vučkica, ki zapolnjuje prosti čas mladih v polietnih šolskih počitnicah v organizaciji Kluba mladih, in je do izteka počitnic pripravljen še videoprojekcije: SIMON & GARFUNKEL in POLICE ACADEMY III. del.

SREDA, 28. JANUARJA
MURSKA SOBOTA — V kinu Park bo ob 11.00 za najmlajše in šolarje, ki si v počitnicah želijo čim več risank, na sporedu film SMRKCI PRIHAJAJO.

razstave

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava PANONSKA MOTIVIKA V LIKOVNIH DELIH LUDVIGA VREČIČA, KARLA JAKOBA, LAJČIJA PANDURJA in FRANCA KUHAJA.

LJUTOMER — V Galeriji Ante Trstenjak je še vedno odprta dokumentarna razstava TRG LJUTOMER (1342—1927).

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin so razstavljena dela GRUPE 676.

knjige

JSPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: M. Motoh, M. Šilc, A. Suštaršič — KUHAJKA (Mohorjeva družba), Leonardo Boš — CERKEV: KARIZMA IN MOČ (Cankarjeva založba) in Pavle Zidar — PIKAPOLNICA PIKA (Mladinska knjiga).

JEZIK NI/ JE MAČEHA

Da lahko jezik uporabljamo tudi za prikrivanje, skrivanje ali vsaj zamegljevanje, vemo. Tudi to, da je treba biti pri izbiranju besed velikokrat zelo previden, natančen in preudaren — tudi (zlasti) za politični jezik to drži. A prav ta je lahko ob tem toliko zamotan, da naslovnik velikokrat ne razume povedanega/zapisanega. Nekaj takega je »prišlo na svetlo« pred kratkim. Mladi z medobčinskega sveta so v svojem poročilu zapisali tudi tole:

»Že na začetku lahko poudarimo, da je medobčinski svet imel predvsem vlogo koordinirane akcij ter nalog, ki pa je to upravičenost upravičel, saj so vse akcije tekle preko MS ZSMS (...) vendar pa moramo tu poudariti, da se mladina vključuje vendar pa na ustaličene naloge ter vsebina dela, ki jo že imamo nekaj desetletja pa jih odvrča od dela. Želijo si novo vsebino. Želijo spremeniti druge aktivnosti skratka želijo ustaličeno kult dela mladih vedno bolj prilagajati svojim potrebam ter hoteljem. (...) Spoznavamo, da se nekoliko oddaljujemo od baze pa ne s našo prisotnostjo ampak s možnostjo, ki jim bi morali nuditi ter dajati.«

— Skrajna malomarnost sestavljalcev. nepismenost in posmehovanje iz materne jezika, pa čeprav je morda katera od napak nastala pri (pre)tipkanju. Tudi če bi »slovničnik« del (teoretično) zamenjali, oziroma ga ustrezno popravili, je skupaj še vedno nerazumljivo. Le komu je pisanje pravzaprav namenjeno? (mm)

Skrb za človeka — osrednja vrednota življenja ob robu

Kjer vladata strega in moč, tudi uspehi ne morejo izstati, pravi. Vendar povsem to ne bo držalo, saj samo pripravljenost ljudi ni dovolj, če se uresničitev dobrih zamisli ni tudi materialnih sredstev. In prav ta so na prečkati glavna ovira, da zastavljenih ciljev ne moremo uresničiti. Manj razvita je krajevna skupnost, večje so potrebe, možnosti pa močno omejene. V veliki meri drži to tudi za krajevno skupnost Kuzma in njenih pet vasi, ki so stisnjene ob tromeji z Avstrijo in Madžarsko. Čeprav življenje tu ni lahko, ljudje vseeno vztrajajo. Skopa goriška zemlja, ki je povrhu še ni dovolj za vse, ne daje dovolj dohodka, zato si mnogi iščejo delo drugje, v občinskem središču in drugih krajih po domovini, še do nedavnega pa se jih je veliko zaposlovalo tudi v tujini. Često pa je tuji kruh bolj goren, zato je vse večja želja, da bi se vrnil in se zaposlil v domačem kraju, toda možnosti za to so skromne, predvsem v industriji, ki v teh krajih ni razvita. Pa tudi sicer je življenje v teh vaseh težje kot v razvitih urbanih naseljih. Cestne povezave so slabe, komunalna opremljenost neustrezna, pa tudi z vrsto drugih težav se srečujejo. Na vse to so opozorili tudi na zadnjem srečanju s predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, ki ga je v Kuzmi pripravila občinska konferenca Socialistične zveze. Čeprav komunalnih in drugih problemov v tej krajevni skupnosti ne manjka, je bil v ospredju razprave človek in skrb za njega. In prav je tako, saj je hitrejši razvoj in napredek moč graditi le na človeku.

Zamrežena vrata v svet

V soboški občini ni kraja in krajevne skupnosti, kjer bi se lahko pohvalili, da imajo rešene vse komunalne probleme. Ponekod je v ospredju problematika cestnih povezav, drugod vodovoda in kanalizacije, čisto pa kar vse skupaj. To še posebej drži za hribovita in obmejna območja, kjer so hiše raztresene, posamezni zaselki oddaljeni od krajevnega središča, povrhu tega pa se otepajo še s problemom manjrazvitosti. Sredstva, ki jih zberejo s krajevnim samoprispevkom, še zdaleč ne zadoščajo za vse potrebe, pa tudi pripravljenost občanov, da prispevajo dodatna sredstva in prostovoljno opravijo marsikatero skupno akcijo, ne vodi k dokončni rešitvi problema. In tako je tudi v krajevni skupnosti Kuzma na Goriškem, kjer so občani že velikokrat dokazali, da je le v slogi moč, saj so spoznali, da jim pomoči ne bo ponudil nihče, če si tudi sami ne bodo pomagali.

Pet vasi je združenih v to krajevno skupnost, kjer je problematika cestnih povezav živa že vsa leta po vojni, z razvijajočo se mehanizacijo in motorizacijo pa prihaja ta vedno bolj do izraza.

Reševanja cestnih povezav so se v tej krajevni skupnosti lotili že pred dobrimi dvajsetimi leti, ko so s širitvijo takratnih kolovozov začeli še bolj povezovati posamezne vasi in zaselke, s tem pa odmaknjenim krajem širše odpirati tudi vrata v svet. Če bi uporabili prispodobo, bi lahko zapisali, da imajo glavna vrata v svet odprta, priprta pa so ostala stranska, ki vodijo do glavnih.

Na območju krajevnega skupnosti lahko namerimo 45 kilometrov vaških, 20 kilometrov občinskih in približno 9 kilometrov regionalnih cest, ki pa si nemalokrat takšnega imena ne zaslužijo. Ko je bila leta 1970 modernizirana in asfaltirana cesta od Gornjih Slaveč do Kuzme, je bila to za krajevno skupnost velika pridobitev, žal pa se je po tem začelo zatikati. Čez štiri leta so asfalt na regionalni cesti podaljšali do zadružnega doma v Doliču, a ta del ceste še danes ni dokončno urejen. Največ težav imajo še vedno z regionalno cesto, ki povezuje Kuzmo z mednarodnim mejnim prehodom s sosednjo Avstrijo in s cestno povezavo proti krajevni skupnosti Gornji Petrovci. Asfalt na cesti proti mejnemu prehodu je vse prej kot asfalt, cesta proti Gornjim Petrovcem pa je nemalokrat neprevozna. Podobno je tudi z nekaterimi občinskimi cestami. Dokler jih je vzdrževalo komunalno

NA OBISKU V KRAJEVNI SKUPNOSTI KUZMA

podjetje, so bile razmere znosnejše, pravijo v krajevni skupnosti, ko je njihovo vzdrževanje prevzelo cestno podjetje, pa, kot da je nanje pozabilo. Predstavniki cestnega podjetja zatrjujejo, da to ne drži, so pa skromna finančna sredstva, ki jih dobijo za ta namen, osnovni vzrok, da je stanje cest v občini takšno, kot je. Teh sredstev je iz leta v leto manj, vse več je težkih kamionov in avtobusov, zato je rešitev le v obnovi in modernizaciji. Kot že rečeno, pa za to ni sredstev, in težave se tako samo še zaostrujejo. Tudi z občinskimi samoprispevki, ki ga zbirajo za šole in ceste, vseh težav v občini ne bodo rešili. Vsaka krajevna skupnost naj bi dobila nekaj iz teh sredstev, in ker je v referendumski program vključena šola v Kuzmi, so v krajevni skupnosti ostali brez modernizacije občinskih cest.

In kot občinski samoprispevek ne zadošča za vse potrebe v občini, tako tudi sredstva, ki jih zberejo v krajevni skupnosti, niso dovolj, da bi ustrezno uredili vse cestne povezave med posameznimi kraji in zaselki v krajevni skupnosti. V blagajnah vseh petih vasi se je lani nabralo nekaj čez 5 milijonov dinarjev, kar 2 milijona so namenili za vzdrževanje vaških poti, in čeprav so nanje navozili 1.700 kubičnih metrov gramoz, se na 45 kilometrih to tako rekoč niti ne pozna. Ta krajevna skupnost je med najbolj oddaljenimi od občinskega središča, pa tudi od najbližje gramoznice, in tako jim prevozi požrejo dobršen del sredstev, ki jih namenjajo za urejanje cest. In prav zato bi morali biti v večji meri deležni solidarnostnih sredstev, saj so manj razvita krajevna skupnost, ki kljub pripravljenosti občanov sama ni kos reševanju problemov.

Beda doliških Jesenic

Kdo bi vedel zakaj, ampak vaščani so zaselek z Romi v Do-

liču poimenovali Jesenice. In slednje, oziroma njihovo prebivalstvo, je danes ena osrednjih težav, s katerimi ima opraviti krajevna skupnost v Kuzmi. Ivan Marič, ki je podal uvod k tej razpravi, je poudaril, da je bilo na njihovem območju leta 1940 le 14 Romov, zdaj pa jih je 112. Od teh živijo v najbolj kritičnih razmerah Romi v, ali, če hočete, na Jesenicah. Uradno je v tem zares bednem naselju 54 Romov, sami

toliko uredili naselje Pušča, v sami Kuzmi pa so skušali z brezplačno prehrano šolarjev, prav tako učbenikov, obleke, obutve. Pa vse skupaj ni pomagalo, da bi se razmere nezadržno slabšale — tako pri obisku šole kot na vseh drugih področjih življenjskega utripa tega dela Goriškega.

Sklep, da je Romom treba nemudoma pomagati, je zato najprimernejši in najbolj human. Če že ne zaradi drugega, pa zato,

močjih niso ravno spodbudne in zato s takšno prakso ne kaže nadaljevati. Z dela v tujini se vrača v glavnem nekvalificirana delovna sila, brez znanja pa tudi razvoja ni moč pričakovati. Zato pa je treba na teh območjih v še večji meri izkoristiti naravne danosti, in te so v krajevni skupnosti Kuzma gotovo v kmetijstvu. Brez znanja si tudi hitrejšega razvoja kmetijstva ne moremo več zamišljati, žal pa je temu namenjene še premalo pozornosti. Mladi se sicer odločajo za nadaljnje šolanje, saj je v srednjih šolah 92 dijakov iz te krajevnega skupnosti, vendar izbira poklica največkrat ni ravno posrečena. Največ se jih odloča za poklice v zdravstvu, kar že vnaprej pomeni, da bodo zapustili domači kraj, odseljevanje se bo tako še povečalo. To je bilo navzoče že do zdaj, saj je delovne sile veliko, možnosti zaposlitve doma ni, in samo v zadnjih petih letih se je iz teh krajev odselilo 220 prebivalcev.

Res je, da so kmetije tod v povprečju majhne, vendar so med njimi tudi takšne, ki zagotavljajo socialno varnost zaposlenih na teh kmetijah. Pa tudi na uvajanje nekaterih novih programov v kmetijstvu na tem območju ne kaže pozabljati, saj nekatere od teh tudi na manjših površinah lahko dajejo dober dohodek. V teh krajih so dobre možnosti za razvoj sadjarstva, pa tudi o pridelovanju vrtnin in drugih delovno intenzivnih kultur bi kazalo razmišljati. Vendar morajo ti programi zagotavljati pridelavcem dolgoročno stabilnost, saj nekatere izkušnje iz preteklosti niso niti malo spodbudne.

Pred leti so namreč v teh krajih že organizirali pridelovanje kumar, vendar le kratak čas, saj mnogi pridelka niso mogli prodati.

Ob razvijanju kmetijstva pa seveda ne kaže zanemarjati tudi drugih aktivnosti za iskanje dodatnih zaposlitev. Če industrije v teh krajih ni moč razvijati, bi bili dobrodošli kakšni manjši obrati z nekaj zaposlenimi, ki bi delali za potrebe industrije. Tudi delavci, ki se vračajo z dela na tujem, bi o tem morali razmišljati, saj ni moč pričakovati le od družbe, da jim zagotovi delovno mesto. Žal pa je tako, da jih je večina kapital vložila v gradnjo hiš in drugih nekapitalnih naložb, in le redki posamezniki se odločijo za kakšno obrt.

Možnosti zaposlovanja torej tudi na tem območju so, vendar je treba razmišljati le o tistih, za katere so tudi realne možnosti. Ne nazadnje tudi o razvoju domače obrti, za katero je zainteresirano predvsem podjetje DOM iz Ljubljane, prav domača obrt pa lahko daje dodatni vir dohodka predvsem manjšim kmetijam.

Ludvik Kovač
Bojan Peček

Romi v naselju v Doliču, ki ga domačini imeaujejo Jesenice, živijo vse prej kot v človeku dostojnih bivališčih. Po deset in več se jih stiska v enem prostorčku, pa vseeno z njihovih obrazov izžareva zadovoljstvo. Čeprav so se navadili na takšen način življenja, pa se nad tem vseeno kaže zamisliti.

pa so ob našem obisku dejali, da jih je blizu 90. Podatek, ki zaprepade: noben od teh ni zaposlen, preživljajo pa se s socialno podporo, otroškimi dodatki in priložnostnim delom. Ko smo se pogovarjali z njimi, so kazali pripravljenost, da bi si služili kruh kot vsi drugi — vendar pa smo potem v večerni razpravi slišali prav nasprotno: Romi se dela izogibajo in so zadovoljni z denarjem, ki jim ga daje družba. ... Mi bi ob vsem tem dodali, da se je treba izogniti nevarnemu posploševanju, saj so nam tudi Romi sami zatrдили, da so med njimi taki, ki jim delo ne diši, kar pa vsi povzamejo in posplošijo. ... Jeseničani so ljudje, ki bi jih lahko označili za asocijalne, skrajno revne in zato odmaknjene od družbe in okolice, kar navsezadnje dokazuje tudi spluzenost vaških cest — do Romov namreč z avtom ni mogoče priti.

Ob vsem tem pa je treba priznati, da je bil velik del razprav o romski problematiki tvoren, obenem pa pohvaliti krajevno skupnost, da je zbrala dovolj poguma, časa in truda ter na pomembnem sestanku spregovorila o problematiki, ki je zelo pereča že danes, ob stihskem razvoju dogodkov pa utegne postati še mnogo akutnejša v 10, 15 letih. Edini očitke razpravi je, da nismo niso povabili nobenega Jeseničana — čeprav je Marič odgovoril, da to enostavno ni mogoče, je bil naš vtis ob obisku pri Romih drugačen. ...

In kakšni so predlogi za izboljšanje razmer, ki so jih izoblikovali navzoči? Predvsem so se odločili za takojšnjo akcijo, ki naj jo vodijo strokovnjaki za to področje (ki so bili tudi na pogovoru), seveda ob širši družbeni pomoči, posebej krajevnega skupnosti Kuzma. Verjetno je vsem jasno, da se s prevzgojo ne gre ubadati z odraslimi Romi, pač pa je treba v ta dolgotrajen proces normaliziranja razmer in vpenjanja Romov v okolje vključevati predšolske otroke in jih nato spremljati vse do odraslosti. Gotovo je to veliko lažje reči ali zapisati kot narediti, vendar pa naša družba vendarle mora najti toliko humanih vrednot, za katere se med drugim deklarativno vedno znova zavzemamo, da spleje tudi tako reč, kot je — zdi se, da tu ne pretiravamo — reševanje Romov na Jesenicah. Prvi efekti načrtne in stalne akcije so lahko vidni po mnenju enega razpravljalcev že (?) čez pet let, čeprav je po drugi strani res, da se bodo težave vlekle vsaj eno populacijsko dobo. Ali pa morda še dlje, kajti gotovo Romov ni mogoče popolnoma vključiti v obstoječo družbo, njihove značilnosti, ki jih ločujejo npr. od večinskega prebivalstva, bodo ostale.

Krajevni skupnosti in strokovnim službam na tem področju bi storili krivico, če bi napisali, da za reševanje romske problematike ni bilo nič storjenega — nasprotno, od leta 1963, kadar se je načrtno ukvarjanje z Romi začelo, se je veliko spremenilo: dobili smo prvi romski vrtec, kolikor

ker ... gre navsezadnje za LJUDJE!

Prihodnost je tudi v kmetijstvu

Manj razvita je krajevna skupnost, manjše so tudi možnosti za zaposlitev v domačem kraju. V 524 gospodinjstvih petih vasi krajevnega skupnosti Kuzma živi 2.041 prebivalcev, od katerih jih je 266 zaposlenih. Več kot polovica se jih vozi na delo v Mursko Soboto, 111 jih je zaposlenih v drugih krajih, ob teh pa jih je 149 še na začasnem delu v tujini.

Medtem ko se število zaposlenih doma povečuje, pa se je v zadnjih letih precej zmanjšalo število tistih, ki odhajajo na delo v tujino. Če je bilo teh pred petimi leti še 250, se jih je do lani sto že vrnilo, na novo pa odhajajo le redki.

Ker število zaposlenih na tujem pada, se tisti, ki se vračajo, želijo zaposliti doma. V povprečju so kmetije tod majhne, zato je toliko večja želja domačinov, da bi na tem območju odprli kakšen obrat. Želje so seveda eno, drugo pa realne možnosti. Razvoj industrijskih obratov ob urejenih infrastrukturnih objektih zahteva tudi ustrezne kadre, nobenega od teh pogojev pa na tem območju ne izpolnjujejo. Izkušnje z ustanavljanjem tovrstnih obratov v preteklosti na nekaterih ob-

SEZONSKO ZNIZANJE 20-40% zimska modna obutev

12.1. - 28.2.

alpina®

EXPORT - IMPORT POLJOOPSKRBA ZAGREB

POLJOOPSKRBA, delovna organizacija za zunanjo in notranjo trgovino, import-export, Varšavska 5
POSLOVNI CENTER MARIBOR, Gosposka 1

razpisuje

za skladišče v Murski Soboti, Markišavska c. 5, prosto delovno mesto za nedoločen čas za opravljanje prostih del in nalog

SAMOSTOJNEGA REFERENTA I B — SKLADIŠČNIK I

Pogoji: VKV ekonomske in tehniške smeri in 2 leti delovnih izkušenj ali
SSS ekonomske ali tehniške smeri in 4 leta delovnih izkušenj.
Osební dohodek po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Prošnje z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov: POLJOOPSKRBA, import-export, POSLOVNI CENTER MARIBOR, Gosposka 1, v 8 dneh od dneva objave oglasa.

Informacije dobite v PC Maribor, Gosposka 1, po tel. 062 24-890.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh od dneva izteka roka za prijavo.

Trnok tak vö vidi, ka naša ves doj pride

Zavest minevanja in minljivosti življenja je za človeka toliko sprejemljivejša, ko vidi, da bo njegovo delo nadaljeval kdo drug, da bo ostal in ustvarjal njegov potomec. Minevanje s spoznanjem o propadanju tega, kar je človek ustvaril, je pelin jesei človekovega življenja. Ta grenkoba pa je vsakdan osamljenih ostarelih v Panovcih na Goričkem.

V tej vasi, eni izmed petih, ki so pod okriljem krajevnega urada Križevci na Goričkem, bosta prav kmalu minili dve desetletji, ko se je v vasi rodil zadnji otrok. V enaindvajsetih hišah od štirinastidesetih, kolikor jih je še posejanih po gričih, so okna in vrata verjetno za vedno zaklenjena in zabita z deskami. V drugih še živi šestdeset ljudi in od tega kar osemnajst ostarelih, ki pišejo leto rojstva 1917 in manj.

Tudi v sosednjih vaseh je žalost ob smrti pogostejša od radosti rojstva, saj je v matični knjigi v Križevcih zapisano, da se je v lanskem letu rodilo devet otrok, umrlo pa devetdvajset. Spominjamo se tudi let, ko v knjigo niso zapisali nobenega rojstva. Iz leta v leto jih je manj, tako je v Križevcih, Košarovcih, Kukeču, Panovcih in Domanjševcih leta 1984 živelo 1246 ljudi, leto pozneje že šestdvajset manj in v lanskem letu le še 1180. Odseljevanje pa se še ni ustavilo. Čeprav so se vasi najbolj postarale v šestdesetih letih, jih tudi ta čas zapusti več, kot pa se jih priseli. Številke torej, ki pa niso neme, razgrinjajo in opozarjajo na človeške usode in drugačno življenje.

Ob vznožju hriba, nedaleč od avtobusne postaje v Panovcih stoji s slamo krita hiša Stefana in Fane Kuronja. Stefan jih šteje sedemdeset, Fana nekoliko manj. Živita sama, pa tudi otrok nista imela. Saj je bil šolar tudi pri njuni hiši, nečak, ko je že obiskoval osnovno šolo. Potem pa je odšel.

»Sedaj nimamo v vasi nobene šole,« pravi Stefan, »samo stari smo, dvajset nas je toliko starih, pa pri vsaki drugi hiši sa-

V Panovcih se že devetnajst let ni rodil otrok

mo po eden.« Ostareli Panovčani so osamljeni. Pred leti, ko je v njih še bilo življenjske moči, so si pomagali na polju in v gozdu. Tudi Stefan je sosedu rad priskočil na pomoč. »Sedaj več ne hodimo drug k drugemu, saj delati več ne moremo. Mene je pred petimi leti zadela kap, tako se mi

boljše, v Avstrijo, Nemčijo, pa tudi v fabrike, pravita Kuronjeva.

»Šli so za boljšim žitkom«, razmišlja Neža Talaber, ki ima hišo nekoliko v hrib, nedaleč od Fane in Stefana.

Neža je v sedeminosemdesetem letu in že tri leta obkrojuje

V trindvajsetih hišah je še življenje. Toda kako dolgo še? Foto: BOP

sedaj tresejo roke.« Kuronjeva pozimi odpravi manjša dela v hiši in okoli nje, ob petrolejki prebereta pomurski tednik, prisluhneta tranzistorju in si povesta to in ono. Pravita, da jima je dobro zato, ker sta še dva. V toplejših mesecih pa nabirata gobane in lisičke.

»Jaz dobim kmečko pokojnino, Stefan je bil prej mali rihtar in zvonar, tako da se kar dobro preživljata. Saj če človek pravi, da sedaj ne more živeti, tisti ne bo mogel nikdar živeti. Moj oče je tak pravil, če si siromak, ne smeš biti manjak«, pripoveduje Fana.

Za pridne roke pa dela ne bi zmanjkalo tudi na panovski zemlji. Toda mladih ni, odšli so na

moža. Bilo je ob žetvi pred tremi leti, ko je umrl. »Vsa leta sva delala, dobro vrtivala, sedaj pa, ko si star in sam, kaj moreš,« solzljivi oči pripoveduje Neža. V sosednji hiši živi njena krstna hči, ji prinese drva, vodo, ji kaj opere in pospravi, saj otrok ni imela.

Ob spominu na leta, ko je držala otroka na krstu, se ji razjasni obraz. »Obiščevali smo, sorodstvo je kaj prineslo otroku, imeli smo celo gostijo, ko je bil krst. Tudi za otrokov rojstni dan in god smo se srečali, se veselili, posebej še, če je bil otrok zdrav. Tudi kak dinar smo primaknili za otroka.« Verjetno se tega velikokrat spominja, tudi zvečer ob prižgani petrolejki. »Takega ve-

selja pa v vasi bogme že dolgo ni bilo.«

Ostali so prijetni spomini, bodočnost, ne lastna, ampak vasi pa... »Trnok tak vö vidi, ka naša ves doj pride. Mladi odhajajo in si drugod poiščejo svoje rome. Narod tu pa vse doj ide,« razmišlja Neža.

Tudi Marija Kučan, ki živi na drugem koncu vasi, se spominja, kako je bilo veselo ob rojstvu otroka, posebej še, če je bil deček. V Panovcih pa ni bilo rojenih veliko otrok. Marija pravi: »To je na kmetijah tak, vsak si je mislil, če bo dosti otrok pri hiši, se bo slabo živelo, sedaj pa so odšli še ti.«

Marija je odeta v črnino, saj je minilo leto, ko ji je umrl mož. Ima dva sina, ki sta odšla. Sedaj živi sama. »Ko pa bom bolj stara in bolna, bom šla k njima.« Zemljo je že prodala, tako kot večina v vasi. Kupuje jo kmetijska zadruga Panonka, kjer si je uredila skupne pašnike.

»Večina ostarelih je zemljo že prodala ali pa jo še bo, mogoče je upanje za vas ta pašna skupnost kmetijske zadruge,« pravi Jože Rüter, po letih nekoliko mlajši Panovčan.

»Če bo pašna skupnost zaživelela, bo dobro za vas, mogoče pa manj za nas, ki tukaj živimo, saj s tem ne bomo dobili zaposlitve. Sicer pa smo že skoraj vsi stari, pa delati itak več toliko ne moremo.«

Tudi za Jožetovo kmetijo, čeprav je sam dobro gospodaril, ne kaže dobro. Prav malo še upa, da se bo hčerka vrnila na nanjo.

Saj imamo nekaj mladih v vasi, predvsem fantov, ki pa niso poročeni. Dokler bodo živeli in delali njihovi starši, bo še nekako, potem ko bodo ostali tako osamljeni.«

Se bi lahko trkali na vrata trindvajsetih hiš, ki so še odprta, in skoraj pri vsaki bi lahko slišali podobno o usodi ljudi na vasi. Vsake toliko časa pa se hišam brez življenja pridruži še katera.

Majda Horvat

Ob 80-letnici dr. Emane Pertla

»Povsem razumljivo je, da sem in ostajam sin Slovenskih goric. Prekmurje sem imel vedno rad. S primarijem Državnega končnega druga izdajo Černičevega besednjaka, in če bo šlo vse po sreči, bi moral biti čez leto dni med ljudmi, na tržišču. Pripravljam oris partijskega zdravstva na območju Maribora. S tem je precej dela, a ga že končujem. Napisal sem obširno zgodovino zdravstva v Mariboru in bom poskušal neke objavit, morda v Časopisu za zgodovino in narodopisje, saj bi bilo v nasprotju škoda truda. Sproti dopisujem v Glasilo Naše združeno zdravstvo. Precej raziskujem našo domačo zdravstveno zgodovino... Zgodovina zdravstva je v severovzhodni Sloveniji še ledina. Ne sme nas biti sram, če je vse skupaj revno. Pač nimamo Pasteurjev, Kochov...« nam je v Vestnikovem Srečanju 25. julija 1985 izpovedal kapelski rojak, ki je te dni (6. januarja) slavil častiljiv življenjski jubilej. Najbrž ga smemo »šteti za svojega«, misleč pri tem tudi na njegovo izčrpano razpravo v zborniku Svet med Muro in Dravo iz leta 1968, ki jo je naslovlil Zdravstvo med Muro in Dravo s posebnim ozirom na razdobje 1850—1941.

Sicer pa v priložnostnem spominjanju ni mogoče dovolj celovito zajeti ustvarjalnosti pomurskega strokovnjaka, ki je prvi opozoril na problematiko poklicnih kožnih bolezni in se vrsto let sistematično ukvarjal s socialno-medicinskim problemom, imenovanim obtočne močnje v spodnjih udih. Na posameznih področjih venerologije je dobesedno oral ledino.

Veliko se je ukvarjal z zdravstveno vzgojo v dermatologiji in venerologiji, zgodaj predlagal zdravljenje luskavice v dispanzerjih in poudarjal zdravstvena vzgojna načela pri venerološkodispanzerskem delu.

Svojo bogato bibliografijo (sedem knjig, deset brošur, več sto strokovnih člankov in izprav) bo kmalu zaokrožil z izdajo že omenjenega Černičevega besednjaka, v Časopisu za zgodovino in narodopisje pa smo v lanskem dveh številkah mogli brati Razvoj zdravstva v Mariboru. Tu so mu tudi v višinski dvorani gradu ob 80-letnici pripravili slovesno akademijo. Pisec 50 zdravniških črtic, dirigent velikega orkestra pod okriljem sindikalne organizacije mariborske bolnišnice, predvsem pa blag in duhovit mož, nam je na vprašanje, kaj ga žene, da kar naprej ustvarja, te dni odvrnil: »Delo, in še enkrat delo.« Pomurci nanj ne bi smeli pozabiti.

Branko Žunec

Tiborjevih 42 let za razvoj kmetijstva

Leta 1945, v času začetka izgradnje nove Jugoslavije, so pomembno nalogo, skrb za razvoj kmetijstva poverili »sveže« diplomiranemu inženirju agronomiji. Pri Okrajnem odboru OF v Murski Soboti je dobil nalogo, da organizira kmetijsko službo, ustrezno novemu duhu in potrebam časa. Koncem maja 1945 je postal prvi načelnik Odseka za kmetijstvo in gozdarstvo ter veterinarstvo. Njegove zadolžitve oziroma naloge so bile, da organizira družbeno proizvodnjo na opuščeni veleposelstvi v Rakičanu, Beltinčih, pri Gradu, v Petanjcih in Skakovcih.

Zadolžen je bil tudi za organiziranje kmetijske proizvodnje na izseljenih kmetijah v Kramarovcih, Fikšincih, Ocincu in Serdici. Skrbel je še za ustanovitev kmetijskih zadrug in živinorejskih zadrug v Murski Soboti, Beltinčih in v Salovcih. V letu 1946 je vodil odkup 600 vagonov sadja. Zadolžen pa je bil tudi za setev sladkorne pese v letih 1946 in 1947 z namenom, da bi pridobili surovino za tovarno sladkorja, ki so jo nameravali graditi v Dokležovju. Ponovno je organiziral dela na pospeševanju govedoreje, sprejemanje krav v rodovnik in na uvedbi molzne kontrole na osnovi plemenskih bikov in merjascev, licenciral pa je tudi plemenjake. Naloga mladega inženirja je bila tudi zdravstvena zaščita živali, oskrba z modro galico za škropljenje vinogradov in organiziranje obveznega škropljenja sadnega drevja proti kaparju. Na-

bavljal in delil je tudi krmila, ki jih je kot pomoč pošiljala Unra.

Leta 1947 je bil po službeni potrebi premeščen na Okrajni ljudski odbor Jesenice, septembra 1949 pa na Oblastni odbor za Primorsko v Postojno. Po ukinitvi le-tega so ga jeseni leta 1950 premestili na Ministrstvo za kmetijstvo, kjer je bil zadolžen za pospeševanje živinoreje v severovzhodni Sloveniji. Maja 1952 so ga povabili, da se vrne v soboški okraj, kjer bo organiziral obnovo in pospeševanje živinoreje, v to obnovo pa je Tibor vključil tudi umetno osemenjevanje goveda. V začetku so seme dobivali iz Ljubljane, pozneje pa so center organizirali v Murski Soboti. Čredo so uspeli hitro obnoviti in tako so leta 1955 v Pomurju že organizirali prodajo plemenskih bikov in telic, do leta 1960 pa so v Vojvodino, Makedonijo in drugam uspeli prodati 7 tisoč plemenskih živali. Ob tem je treba omeniti, da je Tibor Titan sodeloval tudi v Medzadružnem živinorejskem odboru za Pomurje, ki so ga ustanovili leta 1955. Prav ta svet je organiziral več razstav živine.

V KIK Pomurki — današnji sestavljeni organizaciji ABC Pomurka — so dipl. inž. Tiborju Titanu zaupali odgovorno nalogo vodje kooperacijske reje živine v kmetijski zadrugi. To pomembno nalogo je uspešno opravljal prav do pred dnevi, ko se je upokojil. Tibor Titan pa je ob slovesu od sodelavcev povedal, da bo še zmeraj rad sodeloval s koristnimi nasveti iz bogatih izkušenj.

Boris Hegeduš

V VERŽEJU KMALU NOV DOM

Popotniku, ki zaide na pot Ljutomer—Murska Sobota, se v zadnjem prileškem mestu pred prehodom Mure, na ravnini sredi gozdičkov in polj, pokaže trg Veržej. Ob vstopu v to naselje, na levi strani ceste, se razprostira kompleks vzgojno-izobraževalnega zavoda z osnovno šolo, ki bo v kratkem spremenil podobo. Vzgojno-izobraževalni zavod je republiška ustanova in gojenci so nastanjeni v domu, ki je v prostorih nekdanjega salezijanskega

ga pripravili na Zavodu za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti, in glede na naše potrebe predvidevamo gradnjo novega doma za 72 gojencev s stanovanjskimi enotami. V eni enoti naj bi bilo 12 gojencev, ki bi imeli predprostor, sanitarije, spalnico, bivalni del s čajno kuhinjo, v domu pa bi bila skupna jedilnica. Vse skupaj pa bi imelo tudi upravne prostore, servisne delavnice in kurilnico. Novi dom bi bil zgrajen bližje sedanji šoli in

šolski vrt in še nekaj malenkosti.

Ko bo omenjeno dokončano, bodo prostori sedanjega doma prosti. Kaj z njimi?

»Tudi o tem smo že dosti razmišljali, in ponujata se dve rešitvi: v bližini Veržeja se znano termalno kopališče Banovci. Tam bodo v letošnjem letu začeli graditi nov hotelski kompleks s pokritim bazenom in še kaj. Vprašanje je, kakšni gostje bodo bivali v njem. Naš sedanji dom bi lahko čudovito preuredili v penzijske sobe s pripadajočo infrastrukturo, ki bi bile namenjene sindikalnemu turizmu. Seveda bi prostore morali preurediti, to pa zahteva nekaj denarja.

Drugo, kar bi prišlo v poštev, je, da bi prostore preuredili za opravljanje obrtne dejavnosti. Tako bi krajevna skupnost pridobila dodatne dejavnosti, ki bi dajale zaposlitev krajanom.«

Če se povrneva na projekt, kako veliki pa bi bili predvideni prostori novega doma?

»Novi dom z 72 ležišč, upravno-administrativnimi ter servisnimi prostori bi imel bruto 2320 kvadratnih metrov površine, predvidena telovadnica z garderobami in ambulanto, kot vmeštni trakt med domom in šolo, bi merila 530 kvadratnih metrov, sam prizidek sedanje šole 250 kvadratnih metrov.«

Pojavljajo se vprašanja, kako je z denarjem?

»Poudariti moram, da z gradnjo omenjenega doma ne bi bil grožen šolski referendumski program v občini Ljutomer, saj bo denar za gradnjo doma v celoti zagotavljala republika. Ta denar se nikakor ne pokriva in navezuje na referendumski program, zato so vsa vprašanja o tem odvečna.«

Kaj pa bo boljše, ko bo dom dograjen?

»Vsekakor so bodo izboljšale razmere bivanja in učenja gojencev zavoda. Tudi za rekreacijsko dejavnost bo več možnosti. Zave-

dati se moramo, da je vzgojno-izobraževalni proces v Veržeju zahtevnejši in kompleksnejši in zahteva tudi ustrezne prostore. Dosedanji že zdavnaj ne ustrezajo potrebam.«

Dušan Loparnik

znak ki vam daje
GARANCIJO
kvalitete

IZOLACIJE SERVIS & CO PTUJ

SLAVKO FURMAN — PTUJ
pri železniški postaji HAJDINA

generatno popravilo vseh
znakovizolacijskih in
hidroizolacijskih

ZA OBNOVO OHIŠJA DAJEMO
TRILETNO
GARANCIJO
vaša cena
naročila lahko oddate
nonstop po telefonu
št. 062/771-637

za storitve v vašem domu
ne zaračunavamo KILOMETRINE

Prostori sedanjega doma VIZ Veržej, ki so v nekdanjem salezijanskem zavodu, že zdavnaj ne ustrezajo vzgojno-izobraževalnemu procesu, zato bi bilo nujno začeti z gradnjo novega doma.

zavoda, zgrajenega v neorenesančnem slogu med leti 1911 in 1912 po načrtih arhitektov Manassera in Jandla (podatki po Krajevnem leksikonu). Ti prostori pa že dalj časa ne ustrezajo svojem namenu, niti prostorsko-funkcionalno, niti po zmoglosti in sodobnih normah za bivanje gojencev, zato so v zavodu začeli z ukucjo zagotovitve gradnje novega kompleksa vzgojno-izobraževalnega zavoda. Ravnateljica Angelca Fras je takole predstavila novi kompleks:

»Z zazidalnim načrtom, ki so

bi bil z njo povezan z veznim hodnikom, novo telovadnico z garderobami in ambulanto. Prav tako bi zgradili tudi dodatne šolske prostore.«

Kaj pa že obstoječa igrišča, ki so pred šolo?

»Zunanja igrišča bi dopolnili z igrišči za mali nogomet na travi, namizni tenis, pripravili bi travnate rekreacijske površine z najrazličnejšimi igrali in sprehajalnimi potmi, mini-golfom in balinanjem. Povedati moram še to, da bi poleg vsega uredili tudi gospodarsko poslopje, opremili

V RAKIČANU PRAVIJO:

Izvajalcem glejte pod prste!

V primestni krajevni skupnosti Rakičani je skupščina sredi januarja dokaj ugodno ocenila lanske leto do konca in sprejela obsežen program za prihodnje mesece. Dodali so le to, da naj vodstvo tudi pri uresničevanju novih nalog tako skrbno gospodari s samopriskom in združenimi sredstvi ter še bolj pazi na izvajalce, ki so pri delih včasih precej neodgovorni, pri obračunih pa odelniški. Treba jim je dobesedno gledati pod prste. Na ta način in z dokazovanji je krajevna skupnost prihranila nekaj denarja tudi takrat, ko so napeljevali vodovod in širili telefonsko omrežje. Dokaj ostra

razprava pa se je na zasedanju skupščine razvila okrog ceste na polja, ki so jo z ograjevanjem bolnišnice zaprli. Negodujejo kmetje, protestira Kmetijsko gospodarstvo Rakičani, posredoval je inšpektor, vendar je cesta še vedno zagrajena. Krajevna skupnost bo vztrajala, da se ograja podre, saj jih tisti, ki so naročili ograjevanje, sploh niso zaprosili za pristanek. Zavzeli so se tudi za načrtno in strokovno urejanje rakičanskega parka.

Pa še na kratko o nekaterih pomembnejših nalogah, ki so jih uvrstili v letošnji delovni program. Na urejenih postajališčih bodo čez ne-

kaj tednov postavili z opeko kriti avtobusni čakalnici, namestili semafor, nekaj dela pa jih čaka tudi pri obnovi telefonskega omrežja in starega gasilskega doma. Vaško-gasilski dom bodo nekoliko razširili, saj potrebujejo še primerno kuhinjo, v dvorani pa bodo namestili oder in tako omogočili bolj razvejeno kulturno dejavnost.

V Rakičanu pa je še vedno odprto vprašanje novih grajenj. Prav neučakanih je 15 interesentov, dovoljen pa ni ni. Tudi telefoni bi radi imeli še v 35 domačijah, kabelske zmogljivosti pa so zasedene.

Janko Stolnik

Pokopališče zgodovine

Zaliv Fundy na atlantski obali Kanade slovi po tem, da ima najvišjo plimo na svetu, saj doseže več kot 15 metrov. Od lanskega poletja pa je postal svetovno znan še po nečem; raziskovalci, ki so se lotili drznega in nevarnega preiskovanja visokih obalnih čer, so v kamninah odkrili eno najbogatejših fosilnih najdišč na svetu.

Kamenine, ki so mešanica peščenec in vulkanskega bazalta, so stare okrog 225 milijonov let. Vse do lani so jih imeli za neznane, zato jih paleontologi niti niso raziskovali. Ko pa so lani zgolj dva dneva prebili na divjih čerih, se jim je odkril paleontološki raj.

Geolog Paul Olsen pravi: »Bili smo naravnost šokirani nad obiljem fosilov.«

O obilju fosilov govori tudi podatek, da so doslej iz čeri izklesali okrog 100.000 fosilnih kosti. Po starosti vse spadajo v vmesno obdobje med triasom in juro, torej v zelo kritično obdobje zemeljske zgodovine, saj je v tem času prišlo do še danes ne povsem pojasnjene množične izginjati številnih živalskih in rastlinskih vrst.

V triasnih plasteh je za 43 odstotkov okamenin živali, ki jih ni mogoče najti v najnižji naslednji plasti jure, kjer pa je že zaslediti nove razvojne oblike plazilcev in seveda prvih sesalcev. Po mnenju paleontologov kaže novo najdišče pestrost nekdanjega življenja, kakor je preživelo katastrofične dogodke pred 200 milijoni let.

Medtem ko še potekajo zahtevna in dokaj naporna luščenja fosilnih ostankov iz poldruge tone nabranih kamenin, pa so znanstveniki že odkrili marsikaj zanimivega. Oboroženi z mikroskopi in trdimi karbidnimi iglami so iz starih kamnov izbrskali prenekatero podrobnost nekda-

nega življenja. Že zdaj je jasno, da imajo v rokah najbogatejšo zbirko trithelodontov, skupino plazilcev, ki so v najbližji zvezi s sesalci. Našli so tudi bogato skupino sfenodontov, malih plazilcev, katerih edini že živeči potomec je novozelandski tuara. Našli so tudi okamnjene ostanke malega krokodila z bičastim repom in drobnimi nožicami. Med zelo zanimive najdbe prištevajo tudi okamnjene stopinje dinozavrov, ki pa v primerjavi s splošnim mnenjem, da so to bile zgolj ogromne zveri, kažejo, da so živele tudi dinozavri, nič večji od današnjega vrabca.

Strokovnjaki domnevajo, da je tako bogato fosilno najdišče nastalo zaradi posebne lege ozemlja. Pred davnimi milijoni let je bila tam ozka dolina, ki so jo z obeh strani zasipavali plazovi. Prenekatero žival je zasipal tak plaz ali pa je poginila v blatnih nanosih, ko je iskala vodo. Morje pa je, potem ko se je konfiguracija že povsem spremenila, začelo lizati okamnjene usedline in prilizalo na dan okamnjene kosti poginulih živali.

Za novo fosilno najdišče se še posebej zanima geolog Walter Alvarez. Prepričan je, da bo na tem kraju našel neizpodbitne dokaze o pravilnosti teorije o vzrokih za množično izginjati živalskih in rastlinskih vrst, ki jo je razvil njegov oče, fizik Luis Alvarez. Po tej teoriji naj bi pred davnimi časi zemlja večkrat doživela katastrofična srečanja z ogromnimi kometi in asteroidi, ki so padli na njeno površje. Zaradi silovitosti trka naj bi se v ozračje dvignila ogromna količina prahu in drugih delcev, kar naj bi za dlje časa povzročilo močno ohlajitev podnebja. Mnogo slabše prilagodljive živali in rastline naj bi zaradi tega izumrle.

Zmerno z rekreacijo

Z velikim valom navdušenja za rekreacijskim tekom, aerobiko in podobnimi telesnimi vajami, ki naj bi prinesle več mladosti in svežine v človekov organizem ter naj bi dvigale splošno počutje posameznika, se je privaril manjši val dvoma o resnici prvega vala. Tako pač je na svetu, da plimi sledi osek, navdušenju premislek. V državah, kjer je rekreacijsko gibanje najmočnejše, so začele izhajati knjige, ki se odprito sprašujejo o upravičenosti navdušenja nad tovrstno dejavnostjo.

Po mnenju nekaterih avtorjev so ugotovitve, da redna telesna vadba vodi k daljšemu življenju, neutemeljen mit, ki je zrasel na zamenjavi vzroka in posledice. Ne živijo dlje tisti ljudje, ki redno vadijo, marveč redno vadijo tisti, ki so bolj zdravi in po naravi aktivni ter imajo že tako v sebi osnove za daljše življenje.

Spor, ki je nastal med zagovorniki in nasprotniki rekreacijske zagnanosti, rešuje najnovejša študija, ki so jo izvedli na Stanfordski univerzi. Vanjo so zajeli 17.000 nekdanjih študentov na Harvardu. Pokazala je, da se vse, kakor s plača telovadit, tekati, plavati in se sploh redno ukvarjati z najrazličnejšimi telesnimi aktivnostmi. Zmerno, a redne telesne vaje, kot navaja poročilo v New England Journal of Medicine, podaljšujejo življenje povprečno za dve leti. Zlobnež bi dejal, da je to nekaj manj časa, kot ga človek v nekaj desetletjih življenja izgubi pri tekanju in rekreaciji. A dejstvo je, kot kaže, nesporno — ljudje z vzdrževano telesno kondicijo živijo dlje.

V študijo so zajeli ljudi, stare od 35 do 74 let, njihov način življenja, prehrane in rekreacije pa so spremljali več kot deset let. Izkazalo se je, da je bila smrtnost za četrtino do tretjino manjša v skupini tistih, ki so redno vsak teden pri rekreaciji pokurili okrog 2.000 kalorij. To preneseno v razumljivejši jezik pomeni približno pet ur pospešene hoje, štiri ure jogginga ali nekaj več kot tri ure skvoša (neke vrste tenis).

Presenetljiva pa je ugotovitev, da se dobrodejnost telesne vadbe pri določeni točki spreobrne. Kot so izračunali, je redna telesna vadba, ki preseže vsakotedensko »kurjenje« 3.500 kalorij, že pot nazaj. Pomeni možnost takšnih poškodb in škodljivih posledic, da se dobrodejnost začne zmanjševati. Zlata sredina naj bi bila torej tudi pri zagnanosti za rekreacijo najboljša pot.

Azbestna vlakna v pitni vodi

Vsi ljubitelji rocka poznajo Woodstock, manjše mesto v ZDA, ki je postalo svetovno znano po svojih rockovskih festivalih. Te dni pa to ime ponovno polni ameriško časopisje, vendar je vzrok kaj nesladen.

Pozornost javnosti je Woodstock začel pritegovati pred dva meseca, ko so tamkajšnji prebivalci prvič opazili, da jim iz vodovodnih pip z vodo pritečejo tudi dolga, kot las tanka modra vlakna, ki so pričela mašiti lijahe, tuše in pipe. Kaj so ta vlakna, so hitro odkrili. In prav to je razburilo ljudi. Gre namreč za azbestna vlakna, azbest pa je tista snov, za katero so znanstveniki

nesporno dokazali, da je rakotvorna.

Raziskave vodovodnih napeljav so pokazale, da so vse cevi, po katerih doteka voda iz zbiralnikov v gospodinjstva, iz snovi, v kateri so azbestna vlakna. Po več letih pa so notranje stene cevi začele propadati.

Razburjenje je toliko večje, ker v Ameriki nima samo Woodstock vodovoda iz teh nevarnih snovi. Okrog 426 vodovodnih sistemov ima takšne cevi v skupni dolžini več kot 300.000 kilometrov. Strokovnjaki za vodovodne napeljave sicer trdijo, da je večina cementno-azbestnih cevi varnih in da ni znamenj notranjega propadanja. Razkranjanje cevi so zaenkrat opazili le tam, kjer imajo vodo nekoliko kislo. Kislost povzroča, da se na notranjih stenah izloča azbest.

Medicinski izvedenci pravijo tudi, da je sicer dokazana povezava med rakom na pljučih in vdihavanjem azbestnih delcev, ni pa znano, kako vpliva uživanje vode z azbestnimi vlakni.

Kljub vsemu temu so se v Woodstocku odločili in so že začeli zamenjati vse cementno-azbestne cevi z železnimi. Natančnejše analize bodo dočakali s kozarcem čiste vode.

Izbiranje najrazličnejših miss nima meja. V Londonu so spet s precejšnjim pompom izbrali Miss moka majica. Zmagala je Angležinja Avril Thomas (22), ki je svojo majico še nekoliko razcefrala. Je že vedela zakaj...

BRAZILIJU TRESE ZLATA MRZLICA

V Braziliji menda ni človeka, ki ne bi vedel, kaj je to Sierra Pelada. Ta predel v tropskem amazonskem pragozdu je zaslovel v nekaj letih kot obljubljena dežela za iskalce zlata in druge pustolovce, zdaj pa vse kaže, da bo postal eden največjih zlatih rudnikov na svetu. Lani so območje zaprli za samostojne zlatokope, v roke pa ga je vzelo državno rudarsko podjetje. Zadnji samostojni iskalec zlata, ki se mu je tu nasmehnila sreča, je bil Julio de Deus Filho. Možakar je lanskega septembra iz svoje zlatonosne luknje prilekel drugo največjo kepo zlata na svetu. 68 kilogramov težki kos zlata je imenoval Kanan po biblijskem imenu za obljubljeno deželo. Brazilska banka mu je za ta edinstveni primer izplačala za milijon dolarjev domače valute.

Vendar se sreča tako prijazno nasmehne le peščici. Odkar so v sedemdesetih letih odkrili zlato na območju, ki se razteza v obliki polmesečca skozi severozahodno Brazilijo, Bolivijo in Peru, se je v divjine odpravilo kakih 300.000 pustolovcev, da bi pobrali zlata zrnca, ki so se tisočletja z dežjem izpirala z gorskih pobočij in se nabirala v zemeljskih in rečnih nanosih. Strokovnjaki domnevajo, da so odkrili verjetno največja ležišča zlata na svetu, večja celo od slovitih južnoafriških ležišč.

Stotisočglava vojska zlatokopov in izpiralcev zlata je doslej pobrala le drobec silnega bogastva. Tropski pragozd namreč ni najprimernejši in najprijetnejši kraj za takšno opravilo. Prometne poti so redke in slabe, težko je priti do opreme, orodja, hrane, zdravil. Nevarnosti so številne, pa naj bodo to različne bolezni, divje zveri ali ljudje sami, ob zlatu namreč zamrejo moralni predodki zlatokopov, tamkajšnja indijanska plemena, lovci na človeške glave pa tako razmišljajo povsem drugače.

Poleg Sierre Pelade je med najbolj znanimi ležišči reka Madeira. Kakih osem tisoč iskalcev zlata išče srečo v blatnih vodah te brazilske reke. Delo je težavno in počasno ter nevarno. Kadar se pojavijo piranhe, požrešne tropske ribe, ki v nekaj minutah ogledajo človeka do kosti, ni mogoče delati. Marsikaterga iskalca je dosegla tudi električna jegulja velikanka, ki lahko ob dotiku sprostí oko 4.000-voltni električni sunek, kar je dovolj za težko poškodbo.

Do zlata ne poskušajo priti le z izpiranjem v plitvih vodah, marveč se mnogi potapljači na dno in rijejo po mulju. Nemało je primerov, da se potapljači zadušijo, čeprav so priključeni na zračne črpalke. Do utopitev prihaja predvsem zaradi tega, ker se podvodni iskalci zlata zapletejo v gozd vrvi, s katerimi so označeni posamezni kosi nahajališč. Na zelo donosnih predelih so parcele velike tudi le nekaj površinskih metrov.

Za novicami o velikih in dragocenih najdbah, ki hipoma obletijo svet, pa se skriva veliko trpljenja, kriminala, krivic in izkoriščanja. Indijanski kmetje, ki jih najemajo močnejše skupine

garimpeiros, kot pravijo zlatokopom, delajo ves dan za borno plačilo (okoli 100 dolarjev v naši valuti). Podjetni trgovci prodajajo iskalcem zlata vse stvari po nekajkrat višji ceni, kot sicer stane. Akvalunga, ki sicer stane okoli 150 dolarjev, gre na plavaljočih supermarketih v promet za okrog 1.000 dolarjev, če zapišemo le to.

Razumljivo je, da se po taboriščih zlatokopov kot tudi kriminal. Čeprav deluje v organiziranih naseljih nekakšna rudarska milica, pa največkrat obvelja le zakon moči in orožja; posebno v odmaknjenih predelih z malo zlatokopi je pištola edini zakonik, po katerem se deli pravica.

Nas zebe, Sonya Moor, ki se peče te dni na vročih avstralskih plažah, pa bi najraje odvrгла še to malenkost, ki jo ima na sebi.

OTROŠKI DELAVCI

Mednarodni dogovor sicer prepoveduje delo otrokom do 15. leta starosti, vendar je na svetu tačas od 50 do 100 milijonov otrok, ki morajo trdo delati. Takšno oceno je podal Mednarodni urad za delo v svojem zadnjem poročilu. Otroci morajo delati na poljih, v tovarnah in drugod, pogosto pa delajo na nevarnih delovnih mestih in s pesticidi, kar je oboje za mlad organizem toliko bolj uničujoče.

Otroška delovna sila je namreč poceni, zato jo predvsem v nerazvitih deželah uporabljajo kot pomemben proizvodni dejavnik. Kot trdijo strokovnjaki Mednarodnega urada za delo, so v nekaterih azijskih državah kar 11 odst. vse delovne sile otroci in mladina pod 15. letom starosti. V južnoameriških državah se odstotek mladine v delovni sili posamezne države povzpne tudi do petine oziroma do 20 odstotkov.

Zaposlovanje otrok, ki bi namesto na delo morali hoditi v šolo, je težak davek, ki ga plačujejo zaostale in gospodarsko nerazvite države. Nešolani, prezgodaj izčrpani ljudje pač ne morejo družbe potegniti iz revščine. Trenutna korist pa se v tem primeru izkaže kot dolgoročna škoda.

Cenejše ogrevanje

Toplotna črpalka je nadvse koristen izum, katerega vrednost je prišla do izraza šele v energetski krizi. Marsikje v razvitem svetu uporabljajo toplotne črpalke za ogrevanje stanovanj in stanovanjskih hiš. V zmerni klimi jih uporabljajo kot ogrevalni in hladilni, kadar je vroče. Toploto zajemajo predvsem iz ozračja, iz zemlje, hranilnikov kanalizacijskih voda in iz tekočih voda. Toplotne črpalke so bile že zdaj energetsko učinkovite, pred kratkim pa so izdelali še izboljšano različico, ki je energetsko še manj zahtevna.

Najnovejša toplotna črpalka je zmožna ogreti stanovanje tudi v najhujši zimi s tem, da odvzema toploto iz ozračja ali druge mase na precej bolj nadzorovan način. Načrtovalci so izpopolnili kompresor, ki je srce toplotne črpalke, in ogrevalne površine. Ves sistem deluje z natančno nadzorovanim pretokom zraka, ki ga uravnava motor s spremenljivo hitrostjo. Dosedanji motorji so delovali ves čas z enako močjo. Pomemben dodatek pa je tudi mikroprocesor, ki nadzoruje termostat, pretok ogrevalne tekočine in ogrevala. Vse skupaj je povečalo učinkovitost sistema za 40 odstotkov.

Kot so izračunali, tako izpopolnjena različica toplotne črpalke že v treh letih povrne vloži denar. Toliko namreč prihrani. Seveda pa ta izračun velja za razmere v razvitem svetu, kjer električni tok, ki poganja kompresor toplotne črpalke, ne pomeni takšnega izdatka v družinskem proračunu kot pri nas.

PISTA modruje

Lejpa naša domovina malo krjuga dosta vina. Kukorca je že pisniva, zgube stvar so kolektiva.

Umetno nejde vkup s pšenico. Čeja ma furt puno strico, tele ma za očo bika novoga tou nej je nika.

Velkin standard gori skače, njin so važne samo plače. Što za delo gnes se briga, tistome se kaže figa.

Takše so pri nas razmere, zapravljanja je brezi mere. Tou naš je čas ka ščemo, ništerni lepou živemo.

ODKRITO IN POŠTENO

— Zdravo, mojster! Delate, delate?
— Na drugo se ne razumem, pa sem se lotil dela...

KAM GREMO

— Stanko, čeprav si predsednik delavske kontrole, mislim, da boš moral s temi pogostimi zamujanjmi na delo končati.

— Ta je pa lepa! Zdaj se bomo začeli že v delavski kontroli gristi med sabo...

Zapeljivo za ribe

Ribolov je še vedno izdaten vir zaslužka, toda sodobna ribiška tehnologija ga je tako posodobila, da lahko sorazmerno majhno, pa vrhunsko opremljeno ladjeve kar pomete morská prostranstva. Zato je razumljivo, da se skušajo obalne države zaščititi s širjenjem obalnih voda od nekdanjih treh milj na dandanes že 200 milj (370 km). Države, ki imajo mnogo ribiških ladij, pa malo obale, se s tem kajpak ne strinjajo.

Vse težnje izhajajo iz spoznanja, da se ribe pač zadržujejo na določenih območjih in da morajo imeti tja, če hočejo loviti.

Izkušnja Lebrejev in Ustinov iz Leningrada pa obetava, da bi lahko kar zanesljivo privabili ribe tja, kamor bi nam bilo všeč in kjer bi bil ribolov lažji — recimo iz Severnega morja vsaj do Baltika. Lebrejev in Ustinov trdita, da sta odkrila kombinacijo zvokov in zvočnem in ultrazvočnem področju, ki prav čarobno privablja številne ribe, tako polenovke,

slanike in tune; poskusi menda kažejo, da je mogoče s primeranim zvočnim generatorjem peljati ribe jate izredno daleč, nujno pa je na vsakih 300 morskih milj (555 km) počivati okroglo tri ure, da se ribe nahranijo.

Če bo do tega res prišlo, se nam obetajo v visokomorskem ribolovu zares velike spremembe — in kajpak tudi zares veliki spori. Če so namreč ribe naravni zakladi, ali mar potem pripadajo tistemu, ki jim zavrti lepšo in glasnejšo muziko?

?????? NA VAŠE VPRAŠANJE STROKOVNI ODGOVOR

Sprašuje Herman Fašalek iz Murske Sobotne:

V zadnjem času je veliko slišati o novih možnostih televizije, predvsem o kabelski. Čeprav sem o tem že veliko bral, bi si želel celovitejšo informacijo o naslednjih vprašanjih: kaj je v bistvu kabelska televizija, kako ta sistem deluje in katere so njegove prednosti pred klasičnim?

Odgovarja Boris Poredoš iz Elrada:

Kabelska televizija je prenos televizijskih in radijskih signalov po koaksialnih kabelskih omrežjih. Začetki segajo v leto 1949, ko so v ZDA zgradili prva tovrstna omrežja. V zadnjih letih se nezadržno širijo tudi kabelska omrežja v Evropi, predvsem v Belgiji, Veliki Britaniji, Danski in Franciji.

Po letu 1979 so kabelsko tv omrežje začeli graditi v Jugoslaviji, predvsem v novih blokovskih primestnih naseljih v Sarajevu, Tuzli, Splitu, Zagrebu, v zadnjih letih pa tudi v starejših že zgrajenih in komunalno urejenih v Mariboru in drugje.

Kabelska omrežja, ki so tačas v Evropi, omogočajo večinoma enosmerni prenos signalov od sprejemnih naprav do naročnikov. Le malo je omrežij, ki že omogočajo dvosmerni prenos, torej tudi informacije od naročnikov do centra omrežja. Seveda je koaksialno omrežje možno dopolniti z elementi, ki omogočajo povratni prenos za nadzor pri naročnikih. Enostavno se bo dalo povezati omrežje CATV z gasilsko postajo, postajo milice, zdravstveno postajo, banko, trgovino itd. Ob pomoči računalniškega sistema v glavni postaji bo možno pošiljati vse informacije na omenjena mesta ter tako doseči zaščito ljudi in premoženja pred požari, vplomi, možno bo avtomatsko odčitavanje števec porabe elektrike, vode, plina itd.

Zakaj kabelska tv? Zato, ker omogoča sprejem boljše slike, bolj šega tona, več programov. Sprejemni sistem se postavi na najugodnejše mesto v naselju ali zunaj njega, kjer je možno sprejemati vse programe, ki jih je z določeno minimalno kakovostjo na tem mestu možno zaznati v etruku.

S sistemom kabelske televizije je možno urediti sprejem na območjih, kjer je onemogočeno dobro pokrivanje s signali klasičnih pretvornikov zaradi razgibane konfiguracije terena. Ena bistvenih prednosti je, da predstavlja ta sistem gospodarno rešitev možnosti sprejema satelitskih programov. Danes lahko prek komunikacijskih satelitov sprejemamo več kot 10 satelitskih programov. Najboljše komercialne: RAI — italijanski program, EURO TV — nizozemski, TV 5 — francoski, TELE CLUB — švicarski, SAT 1 — nemški, MUSIC BOX — angleški, 3 SAT — nemški, švicarski in avstrijski, RTL PLUS — belgijski in še pet nemških: WDF, MUSIC BOX, BR 3, ARD 1 in IMPULS TV. V naslednjih letih se bodo pojavili še redni tako imenovani DBS sateliti, državni sateliti z državnimi televizijami in radijskimi programi (do leta 2000 tudi jugoslovanski).

Kabelski tv sistem sestavljajo: antenski sistem s polprofesionalnimi antenami, odpornimi proti vremenskim vplivom, mehansko obstojnimi, nameščenimi na ustreznem antenskem stolpu skupaj s paraboličnimi antenami za sprejem satelitskih signalov. Glavna postaja skrbi za obdelavo vseh sprejemnih signalov, ki jih kakovostne pošilja v razdelilno omrežje, ki ga sestavljajo koaksialni kabli z različnimi ojačevalniki, elementi za delitev signalov, konektorji, napajalnimi enotami itd. Koaksialni kabli so ponavadi položeni v zemljo, zelo pogosto v pti kanalih. S koaksialnim kablom je ves spekter signalov pripeljan do naročniškega priključka (vtičnice) in od tu do radijskega in TV sprejemnika.

Možnosti sprejema TV programov se bodo v prihodnosti izredno razširile. Če bomo pokazali zanimanje, nam bo dala tehnika CATV v bodoče še marsikaj.

Saj ni res — pa je

Morda mislite, da se šalimo, morda tudi ne — vsekakor pa bi vam tokrat radi predstavili vrtnice v kuhinji, pri čemer pa je treba poudariti, da tudi pri jedi ostaja osrednja značilnost vrtnice — čudovit vonj.

V kuhinji, pa tudi v lekarnarstvu, se največ uporabljajo vrtnični venčni listi, ki jih naberejo s popolnoma odprtih in razvnetih vrtnic, vsebujejo pa veliko vitamina C. Suhi venčni listi so primerni za dodatek k mnogim

vrstam čajev, uporablja pa jih tudi kozmetika. Preden pa vam izdamo nekaj receptov z vrtnicami, naj vas opozorimo, da uporabljajte le cvetove, za katere ste gotovi, da niso bili škropljeni.

ŽGANJE IZ VRTNICE

Potrebujete liter oziroma liter in pol žganja, 5–6 žlic sladkorja in vrtnične venčne liste. Naberite venčne liste rdečih, popolnoma

VRTNICA — KUHARSKA SPECIALITETA

razvnetih vrtnic in jih kar največ stisnite v stekleno posodo s prostornino 2–3 litre. Posipajte s sladkorjem in zalijte z žganjem. Vse skupaj naj stoji na soncu teden ali dva. Nato žganje precedite in preverite, če je treba še sladkorja. Žganje bo lepe barve in dobrega vonja.

MARMELADA IZ VRTNICE

Potrebujete 50 dag venčnih listov, 2 kg sladkorja, 2 limoni. Opranim venčnim listom odstranite spodnji rumenkasti del, dajte jih v cedilo ter postavite za dve minuti v vrelo vodo. Nato jih vzemite iz vode in jih odcedite. Posebej skuhamo sirup iz 1/5 l vode in sladkorja, ki naj bo zelo gost. Vanj dajte zgnete venčne liste in jih pustite prek noči. Naslednjega dne kuhajte, dokler venčni listi ne postanejo prozorni in ne razpadejo. Vmešajte limonin sok in dobljeno maso porazdelite v čiste steklene posode.

MEŠANA SOLATA Z VRTNICE-CAMI (na fotografiji)

Pripravite 3–4 vrtnice (rdeče in rožnate), 2 manjši glavici rdečega radiča, pest motovilca, 1/2 manjše glave zelene solate, sol, limonin sok, olje (po želji). Vrtnicam odstranite venčne liste, prav tako spodnji del in jih dobro operite. Očistite in operite tudi vso drugo zelenjavo in jo pome-

šajte z vrtničnimi venčnimi listi. Po okusu solite, dodajte limonin sok in olje. Po želji lahko dodate kakšno drugo zelenjavo, s tem boste solato le še popestrili.

KREMA IZ VRTNICE

Za kremo potrebujete 5 dag venčnih listov vrtnice, 5 dl mleka, 4 rumenjake, 2 žlički škrobne moke in stepeno sladko smetano. Skuhajte mleko in takoj, ko zavre, dodajte venčne liste. Nato

vse skupaj umaknite s štedilnika in pokrijte. Posebej premešajte rumenjake s sladkorjem in moko, počasi pa dodajajte mlačno mleko z vonjem vrtnic. Skuhajte na pari, med kuhanjem pa ves čas mešajte, da dobite gladko, gosto kremo. Preden boste vse skupaj ponudili, kremo okrasite s stepeno sladko smetano in venčnimi listi vrtnice.

Dober tek!

Pljučni rak vse bolj napada ženske

V industrijsko razvitih državah pljučni rak izpodriva raka na dojkah, ki je bil doslej osrednji vzrok smrtnosti pri nečnejšem spolu — tako vsaj trdijo v poročilu Svetovne zdravstvene organizacije.

V Kanadi, ZDA in na Danskem se je smrtnost zaradi pljučnega raka pri ženskah v zadnjih dvajsetih letih povečala kar za 300 odstotkov, za 200 odstotkov pa v Avstraliji, Irski, Novi Zelandiji in Veliki Britaniji. V drugih državah povečanje ni bilo tako očitno, čeprav se je smrtnost podvojila tudi na Norveškem, Švedskem, Poljskem in Japonskem. Edina država, kjer se je smrtnost povečala za manj kot 100 odstotkov je naša severna sosedka Madžarska.

Med 12 analiziranimi državami je pljučni rak pri ženskah najpogostejši v Škotski, kjer 38 od sto tisoč žensk umre za to boleznijo. Osrednji vzrok drastičnega povečanja, ne samo v Škotski, pač pa povsod v razvitem svetu, je gotovo, da je tamkaj sčasoma nehal veljati tabu, ki je ženskam prepovedoval kajenje na javnih mestih.

NETOPIRJI — prenašalci stekline

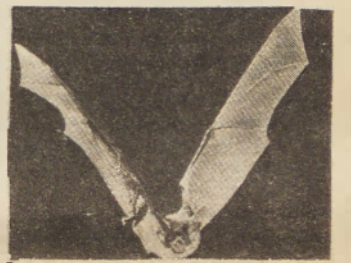
Znano je, da v Ameriki netopirji lahko prenašajo steklino — tako je bil netopirjev ugriz v letu 1983 v osmih od skupno 226 primerov kriv za steklino. K sreči v Evropi podobnih primerov še ni, čeprav so v zadnjih desetih letih našli sedem steklih netopirjev.

Toda to je veljalo le do leta 1985, ko so na Danskem v borih dveh mesecev našli kar deset primerov stekline pri nočnih pticah oziroma sesalcih.

Prav tako v Skandinaviji, vendar na Finskem, so oktobra 1985 sprejeli na univerzitetno kliniko za nevrologijo v Helsinkih mlajšega moškega, ki je kazal znake stekline. Iz slin in solz sicer niso mogli izolirati virusa, ker pa proti steklini ni bil cepljen in je kazal sledove netopirjevega ugriza, so mu kljub temu dajali antirabični serum — konec meseca je bolnik umrl.

Posmrtna nevropatološka in virološka preiskava je potrdila sum, da je možakar umrl zaradi stekline. S koščki njegovih možganov so okužili poskusne miši in te so prav tako umrle. Tudi v njihovih telesnih sokovih so z monoklonskimi protitelesi dokazali virus rabiesa, in to soj, ki je sicer značilen za pse in lisice.

V Evropi na leto ni prijavljenih niti pet primerov stekline pri človeku, piše dr. J. Lumio v reviji The Lancet. Na Finskem ni bilo stekline pri ljudeh že od leta 1934, na živalih pa od leta 1959. Sploh pa v Evropi še ni bilo primera, vsaj ne znanega, ko bi steklino prenesel netopir. Helsinski virologi so zato upravičeno vzne-

mirjeni. Netopirjev je na Finskem kar devet vrst in vsi se hranijo izključno z insekti.

Umrli mož je moral biti vsekakor nekaj posebnega: nikdar ga ni ugriznila nobena žival razen netopirjev: eden štiri leta prej v Maleziji, drugi leto kasneje v Švici in tretji na Finskem 51 dni pred infekcijo oziroma steklino. po Zdravju

IMATE RADI KOKTEJLE?

POSKUSITE SAMI!

Če ste ljubitelji mešanih alkoholnih pijač, pa se vam te zdijo v lokalnih predrage, vam danes ponujamo nekaj nasvetov, kako postati sam svoj barman.

Najprej priporočimo, ki ga nujno potrebujete: električni mešalnik, posoda za led, prijemalka za led, daljša žlica in kozarci različnih oblik.

Delovni prostor opremiti samo z nujnim priborom, ki smo ga pravkar našli. Mešalnik dajte na desno stran, da ga med de-

polico — vzemite steklenico, vlijete v posodo za mešanje določeno količino pijače, steklenico pa spet zaprite in jo dajte nazaj na mesto. K mnogim napitkom je treba dodati led, ki ga boste naredili tako, da kocke razbijete in jih z mešalnikom razdrobite.

Pa še recept, ki se ga lotite brez strahu, da bi kaj naredili narobe — vse skupaj je zabavno, pa še uživali boste v okusni pijači!

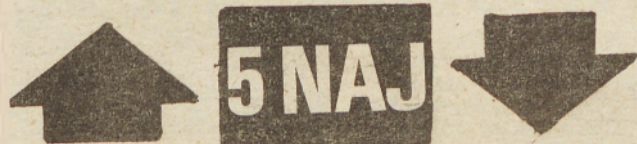
Kozarci za koktejle.

lom ne bi prevrnili. Za njim zložite kozarce, če pa je recept tak, da morajo biti hladne, jih imejte v hladilniku, vse dokler napitek ni pripravljen za serviranje. Kozarci za koktejle so večinoma nizki in imajo debelo dno, rob pa mora biti obrnjen navznoter in ne navzven kot pri šampanjcu. So kristalini, izberite pa jih v skladu z debelino vaše denarnice. Alkoholne pijače zložite na

FLOWER LONG DRINK
Sestavine: 1/2 ruma, 1/6 oranžnega soka, 1/6 ananasovega soka, 1/6 limoninega soka in 1 žlica apricota.

Močno pretresite vse sestavine, nato pa pijačo servirajte v kozarcih, ki ste jih ohladili na ledu. Vse skupaj okrasite s kockami ananasa, vloženiimi češnjami ali lističi mete. Pri serviranju dodajte zdrobljen led.

RADIO MURSKA SOBOTA

vsak petek v oddaji 21 232

LESTVICA TEGA TEDNA:

1. You're in the army now — Status Quo
2. I wanna wake up with you — Boris Gardiner
3. Moj Brane — Simona Vodopivec
4. Pod oknom sem stal — Don Juan
5. Ne joči — Miha Balažič

Lestvica nastaja s sodelovanjem hi-fi videostudija na Kidričevi 25, telefon 25 577, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrтка, 29. januarja, na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripise honoriramo.

- Revica, vse premalo seskov imaš za vse naše potrebe. (Milica R.)
- Meni se smejiš? Le ime zamenjaj in videli bomo, komu se smejiš! (Martin M.)
- Le čemu sem verjela obljubam?! (Matej K.)
- Miss 87! (Barbara T.)
- Molži bi vsi, kdo bo pa dajal? (Kristina K.)
- Spet bodo nekateri posneli smetano, za nas bo le sirotka. (Pera S.)

SESTAVIL MARKO NASTAP	SODOBNI SLOVENSKI PISATELJ (LJUBLJANA)	NOVA ROMANTIKA	DEL LJUBLJANE	VRSTA VRBE	POLJSKI UM. ZGODOVINAR (VOJESLAV)	JESENI POSEJANO ŽITO	GOSTINSKI STREŽNIK
SIVA, KRINKA KOVINA (ZNAK Sb)							
ŽIVČNOST							
POHORSKI GRANIT							
MAKEDONSKO KOLO					Ž. IME		
ZVEZDA, KI NEHADA NA ZAZHARI IN IZGINJE					NAŠE VINO ZA IZVOZ V ZDA		
LASTNINA, IMETJE					PRIKOT KAME V SZ JADRANSKI OTOK		
NATRIJ					REKA NA BAVARSKEM ANGLESKO POPEVKAR		
PREKAJENO SVINUSKO STEGNO, SUNKA						ŽIVINSKA KRMA	GRŠKI JU-NAK PRED TROJO
PEVEC PESTNER					SIBIRSKI VELETOK	SARAJEVO	
VRSTA TALNE OBLIGE						LOŠČILO	
JAPONSKI NAČIN ARANŽIRANJA ROZ							
POJEM IZ SLOVNICE (TEMPUS)					VEČJA PTICA PEVKA, TUDI DEL		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: naglica, ekrazit, pratika, Ron, Dam, abak, DA, Vatikan, Itaka, L, sold, NEP, sir, Omiš, Se, silikat, travica.

SNEŽI, SNEŽI

Sneži, sneži,
vse je belo,
vse veselo,
le pički jokajo
in mlo stokajo:
»Spet prišla je tetka zima,
s svojo haljo vse zagrinja!«
Otroci pa veseli smo,
že snežake delamo,
v mrzle roke pihamo
in veselo skačemo.
Zapadel je že prvi sneg,
vzemi sani in pojdi na breg!

Irena Čor, 5. a
OŠ Bakovci

Moj oče je uplenil divjega prašiča

Moj oče je lovec. Nekega mrzlega dne v januarju je šel gledat, kako se kaj obnašajo lisice. Nalotel je na čudne sledi, ki jih ni poznal. Vdile so proti velikemu hrastu. Takrat je ugotovil, da so to sledi divje svinje. Odločil se je, da malo počaka. Po enournem sedenju, ko ga je že pošteno zeblo, se je v mraku pokazala črna gmoa. Dvignil je puško in pogledal skozi daljnogled. Bila je divja svinja. Bil je presenečen, saj v naših krajih divjih svinj še ni bilo. Pomeril je in ustrelil. Svinja je zbežala proti gostemu smrečju. Oče je šel pogledat na mesto, kjer je stala, pa ni bilo nobene kaplje krvi. Šel je dalje in skrbno pazil, da ga ne bi napadla, kajti ranjena svinja je nevarna. Pripravil je puško in z baterijo posvetil v grmovje. Po 70 m je našel svinjo negibno v mlaki krvi. Oddahnil si je. Ko je prišel domov, mu nismo verjeli, kaj je doživel. Ko pa smo se o tem pričeli, pa nismo več dvomili. Marsikateri lovski tovariš mu je zaradi te trofeje bil nevoščljiv. Nagačena merjaševa glava pa sedaj kraši prostore Lovskega doma v Radencih.

Nada Štuhec, 4. raz.
OŠ Kapela

NAŠ RAZRED

Obiskujem 2. c razred osnovne šole. V njem je devetindvajset učencev. Uči nas tovariš. Zelo divjamo in nagajamo, vendar se tudi učimo. Vsak dan imamo sedem ur pouka.

Na oknih imamo rože, ki nam polepšajo naš vsakdan. Rože zalivamo učenci.

Matej Virag, 2. c OŠ Beltinci

ZIMA

V soboto je začelo snežiti. Snega sem se zelo razveselila. Danes sem naredila breg. Snežinke so lepe. Sneg pa je premehek, da bi se kepali. Popoldan sem se sanjala.

Klavdija Zver, 1. a

Zunaj je dosti snega. Je zelo mrzlo. Vsako jutro grem po snegu v šolo. Iz snega bom naredila sneženega moža. Matjaž me na sankah vozi.

Janja Jerebic, 1. a

Moja prva nagrada

Nekega dne, ko sem končala s poukom in se v garderobi pripravljala, da odidem domov, je prišla tovarišica ravnateljica. Ustavila se je pred menoj. Začudeno sem jo pogledala in jo pozdravila. Kot strela z jasnega mi je rekla: »Jasna, dobila si nagrado!« Od presenečenja mi je padel čevlji iz roke.

Doma sem nestrpno čakala, kdaj bosta iz službe prišla očka in mamica, da jima povem veselo novico. Ko sem jima povedala, da sem dobila nagrado za spis ob dnevu JLA, je mamica kar poskočila od veselja in mi seveda takoj čestitala.

Naslednji dan sem vesela odšla v šolo. Nestrpno sem čakala na srečanje s tovarišico, ki uči slovenski jezik. Ko sem videla, da je tudi ona vesela nagrade, sem se še bolj razveselila.

Po pouku sva se s tovarišico odpeljali v Ljutomer. Udobno sva se namestili v hotelu, kjer je bilo vse pripravljeno za svečanost. Ko se je prireditev začela, sem se začela vsa tresti, saj še nikoli v življenju nisem dobila nagrade. Na tej svečanosti so se zbrali vsi vojaški starešine. Nekateri med njimi so prejeli pohvale in priznanja za svoj trud. Naenkrat me je poklical tovariš, ki je vodil proslavo. Zmedena sem se ozrla. Nisem vedela, kaj naj storim. Vsa omotična sem odšla do odra. Zdelo se mi je, da vidim vse v megli. Ko sem se ozrla proti tovarišici, ki se mi je prijazno nasmehnila, sem v roki držala lepo knjigo.

Te knjige sem bila še posebej vesela tudi zato, ker jo je napisal moj stric.

JASNA POLJANEC, 6. a
OŠ Veržej

Kaj bom počel pozimi

Nekega dne, ko sem se zbudil in pogledal skozi okno, sem zagledal, da je ponoči zapadel sneg. Zelo sem se razveselil.

Zdaj je prišel čas zimskega veselja. Pomislil sem, kako lepo je bilo lansko zimo. Na kepanje, smučanje in sankanje, sploh na vse lepe ure, ki sem jih preživel na snegu in ledu. Upam, da bo tudi letos vsega dovolj. Mogoče bo zamrznil tudi potok, potem bomo igrali še hokej. Razdelili se bomo v dve ekipi in šli zadetke. Smučiči ležijo v kleti pripravljene za na sneg.

Komaj čakam, da se bom lahko pogljal z njimi po hribu. S prijatelji se bomo skupaj smučali. Naredili bomo še skakalnice. Tekmovali bomo, kdo najdalje skoči. Preverili bomo, kdo najbolje smuča slalom. Ko vreme ne bo ugodno, bom po televiziji spremljal razne zimске športe. Navijal bom za naše tekmovalce.

Upam samo, da bo sneg zamrznil in se ne bo hitro stopil.

Saša Fras, 5. raz.
OŠ Kobilje

ZAPADEL JE SNEG

Letošnjo zimo smo že dolgo čakali, saj se je oglasila zelo pozno. Mrav in veter sta hladila naša lica. Zraven so nas vlažile še snežinke, ki so se igrale z vetričem. Sonce, ki se je prikazalo izza oblakov, se je kaj kmalu razblinilo in prvega snega je hitro zmanjkalo. Toda nekaj dni zatem so znova začele naletavati drobne snežne kepice in se poigravati z nami. Mnogi še nismo pomislili na zimsko veselje, ko so drugi že divjali s sankami po snegu. Smučiči, zaprašeni in ovite s pajčevino, so prišle na svoj račun. Zdirjale bodo po bregu navzdol in se očistile od belega snega, ki pokriva zemljo. Bosopet, napihnjen snežak, ki močiji pod hribom, se jezi na smučarja, ki pridrvi naravnost v njega.

Ne še zelo dolga zima nas je že vse osvojila.

Simona Špilak, 6. a
OŠ Črenšovci

ZIMSKO VESELJE

Letos nas je sneg presenetil. Nismo ga še pričakovali, pa je že vse pobelil. Snega se veselimo predvsem otroci. Z njim se prične naše veselje. Sedaj se bomo lahko sankali, smučali in kepali.

Tudi v vasi je vse pod snegom. Kmetje si zdaj vsaj malo odpočijejo. A s tem ni rečeno, da nič ne delajo. O, delajo marsikaj. Kuhajo žganje, imajo kolone, lupijo bučno seme in opravljajo podobna dela. Ob večerih pa posedajo doma ali pri sosedih in kramljajo.

Ko greš skozi vas, vidiš povsod otroke, ki se veselijo na prvem snegu. Nekateri se sankajo, smučajo, tisti pa, ki sank in smuč nima, ali seno. Ko pa jim je takega veselja dovolj, stečejo domov, prižgejo televizijo in gledajo, kar jih zanima. Dečki radi gledajo zimске športe. Ko pa se tudi tega naveličajo, stečejo nazaj ven. Tam se potem najprej pomenijo, kateri je prvi v smuku, veslesalomu ali slalomu, na katerem mestu so bili naši in ali bi lahko bili boljši. Ko se o vsem pomenijo, nadaljujejo z igranjem na snegu. Tako je vse do večera. Iz hiš se oglasijo klici: »Otroci, domov, čas je že!« Porazgubijo se vsi do zadnjega. Drsalnice, ki je še malo prej bilo živahno in so se po njem podili otroci, je zdaj ostalo prazno in pusto. A nič zato, kajti jutri bo spet oživel in po njem se bomo spet podili in se drsali.

Kako lepo bi bilo, če bi se otroci širom sveta lahko tako lepo in veselo igrali na snegu kot sedaj mi.

Tinka Ferencek, 7. raz.
OŠ Kobilje

Kadar mačke ni doma, miši plešejo

Bilo je pred leti, ko sem se vrnil iz šole. Bilo mi je dolgčas, zato sem šel v mamino sobo. Tam sem se začel oblačiti v mamine obleke. Še prej pa sem poklical prijatelja. Vprašal sem ga, če se bova oblačila. Prijatelj mi je povedal, da je lahko pri meni samo pol ure. Ko sva se oblekla, sem prižgal radio in sva zaplesala. Čez nekaj trenutkov sem slišal odklepanje vrat. V stanovanje je stopila mama. S prijateljem sva obstala kot pribita. Ko je slišala radio, je stopila v sobo in me grdo pogledala. Prijatelj je rekla, naj gre domov, meni pa, da naj pospravim sobo.

Matej Lapoša, 4. č
OŠ Edvard Kardelj, M. Sobota

Moja babica

Moja babica je iz Vanča vasi. Ime ji je Verona. Stara je dvainšestdeset let. Ima črne lase, vmes pa so še sivi. Oči ima modre. Babica me ima zelo rada. Če jo razžejim in je ne ubogam, je jezna name. Kljub starosti se še dobro počuti. Zivi na kmetiji. Ima prašiče, krave, kokoši in race. Na njenem dvorišču se dogajajo razne stvari, zato rada hodim k njej.

Simona Šinček, 3. b
OŠ Tišina

Na razstavi živali

Pred kratkim smo imeli naravoslovni dan, šli smo na razstavo ptic in živali. Bila je v telovadnici TVD Partizan. Tam so bile zelo različne vrste živali: pavček, zeleni lišček, pismočoka, aleksandra, kanarček, sokol, visokoletač, nemška čopa... Vse to in še veliko veliko več vrst ptic je bilo razstavljeno. Bili so še zajci – novozelandski beli, ožgani kunec in še nekaj vrst. V dvorani je šumelo in žvrgolelo. Vsak ptiček je pel svojo pesmico, vsak zajec je čedil svojo kletko.

Bilo je dokaj zanimivo.
TATJANA MATJAŠIČ, 4. d
OŠ JOŽE KERENČIČ,
Gor. Radgona

BILA SEM BOLNA

Bolezen se mi je začela tako, da sem imela po vsem telesu majhne rdeče pike. Iz njih so se mi naredili vodeni mehurčki. Šla sem k zdravniku. Dobila sem tekoči puder. Z njim sem se mazala.

To je trajalo en teden. Zaradi bolezni nisem mogla v šolo. Bilo mi je zelo žal, ker nisem nastopila na proslavi ob dnevu republike. Doma sem lahko brala samo knjige. Moja sošolka Vida mi je vsak dan prišla pokazati, kaj so se v šoli učili.

Anica Rantša, 3. raz.
OŠ Stara gora

DUŠAN REŠEK

OGNJENO ŽREBE

Kmalu po smrti starega beltinskega grofa Avgusta so ljudje v vasi začeli sušijati, da beži vsako noč iz cerkve v grad ognjeno žrebe. Vendar pa ga še nihče ni videl, le nekateri pijanci, ki so se pozno ponoči vračali iz žganjarij, so slišali topot konjskih kopit, pa še ti so jo na smrt prestrašeni po najkrajši poti ucvrli domov.

Nekega večera so pri Matjaševih v prednji izbi ob medli svetlobi petrolejke ženske česale perje. Prijetna toplota, ki jo je oddajala krušna peč bolj kot prejšnje dni, in vonj po svežih poticah sta bila znak, da so česale zadnjič. Gospodinja je po stari navadi pripravila odomáš. Ko so končali z zadnjim kupom perja, je gospodinja pogrnila mize s prti iz domačega platna, položila na njih več skled napolnjenih z narezanimi vrtanki in nekaj vrčev domačega rdečega vina. Prišli so tudi vaški fantje z muzikantom. Mlajši so se zavrteli, s starejšimi ženskami pa je gospodar kramljal o vremenu, prihodnji letini in težavah, ki so trle svet. Skrbel je tudi, da je bilo na mizi dovolj pijače. Pri jedi, pitju in plesu so se zadržali pozno v noč.

Ljudje so začeli odhajati, gospodinja je vsaki ženski porinila v roke košček vrtanka in se zahvalila na pomoč. Na poti proti domu so se Marta, Kata in Ana prijele za roke, da ne bi zašle v jarek, ker je bila temna noč. Prišle so do cerkve, kjer je v zvoniku prav takrat ura odbila eno. Stisnile so se druga k drugi, postalo jih je strah, saj so pri česanju perja ali lupanju semena največ govorili o strahovih, copnicah in razbojnikih. Komaj so polglasno izgovorile: »Hvaljen Jezus!«, je zapihal hud veter, udaril v cerkevna vrata in jih s truščem odprl. Iz cerkve je zdirjalo ognjeno, kot strela razžarjeno žrebe proti gradu, kjer so se prav tako s truščem odprla grajska vrata, in izginilo v njem. Ženske so od strahu obstale kot okamenile. Glas jim je zastal v grlu, naježila se jim je koža, dvignili so se jim lasje. Kata, ki se je

prva zbrala, je zavpila: »Bežimo! Prikazen!«

Ženske so stekle domov. Naslednji dan se je po vasi razširila novica, da so Marta, Kata in Ana videle ognjeno žrebe. Za dogodek je zvedel tudi plebanuš Vadovič. Poklical je vse tri ženske na župnišče in tam so mu še enkrat razložile, kaj so videle tisto noč. Plebanuš Vadovič se je najhvalil pri milostljivi grofici Mariji, hčerki pokojnega Avgusta. Z grofico sta dolgo tuhtala, zakaj ponoči straši ognjeno žrebe. Ugoto-

vila sta, da grof Avgust najbrž ni zadovoljen s krsto, v kateri leži v grobnici pod Marjinim oltarjem. Kmalu so z Dunaja pripeljali novo, pločevinasto, lepo okrašeno krsto in grofa preložili. Od tedaj se ognjeno žrebe ni več prikazovalo. Staro krsto so shranili v klostu na podstrešje, kjer je stanoval grofovski kočijaž Števan. To krsto si je z leti Števan prilastil in dejal ženi: »Če umrem prej kot ti, me naj položijo v to krsto. Vse življenje sem bil grofovski kočijaž, zato naj me vsaj zakopjejo v grofovski krsti.« Števan pa si je premislil in krsto prodal sosedu. Od takrat že šestdeset let čaka na novega mrliča.

PIŠE IN RIŠE JELKO PETERNELJ

»RDEČA JAVKA«

Več denarja za ceste

Ker vsi udeleženci v soboški občini niso podpisali samoupravnega sporazuma o temeljnih plana občinske samouprave interesne skupnosti za ceste za obdobje 1986-1990 — podpisalo ga je 75,4 odstotka delovnih in drugih organizacij — je sprejet odlok, s katerim se zagotavlja nemoteno uresničevanje temeljnih ciljev cestnega gospodarstva v tem srednjeročnem obdobju. Na ta način se namreč zagotavlja plačevanje prispevka za modernizacijo in obnovo ter vzdrževanje in varstvo regionalnih in lokalnih cest. V organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih bodo v ta namen plačevali po enotni stopnji 0,70 odstotka iz dohodka, osnova pa je bruto osebni dohodek. Od tega zneska je 0,20 odstotka namenjeno za modernizacijo in vzdrževanje regionalnih cest, 0,50 odstotka pa za lokalne ceste. Tako ne bo ogroženo nemoteno izvajanje zastavljenih nalog cestnega gospodarstva v soboški občini.

M. J.

Poslovilni govori

Če sem pravilno seznanjen z določili občinskega odloka o pogrebnih, je pristojni organ krajevene skupnosti dolžan poskrbeti, da se od umrlih krajanov nekdo od krajevene skupnosti ob pogrebu poslovi s poslovilnim govorom. Žal pa se tudi dogaja, da poslovilnega govora ni. V takih primerih so kajpak družinski člani pokojnikov užaljeni in se počutijo manj vredne. Tudi pogrebci reagirajo z različnimi komentarji. Kot na primer, če umre manj znani krajan, je težko dobiti govornika ali ga sploh ni, ko pa umre bolj znani krajan, pa jih je celo več. Nedavni pogreb v Beltincih je bil tudi brez poslovilnega govora, kar so krajan upravičeno obsojali, zato si česa takega v bodoče več ne bi smeli dovoliti.

Treba pa je tudi dodati, da nekateri svojci umrlih ne ravnaajo pravilno. Če je namreč treba prijaviti pogreb na župnijskem uradu, je najbrž pravilno, da ga prijavijo tudi na krajevni skupnosti. Dogaja pa se, da nekateri občani pogreba na krajevni skupnosti ne prijavijo in je v takih primerih več možnosti, da poslovilni govor izostane.

A. H.

NOVO VODSTVO IN PROGRAM DELA

Pred kratkim so se sestali člani novega izvršilnega in nadzornega odbora Kulturno-umetniškega društva Beltinci. Razpravljali so predvsem o letošnjem programu in določili nosilce posameznih nalog. Za predsednika so izvolili Petra Novaka, za tajnico pa Regino Ozmeč. Ostalo je odprto vprašanje podpredsednika, ki ga bodo izvolili na prvi prihodnji seji.

Program dela društva bo tudi v prihodnje bogat. Dogovorili so se o nalogah posameznih sekcij: folklorne skupine, moškega pevskega zbora, tamburašev in o dejavnosti knjižnice, v okviru te pa tudi o kudovnih večerih. Razprava je stekla tudi o pripravi proslavitev slovenskega kulturnega praznika in dneva žena.

A. H.

BANOVCI

POBUDA ZA SAMOPRISPEVEK

V Banovcih so se na zadnjem zboru občanskih dogovorili, da je treba takoj začeti s pripravo na referendum o uvedbi krajevnega samopriskpevka. Največ denarja bodo rabili za 1.300 metrov dolgo novo asfaltno prevleko na cesti, ki pelje skozi vas. Čeprav gre za občinsko cesto, mora vas, oziroma krajevna skupnost, priskrbiti kar dvajset odstotkov sredstev. Spomlad bomo nadaljevali s dograjevanjem gasilskega doma, denar pa rabijo tudi za druga nujna komunalna dela.

-je-

V Mostju bodo v tem srednjeročnem obdobju moči in sredstva namenili ureditvi vseh vaških poti, stare šole, ki jo bodo spremenili v vaški dom, telefoniji ter ulični razsvetljavi. Kmalu bodo asfaltirali poti v novem delu vasi. J. D.

Predavanje za prosvetne delavce

Tudi letos bodo v zimskih počitnicah organizirana predavanja za delavce vzgoje in izobraževanja. Za radgonske prosvetne delavce bo predavanje v četrtek, 29. januarja, v kongresni dvorani hotela Radin. Predavala bosta Vlado Šruk o problemih morale v jugoslovanski družbi in dr. Anica Kos o spolni vzgoji. bp

SODIŠINCI

Nove cevi in vozilo

Gasilsko društvo Sodišinci je na občnem zboru, ki je bil v soboto, 10. januarja, pregledalo delo v minulem letu in sprejelo program dela v letu 1987.

V društvu deluje 34 članov, aktivnih pa je tudi 10 mladincev in 10 pionirjev. Leto 1986 je bilo za njih kar uspešno, saj so dokončali nov gasilski dom in ga slavnostno predali namenu. Skoraj pomembnejše pa je, da so izkopali 4 vodna zajetja. Lani je namreč v okoliških vaseh in tudi v Sodišincih kar nekajkrat gorelo, zadostna količina vode in ustrezna oprema pa sta pri gašenju pomembni. Le-to bodo morali v tekočem letu obnoviti, saj so cevi že dotrajane, prav tako pa je gasilski avto že odslužil — star je že več kot petdeset let. Potrebni denar bodo zbirali z organiziranjem raznih zabavnih prireditev, prva pa bo na vrsti maskarada. bp

LENDAVSKI TABORNIKI AKTIVNI

Tabornštvo se je v Lendavi začelo aktivno razvijati leta 1953, ko so ustanovili taborniško četo Beli rudar. Aktivnost je v začetku podpirala delovna organizacija Nafta. 1968. so ustanovili taborniški odred Ljudska pravica, ki je združil vse tabornike v kraju. Od takrat se začneja tudi bolj organizirano delovanje odreda.

V tabornštvo se je vključilo veliko šolske mladine in mladine iz delovnih organizacij. Pripravljali so seminarje, organizirali gozdne šole in taborjenja. Vodilni kader je znanje nabiral na seminarjih in učnih taborjenjih, ki jih je organizirala Zveza tabornikov Slovenije. Taborniški odred Ljudska pravica ima danes dovolj opre-

Zanimiv podvig Moravskih lovcev

Žaga v Moravcih je vrsto let propadala, ljudje so godrnjali in spodbujali k obnovi, vendar jih nihče ni poslušal. Zdaj je dokončno odločeno, da žage v Moravcih več ne bo. Stavbo je kupila Lovska družina Moravci in jo s prostovoljnimi delom ter zbranim gradbenim materialom postopoma preureja v lovski dom.

Že pri preureditveni zasnovi moravski lovci, ki jih je zdaj 35, niso mislili le nase, na zeleno bratovščino. Objekti z okolico bo urejen v panonskem stilu. Zasadili bodo drevje, uredili panonski vodnjak, z nastavki bodo skušali privabiti štorke, v načrtu pa imajo še strelisce, tudi za lokostrelce, in marsikaj drugega. Doslej so opravili že 1.400 prostovoljnih delovnih ur, zbrali precej denarja in gradbenega materiala. O uspehu ne dvomijo, saj so se lotili urejanja obetajočega in valjivega turističnega objekta.

V teh zimskih tednih imajo največ dela pri preurejanju notranjosti. Uredili bodo dvorano, sejno sobo, bife in kuhinjo za lovske specialitete, skratka vse, kar je potrebno za obogatitev turistične ponudbe. Moravske toplice doslej niso prispevale še ničesar, povedali so le, da jih je pobuda lovcev razveselila. Več kot očitno pa je, da bodo na tak ali drugačen način podprli prizadevanja zelene hratovščine.

Če bo šlo vse po načrtih, bodo lovski dom dočela uredili do letošnjega praznika republike. Takrat bi radi v njem začeli tudi nekakšno šolo za varstvo narave, redkih rastlin in divjadi.

Janko Stolnik

TEŠANOVCI

Mladi zadružniki smelo naprej

Aktiv mladih zadružnikov deluje v Tešanovcih že nekaj let. Vsi pravijo, da je delo v aktivu zelo zanimivo, predvsem pa poučno.

Kot že vrsto let nazaj, so tudi lani sodelovali na tradicionalnih kmetijskih igrah na Vrnskem, bili so organizatorji tekmovanja oračev in, med drugim, pridno popravili koruzo. Za letošnje leto so si postavili pester program. Glavna skrb bo vsekakor obdelava 0,7 ha zemljišča. Spet bodo sodelovali na kvizih o kmetijstvu, tekmovanjih mladih zadružnikov, radi pa bi pripravili tudi več seminarjev o kmetijstvu, ekskurzije in poskrbeli za razvedrilo.

Predsednik tešanovskih zadružnikov Franc Kučan, ki je tudi predsednik komisije za kmetijstvo pri RK ZSMS in član sveta za kmetijstvo pri OK SZDL Murska Sobota, pravi, da je iz leta v leto več članov, kar je nedvomno zelo spodbudno. Moti jih le, da se v aktiv ne vključujejo tudi mladi iz bližnje okolice.

G. G.

STREHOVCI

Dve postajališči

Pred nedavnim so v Strehovcih v lendavski občini uredili dve pokriti avtobusni postajališči. Gradnjo je opravila delovna organizacija »Sobota«, denar za njo pa so zagotovili s krajevnim samopriskpevkom.

-ks-

ODREDBA O PRODAJI

Na ustni javni dražbi, ki bo 4. februarja 1987 ob 8. uri v sobi št. 10 Temeljnega sodišča v Murski Soboti, enota v Lendavi, se bodo prodajale dolžnici Mariji Hozjan lastne nepremičnine do 1/2, pripisane vl. št. 2860 k. o. Lendava, parc. št. 1753, travnik 22 a 19 m², in vl. št. 839 k. o. Lendava, parc. št. 1754, njiva 5 a 72 m², in parc. št. 1755, travnik 41 a 82 m².

Cena, za katero se sme nepremičnina prodati na prvi dražbi, znaša 508.307.— din.

Varščina znaša 50.830.— din.

Kupec mora položiti kupnino v enem mesecu od dneva prodaje.

Javne dražbe se smejo udeležiti tisti, ki prej položijo varščino.

TEMEJNO SODIŠČE V MURSKI SOBOTI
ENOTA V LENDAVI, DNE 9. 1. 1987

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

KOMPAS JUGOSLAVIJA
Tozd Mejni turistični servis
Ljubljana, Pražakova 4

objavlja

naslednja prosta dela in naloge:

1. Pomočnika vodje poslovne enote Gornja Radgona za turistično dejavnost
2. Pomočnika vodje poslovne enote Gornja Radgona za trgovsko dejavnost
3. vodjo brezarinske prodajalne Lendava—Dolga vas
4. pet (5) prodajalcev v brezarinski prodajalni Lendava—Dolga vas

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

K 1. in 2. točki:

- da imajo višješolsko izobrazbo komercialne oz. trgovske ali splošne smeri,
- da pasivno obvladajo dva tuja jezika, od tega obvezno nemški jezik,
- da imajo 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

K 3. točki:

- da imajo srednješolsko izobrazbo trgovske smeri,
- da pasivno obvladajo dva tuja jezika, od tega obvezno madžarski jezik,
- da imajo 3 leta ustreznih delovnih izkušenj,
- da imajo voziški izpit kategorije B.

K 4. točki:

- da imajo srednješolsko izobrazbo trgovske smeri,
- da pasivno obvladajo dva tuja jezika, od tega obvezno madžarski jezik,
- da imajo 1 leto ustreznih delovnih izkušenj.

Za zainteresirani kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh od objave oglasa na naslov: Kompas Jugoslavija, tozd Mejni turistični servis, Ljubljana, Pražakova 4. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka objave.

INTEGRAL

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
AUTORADGONA
GORNJA RADGONA n.s.o.o.

SOZD INTEGRAL, PTP AVTORADGONA, n. sol., Gornja Radgona, Ljutomerska 29, 69250 Gornja Radgona, tozd Proizvodnja objavlja prosta dela in naloge:

— TEHNOLOGA I

Pogoji:

- inženir lesarstva
- 3 leta delovnih izkušenj

— 3 LIČARJEV III

Pogoji:

- KV delavec ličarske stroke,
- 1 leto delovnih izkušenj,
- trimesečno poskusno delo.

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas.

Kandidate vabimo, da pošljejo prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o strokovnosti kadrovske službi delovne organizacije v 8 dneh po objavi.

Prijavljene kandidate bomo obveščili o izbiri v roku, ki je določen v naših samoupravnih aktih.

RASICA
tovarna pletenin ljubljana

RAŠICA, tovarna pletenin, n. sol. o., Ljubljana
Tozd otroške pletenine BELTINKA, n. sol. o., Beltinci
Komisija za delovna razmerja
OBJAVLJA

1. opravljanje konfekcijskih faz

— osem (8) delavk

Ob splošnih ter z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- da imajo dokončano poklicno tekstilno šolo konfekcijske smeri, IV. stop. UI.

Poskusno delo bo trajalo 45 dni.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev oglasa naj kandidati vložijo v splošno kadrovsko-službo tozda BELTINKA Beltinci, Štefana Kovača 3, v 8 dneh po objavi.

O izbiri kandidatov za objavljena dela in naloge bomo vse prijavitelne kandidate obveščili v 15 dneh po sklepu o izbiri.

ZA OPEKO IZ PROIZVODNEGA PROGRAMA IZOSKOK IN MODULARNI BLOK SKOK

sprejemamo predvplačila
do 31. januarja 1987 po sedaj veljavnih cenah.

OPEKARNA KOŠAKI/MARIBOR

Šentiljska 116, prodaja PE Trgovina, tel. 21-018, 21-081

KLJUB TEŽAVAM PROMET NORMALEN

Tudi novi sneg, ki je zapadel na staro podlago, ni presenetil delavcev cestnega prometa in komunalcev, ocenjujejo na Upravi za notranje zadeve. Cestarji so dobro opravili svoje delo, čistili so sproti, tako da večjih zastojev v prometu ni bilo. Avtobusni promet poteka normalno, le tu in tam so krajše zamude. Cestni promet se je seveda v tem času močno zmanjšal, to pa pomeni tudi manj prometnih nezgod. Ceste so prevozne, seveda pa je povsod potrebna zimska oprema.

Vozil brez dovoljenja

Velikokrat smo pisali o voznikih, ki so pobegnili s kraja nesreče, toda to so bili po navadi vozniki z vozniškim dovoljenjem. 16. januarja pa je voznik osebnega avtomobila Andrej Kotosšek iz Veržetja brez voznškega dovoljenja vozil iz Radenec proti G. Radgoni. Na Ljutomerski cesti ga je zaradi neprimerne hitrosti in zasneženega cestišča zaneslo v peško Slavica Brenčič iz G. Radgone. Peška se je telesno poškodovala, voznik pa je zapustil mesto prometne nezgode.

Komu so v napoto prometni znaki

V noči na 11. januar je neznanec na regionalni cesti v naselju Podgrad poškodoval več prometnih znakov, polomil 15 snežnih kolov in več plastičnih obcestnih

LEDAVA

NA VIDIKU ČISTILNA NAPRAVA

Na gradnjo čistilne naprave se v Lendavi že dolgo pripravljajo, zdaj pa, kot kaže, gre zares. Z lastniki zemljišč v Centibi, kjer bo čistilna naprava, so se uspeli dogovoriti za prodajo zemljišč, projektanti iz Ljubljane so naredili načrte, upravni organ občine pa bo vsak čas izdal še gradbeno dovoljenje. Kar je še najbolj važno: zagotovljen je tudi denar. Gradnja bo potekala v dveh etapah. Najprej bodo zgradili (že spomladaj) kolektor, ki bo zbral in prečistil kakih 80 odstotkov fekalnih voda iz sedanje »kanalizacije«, ki poteka ob stari strugi Kobiljanskega potoka in delno v njej, od tovarne močnatih krmil do Centibe v dolžini štirih kilometrov. Vrednost celotne naložbe, je 740 milijonov (novih seveda), od tega bo čistilna naprava, oziroma kolektor stal 200 milijonov. Najprej bodo nanjo priključena predvsem gospodinjstva, ko pa bodo dogradili še drugo etapo čistilne naprave, pa še industrija, zlasti tista, ki je na območju industrijske cone. Gradnjo druge etape naj bi predvsem financiralo združeno delo.

V Lendavi bodo torej v letu 1987 vsekakor zgradili čistilno napravo. Upajmo, da bo delovala in ne bo imela usode številnih drugih, na primer beltiške, ki so spomenik, v negativnem smislu seveda, saj ne obratujejo.

Š. S.

ALI VAS TEŽI PROBLEM

KAM Z ODPADNO VODO

ODGOVOR JE PREPOST, VGRADITE

HIDRODISK

SPIRALNI BIODISK

HIDRODISK je tipizirana montažna biološka čistilna naprava za čiščenje komunalnih voda iz manjših naselij, bolnišnic, šol, hotelov, tovarn itd. Za razliko od vseh drugih biodiskov,

HIDRODISK uspešno izloča tudi lebdeče suspendirane snovi, saj ima vgrajen poseben bobnasti filter.

HIDRODISK spiralni biodisk odlikujejo naslednje prednosti:

- majhna poraba električne energije (od 2300 do 5200 kWh letno — odvisno od velikosti **HIDRODISKA**)
- velika zanesljivost obratovanja in možnost prilagajanja čistilne naprave sunkovitim obremenitvam
- majhna koncentracija lebdečih suspendiranih snovi v iztoku iz naprave
- miren in tih tek
- preprosto in ceneno vzdrževanje
- dolga življenjska doba

HIDRODISK spiralne biodiske izdelujemo v osmih velikostih, zmogljivosti čiščenja od 60 do 600 EE (1 EE = 1 oseba).

Mogoča je vzporedna vezava več **HIDRODISK** enot v eno celoto do zmogljivosti približno 3000 EE.

hidroinženiring

61000 LJUBLJANA Slovenčeva 95
— tel. (061) 345-763, 343-763, h. c. 342-491
teleks: 32257 YU HIDING

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

usmerjevalnikov. Škoda je ocenjena na 130 tisoč dinarjev. Škoda sicer ni velika, posledice tega dejanja pa bi bile lahko za udeležence v cestnem prometu veliko hujše.

Zgorel avtomobil

18. januarja se je po končani vožnji vžgal na domačem dvorišču osebni avtomobil zastava 850, last Srečka Ribičiča iz Branostave. Osebni avtomobil je zgorel v celoti, škoda pa znaša 500 tisoč dinarjev.

Zgorela mizarska delavnica

12. januarja je v nočnih urah zagorelo v mizarski delavnici Arpada Kelemena iz Križevca v Prekmurju. Zgorelo je ostreše mizarske delavnice, več mizarskih strojev, orodje, več barv in lakov in večja količina gotovih izdelkov in rezanega lesa. Škoda znaša okoli milijon dinarjev. Vzrok požara še raziskujejo.

Ukradel večjo vsoto denarja

V bifeju Zvezda v M. Soboti je neznanec ukradel vinjenemu go-

stu Alojzu Bakanu iz Bakovec usnjeno denarnico, v kateri je bilo 93 tisoč dinarjev, 300 mark in nekaj šilingov. Za storilcem pozvedujejo.

Smrt zaradi podhladitve

Letošnja zima je pokazalo vso svojo podobo. Temperature so bile zelo nizke, pa tudi na pomankanje snega se ne moremo potožiti. Voznike je tu in tam presenetil tudi led. Čeprav so snežne razmere vplivale na zmanjšanje promet, pa v zadnjih nekaj tednih zasledimo več smrti zaradi podhladitve. Gre seveda za starejše ljudi, pa tudi za mlajše, še posebno takrat, ko je v krvi preveč alkohola.

Postajo milice v Beltincih so obvestili, da pogrešajo Alojza

Bakana iz Dokležovja, ki je duševno prizadet. Nekaj dni po tem obvestilu so 14. januarja na obrežju Mure izven naselja Dokležovje našli pogrešanega, mrtvega. Preiskava je pokazala, da na truplu ni bilo znakov nasilja, torej gre verjetno za smrt zaradi podhladitve. Po izpovedi priča so pogrešanega videli v več gostilnah.

Popivanje se je končalo tragično

13. januarja so delavce postaje milice Videm ob Ščavnici obvestili, da je dan prej odšel od doma Robert Stolnik iz Selišča, zaposlen v Gorenju Elrad v G. Radgoni. S prijatelji je praznoval rojstni dan najprej v lokalih v G. Radgoni, nato pa v drugih krajih. Na poti domov je zaradi vinenosti zašel v melioracijski potok, globok 2 metra, v naselju Kupetinci. Ker ni uspel priti iz potoka, je omagal in zmrznil. Našli so ga naslednji dan.

J. D.

OTROK V PROMETU

Kdor se zaveda odgovornosti v prometu, se zaveda tudi tega, da je treba pomagati šibkejšim. Mednje sodi gotovo otrok, ki mu je o prometu največkrat zelo malo znanega. Sprva kot pešec, pozneje kot kolesar se otrok čedalje bolj uveljavlja v prometu oziroma na cesti. Njegov lastni razvoj ga sili med udeležence prometa. Večkrat sami zahtevamo od njega, da gre po opravkih. Ali vselej pomislimo na to, kam ga pošiljamo? Prav v tem, da otroka nismo pravočasno poučili o nevarnostih v prometu in o varnem gibanju na cesti, se skrivajo glavni vzroki prometnih nesreč naše nedorede mladine. To nas opozarja, da moramo temu nameniti vso pozornost. Ali je otrok sploh lahko kriv za nezgodo? Nesmiselno je trditi, da otrok do sedmega leta starosti ne potrebuje prometne vzgoje, temveč le varstvo na cesti. Dokler otrok ni varnostno vzgojen, ga bomo vodili tako, da bo čim dlje od vozišča. Najprej je potrebna prometna vzgoja v družinskem krogu. Ne zahtevamo in ne pričakujemo, da bodo to namesto staršev opravili drugi. Drugi vzgojitelji otroka nastopijo pozneje, ko je otrok v šoli. Ta se mora potruditi,

da otroka vzgoji med drugim tudi za vzornega udeleženca v prometu. Če bi vedno tako ravnali, bi bilo na naših cestah v prometnih nezgodah udeleženih manj otrok, še posebno, ker naše ceste niso sodobne, so brez pločnikov in kolesarskih stez.

J. D.

MARTINJE

Zbirajo denar za vozilo

Gasilsko društvo Martinje spada med tista društva, ki še nimajo orodnega vozila, zato so se odločili, da ga bodo kupili še letos. Toda, kot je to značilno za vsa manjša društva, tudi martinjsko pestijo denarne težave. Odločili so se za nabiralno akcijo v vseh desetih vaseh krajevne skupnosti Gornji Petrovci. Računajo, da bodo na ta način in s prispevki posameznih gospodinjstev v domači vasi zbrali okrog dva milijona dinarjev, enak znesek pa pričakujejo iz občinskih virov.

Milan Gašpar

PLIN V GOSPODINJSTVU

Nasveti za preprečevanje nezgod

Vsaka energija ima svoje posebne lastnosti, ki jih moramo dobro poznati, da pravočasno preprečimo nezgodo. Kdor uporablja plin, naj ve, da v nobenem prostoru ne sme zaudarjati po njem, niti ne po zgorlem. Najčeste uha je plin zaradi napačne rabe aparatov in pomanjkljivosti pri instalaciji. Vsako večjo okvaro raje prepustite strokovnjaku. Zavedati se moramo, da ima plin naslednji posebni lastnosti:

Če se nezgoreli plin meša z zrakom, se mešanica pri doletenem razmerju lahko v hipu vžge. Zadostuje že iskra električnega zvonca ali okovanega čevlja, če z njim podrsamo ob betonska tla. Plin, ki ga uporabljamo, ima lahko primešan večji ali manjši odstotek ogljikovega monoksida, ki je zelo strupen. Ker je brez barve, vonja in okusa, ga ne moremo ugotoviti. Rdeča krvna telesa vsebujejo barvilo hemoglobin, ki se pri vdihavanju raje veže z ogljikovim monoksidom kakor s kisikom. Pri daljšem vdihavanju lahko pride tudi do smrti. Ka-

darkoli ugotovimo uhajanje plina, zaprimo plinske pipe, na stečaj odprimo vsa okna in vrata ter zapustimo zapljinjen prostor, dokler strokovnjak ne odpravi okvare.

J. D.

LEDAVA

Več denarja za požarno varnost

V prihodnjem letu bodo precej sredstev namenili za preureditev prostorov v gasilskem domu v Lendavi, za zagotovitev dežurne službe in ureditev delavnice za servisiranje priločnih gasilskih sredstev. Združena sredstva bodo rabili tudi za nakup lahkega orodnega vozila in osebnih zaščitnih sredstev ter za izobraževanje in usposabljanje gasilskega kadra in občanov.

Jože Žerdin

JUBILEJI

Devetdeset let GD Tešanovci

V letošnjem predkongresnem letu bomo v Pomurju, kjer je gasilstvo ena najbolj razširjenih dejavnosti v Sloveniji, proslavili več gasilskih jubilejev. Najvišji jubilej — 90-letnico delovanja — bo proslavilo gasilsko društvo Tešanovci, 80-letnico pa gasilsko društvo Selo. Več gasilskih društev bo letos praznovalo 60-letni jubilej, in sicer: Kristanci—Šalinci, Dolenci, Gorica, Gornji Moravci, Krog, Markovci, Perto-

ča, Serdica in Sotina. Petdesetletnica delovanja pa letos praznujeta gasilski društvi Radovci in Satahovci. Več gasilskih društev, med njimi tudi industrijska društva, pa bodo proslavili manjše jubileje. O tem tečejo razprave na letnih občnih zborih gasilskih društev, kjer se tudi dogovarjajo o programih prireditel, ki jih bodo ponekod povezali s pomembnimi pridobitvami.

F. M.

NIČ NAS NE SME PRENETITI

ZRVS združuje velike kadrovske zmogljivosti

V soboški občini načrtno in uspešno izvajajo usposabljanje ZRVS. Več o tem smo se pogovarjali s predsednikom komisije za idejno-politično in vojaško-strokovno usposabljanje pri OK ZRVS Murska Sobota, starešino Ladislavom Lipičem.

— Na čem je bil osnovni poudarek usposabljanja in kako ste ga opravili?

»Program usposabljanja ZRVS v naši občini smo začeli izvajati šele v drugi polovici leta v nekoliko skrajšani obliki. Z njim smo želeli obnoviti, dopolniti in poglobiti znanje RVS s področja idejnopolitičnega izobraževanja in splošno vojaškega usposabljanja. Načrtovana tematika je bila v celoti izvedena, le zaradi pomanjkanja denarja nismo organizirali načrtovanega oglada taktično-tehničnega zbora v garniziju JLA v Mariboru, temveč smo ob tovariškem srečanju v KO ZRVS Park v Murski Soboti v sodelovanju z OŠTO in PŠTO organizirali prikaz oborožitve in opreme, s katero razpolagajo pripadniki enot in štabov teritorialne obrambe. Prikazano opremo in oborožitev si je ogledalo tudi precej občanov in učencev osnovnih šol. Letošnja tematika usposabljanja je bila v celoti namenjena oviranju kot osnovni vsebini oboroženega boja. Strategija oboroženega boja kot najvišja veja večine vojskovanja je oviranje opredelila med temeljne sestavine. Iz takšnega doktriranega izhodišča izhaja vpliv in pomen oviranja pri pripravi in vodenju bojnega delovanja, zlasti v protioptičnem, protidesantnem in protipehotnem boju, preprečevanje premika in manevra itd. Rezervni vojaški starešine so bili seznanjeni s pomenom in vplivom oviranja bojnega delovanja, kakor tudi s cilji in temeljnimi načeli. Ker živimo blizu meje, je uspešno oviranje še toliko pomembnejše za naše oborožene sile v morebitni splošni ljudski obrambni vojni. Tudi taktično nalogo smo reševali o tej tematiki, in sicer v obliki skupinske vaje, kjer so se starešine usposabljali v vlogi komandirjev enot v izvajanju protioptičnega oviranja.«

— Kakšni pa so rezultati usposabljanja RVS?

»O končnih rezultatih še ne moremo dati celostne ocene, vendar pa menimo, da je bil cilj usposabljanja dosežen. Po končanem usposabljanju so starešine reševali kar precej zahteven test, prav tako smo ocenili ustreznost rešitev taktičnih nalog. Testna vprašanja so bila sestavljena s treh tematskih področij: 1. oviranje kot sestavina oboroženega boja; 2. sodobni vidiki podtalne vojne; 3. poznavanje taktičnih in topografskih znakov. Z rešitvami testa smo povsem zadovoljni, saj so starešine pokazali dobro znanje, nekoliko manj pa smo zadovoljni z rešitvami taktičnih nalog, čeprav je bil tudi tu dosežen napredek, saj so starešine aktivno sodelovali pri iskanju in podajanju ustreznih rešitev. Prav gotovo pa so k temu tudi pripomogli dobro pripravljeni izvajalci.«

— Z usposabljanjem ste torej zadovoljni? Kakšen pa je bil odziv RVS?

»Čeprav še ni dokončne ocene, z udeležbo ne moremo biti povsem zadovoljni, saj je precej starešin manjkalo zaradi zdravstvenega stanja ali kakšnih drugih vzrokov. Za zamudnike bomo februarja organizirali še en skic, katerega se bodo morali udeležiti, in takrat bomo izdelali temeljito analizo. Moram pa povedati, da sta veliko aktivnost organizirala OŠTO in PŠTO, na katerih so bili RVS tudi do 16 dni v letu. Poudarim naj, da ZRVS kot družbeno organizacija združuje izreden kadrovske potencial, ki se mora veliko bolj kot doslej čutiti v krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela in drugih obrambnih strukturah za izvajanje nalog SLO in DS. Šele takrat, ko se bo delovanje RVS čutilo v vsakem okolju, bomo z učinkovitostjo naše organizacije lahko povsem zadovoljni.«

Feri Maučec

Prečkanje železniške proge je nevarno

Ni naključno, da se ponovno oglašamo s temo, ki je povezana s prometno varnostjo, saj se prav te dni končuje evropsko leto varnosti v cestnem prometu, v katerem si je širša mednarodna skupnost prizadevala dvigniti varnostno in samozaščitno kulturo vseh udeležencev v prometu, predvsem pa nakazati nepravilnosti, malomarnosti in napačna ravnanja, katerih vzrok so pogoste prometne nezgode.

Pomurje je s svojo preprejeno mrežo cest med območji, na katerih je tudi največ križanj z železniško progo. Zato bi ta sestavek namenili predvsem ravnanju in nepravilnostim, ki se dogajajo ob prečkanju železniških prog.

Čeprav se je število prometnih nezgod na prehodih cest čez železniško progo v zadnjih letih močno zmanjšalo — k temu je vsekakor prispevala posodobitev in boljša opremljenost nekaterih najbolj frekventnih prehodov — pa se danes na prehodih še dogajajo hude prometne nezgode, predvsem zaradi nepravilnosti in neopredelnosti udeležencev v cestnem prometu.

Positivna zakonodaja, predvsem Zakon o temeljih varnosti cestnega prometa, je jasna in razumljiva, ko določa, da mora voznik, ki se približuje prehodu ceste čez železniško progo v ravnini, vožnjo prilagoditi tako, da lahko ustavi vozilo pred zapornicami na prehodu ali pred napravo, ki daje znake, ki napovedujejo približevanje vlaka, oziroma da lahko ustavi vozilo, preden zapelje na železniško progo. Razumljivo je tudi določilo, ki obzema druge udeležence cestnega prometa (pešce, gonjake živine itn.), da se pred prehodom zaustavijo, če so zapornice spuščene, ali če so se že začele spuščati, ali pa če svetlobni ali zvočni znaki opozarjajo, da se bodo začele zapornice spuščati, oziroma da se prehodu približuje vlak ali kakšno drugo vozilo na tirnicah. Posebna previdnost od udeležencev v prometu se zahteva tudi, kadar luči na prehodu niso prižgane, in na prehodih, ki niso opremljeni z zvočnimi ali svetlobnimi znaki, so pa opremljeni z drugimi prometnimi znaki.

Kako pa ravna nekateri izmed nas? Da bi pridobili nekoliko nepomembnih trenutkov, popolnoma zanemarjajo svojo varnost, pa tudi varnost drugih, ko se vozijo skozi spuščene zapornice. Nemalo je primerov, ko vozniki z vozili ostajajo med zapornicami, ker pred tem niso upoštevali zvočnih in svetlobnih prometnih znakov. Da se proti prehodom ceste čez železniško progo mnogokrat vozi z neprimerno hitrostjo, potrjujejo tudi polomljene zapornice, ki jih zamenjuje železniško gospodarstvo. Posebej pa bi radi opozorili na ravnanje na manj frekventnih prehodih, to je na stranskih nekategoriziranih cestah, katere uporabljajo predvsem vozniki kmetijske mehanizacije in traktorjev. Prav ti se mnogokrat ne prepirajo, če po progi prihaja vlak, ampak zapeljejo na tak prehod z namenom, da ga prečkajo. Ker pa imajo ti stroji majhne zmogljivosti in hitrosti, ni redko, da se vozniki rešujejo pred hudimi poškodbami s skoki iz kabin, ko zaznajo, da bo trčenje, materialne škode pa so ob takih trčenjih zelo velike. Tudi pešce in kolesarje bi še enkrat opozorili, da je vsako prečkanje železniške proge, ko so zapornice spuščene, zelo nevarno in tvegano, zato je veliko bolj pametno za trenutek počakati in nepoškodovan priti do cilja, pa čeravno nekoliko pozneje.

POSTAJA PROMETNE MILICE
MURSKA SOBOTA

Telesnokulturna prireditev Izbiramo športnika leta 1986

TATJANA PETEK IN MARTIN FRIDAU ŠPORTNIKA RADGONE

V kongresni dvorani hotela Radin v Radencih je bila tradicionalna telesnokulturna prireditev izbire športnika leta 1986, ki jo je pripravila Zveza telesnokulturnih organizacij občine Gornja Radgona. Na prireditvi, ki sta jo uspešno povezovala Vlada Fiala-Sukič in Dušan Zagorac, je o telesnokulturnih dosežkih občine Gornja Radgona v lanskem letu govoril predsednik ZTKO Martin Sreš. Zatem so razglasili rezultate delavskošportnih iger občine Gornja Radgona za lansko leto ter najboljšim podelili pokale in priznanja. Razglasili so tudi najboljše športnike, športnice, organizatorje, ekipe in samoupravljavalce v šolskih športnih društvih. Za najboljšega športnika so razglasili košarkaša Radgone Martina Fridau, drugo mesto je zasedel odbojkar Radenec Zdravko Marič, tretje pa namiznotenški igralec Radgone Boris Rihtarič. Naziv najboljše športnice so anketiranci prisodili rokometnišici Radgone Tatjani Petkovi, ki je tudi najboljša strelka druge republiške lige — vzhod, pred šahistko Brigito Čavuzič in rokometniško Brigito Čavuzič in rokometniško Brigito Čavuzič in rokometniško Brigito Čavuzič.

Martin Fridau

tate delavskošportnih iger občine Gornja Radgona za lansko leto ter najboljšim podelili pokale in priznanja. Razglasili so tudi najboljše športnike, športnice, organizatorje, ekipe in samoupravljavalce v šolskih športnih društvih. Za najboljšega športnika so razglasili košarkaša Radgone Martina Fridau, drugo mesto je zasedel odbojkar Radenec Zdravko Marič, tretje pa namiznotenški igralec Radgone Boris Rihtarič. Naziv najboljše športnice so anketiranci prisodili rokometnišici Radgone Tatjani Petkovi, ki je tudi najboljša strelka druge republiške lige — vzhod, pred šahistko Brigito Čavuzič in rokometniško Brigito Čavuzič in rokometniško Brigito Čavuzič.

Tatjana Petek

dreja Holc, Tomi Šostarič, Tomaž Domanjko, Janko Irgolič, Ulrike Tratnjek, Boris Kramberger, Marjetka Cunk, Dragica Vogrinec in Primož Štamol. Posebno priznanje so podelili dolgoletnemu strelskemu delavcu Alojzu Slaniču za zasluge pri gradnji 10-steznega avtomatskega strelšča za zračno puško v Gornji Radgoni. Prireditve, na kateri so izvedli zanimivo kviz tekmovalce o telesni kulturi, je popestrila plesna skupina Stil iz Maribora. Gost prireditve pa je bil nogometni vratar Integral Olimpije iz Ljubljane, sicer domačin, Janko Irgolič.

Feri Maučec

Žitek odličen tretji

V Zagrebu je bil deseti jubilejni zvezni odprti mladinski namiznotenški turnir Lovro Ratković, na katerem je sodelovalo nad 200 igralcev in igral, med njimi vsi najboljši, bil pa je tudi ena izmed kvalifikacij za državno mladinsko reprezentanco. Odličen je bil tokrat Matjaž Žitek, medtem ko so drugi razočarali, še zlasti Kuzma in Unger. V posamični konkurenci mladincev, kjer je bilo veliko presenečenj, se favoritom ni uspelo uvrstiti v polfinale, žal je bil med njimi tudi Kuzma. Presenetil pa je Žitek, z odlično uvrstitvijo na tretje mesto, kar je doslej njegov največji uspeh. V polfinalu je izgubil s Kovarjem (Bjelovar). Kuzma se je uvrstil med najboljših 16. Mirko Unger je izpadel že v drugem kolu, od drugih pa ni bilo pričakovati veliko v tej močni konkurenci. Kuzma je spodrsiljaj v posamični konkurenci nekoliko popravil v igri dvojic, kjer je skupaj s Hribarjem (NM) zasedel drugo mesto. V finalu sta izgubila z dvojico Karković—Atković (Ind.—Vj.). Dvojica Unger—Žitek se je uvrstila med 16 najboljših. Isto uvrstitev je dosegel tudi mladi Zrim skupaj s Tarandkom (Vj). Sicer pa je turnir pokazal, da je konkurenca med mladimi vedno hujša in da uspevajo samo tisti, ki veliko in dobro trenirajo. M. U.

Kuzma in Benko na pripravi

V Novi Gorici so od 19. do 29. januarja 1987 priprave kandidatur za državno mladinsko reprezentanco, kamor je zvezni kapetan Skakić poklical tudi Sobočana Ivana Kuzmo, kar je lepo priznanje za tega igralca. Istočasno so tudi priprave mladih igralcev, potencialnih kandidatov za člansko reprezentanco, kamor je zvezni kapetan Osmanagić poklical Boruta Benka.

Trije Sobočani — Matjaž Žitek, Robi Benkovič, Mirko Unger — pa bodo od 19. do 24. januarja na treningu v republiškem centru v Ljubljani, da bi čimbolj izboljšali formo pred bližnjimi republiškimi prvenstvi. M. U.

—NOGOMET—

MURA IN NAFTA SE PRIPRAVLJATA

Pretekli teden so začeli s pripravi za spomladanski del tekmovalnega nogometnega Mure iz Murske Sobotice in Nafta iz Lendave. Prvi treningi potekajo v dvoranah, občasno pa tudi na prostem. Na prvem treningu Mure se je od 20 igralcev zbralo 16. V moštvu ne predvidevajo bistvenih sprememb. S prvim moštvom trenirata mladince Siflar in Nemet, pripravam pa naj bi se priključil tudi igralec Turnišča Škakić. Trenerji Cirkveniču bo pri vadbi prvega moštva odslej pomagali trener pionirjev Škrbič. Med pripravami bodo nogometaši Mure predvidoma odigrali najmanj deset tekem. Doslej je imajo dogovorjeni po dve tekmi

z varaždinsko Slobodo in mariborskim Železničarjem, v času priprav pa naj bi bila odigrana še zaostala tekma za pokal NZS s Pekrami. Prvo tekmo bo Mura odigrala že 1. februarja s Slobodo v Varaždinu. Še druge dogovorjene tekme: 8. 2. — Mura : Železničar, 12. 2. — Železničar : Mura in 15. 2. — Mura : Sloboda. Na prvem treningu Nafta pa se je zbralo 25 igralcev, med njimi več novih imen. Naj jih omenimo: Savič in Radeljak, ki sta prišla iz BiH, Perša (Dobrovnik), Ribarič (Petišovci) in Toth (Mladost), ki so se vrnil v matični klub, ter Bukovec in Toma, ki sta prišla iz JLA. Tako imata trener Oskoroš in pomočnik Matičič na

—ODBOJKA—

Radgona in Ljutomer prvaka

Sklenjen je bil prvi del tekmovalnega v pomurski odbojarski ligi za moške in ženske, kjer sodeluje v vsaki konkurenci po pet ekip. Pri moških je prvo mesto zasedla ekipa Radgone, pri ženskah pa Ljutomer, obe brez poraza. Po odigranem drugem delu, ki bo v marcu in aprilu, bosta znani ekipi, ki bosta lahko sodelovali v kvalifikacijah za drugo republiško ligo, kjer sodelujejo ekipe iz severovzhodne Slovenije. V tekni pa je tekmovalje pionirjev in pionirk soboške občine.

POL — moški

Radgona	4	4	0	12:3	8
Pomurje II	4	3	1	10:6	7
Cven	4	2	2	8:6	6
Veterani	4	1	3	6:10	5
Puconci	4	0	4	2:12	4
POL — ženske					
Ljutomer	4	4	0	12:1	8
Cven	4	3	1	10:4	7
Mladost	4	2	2	6:6	6
Puconci	4	1	3	4:9	5
Radgona	4	0	4	0:12	4

L. Z.

—SMUČANJE—

Za prehodni pokal v Pečarovcih

Mladina in gasilci v Pečarovcih pripravljajo za nedeljo, 25. t. m., ob 10.30 na smučiščih v Pečarovcih tekmovalce v spustu, veleslalomu in skokih na 30-metrski skakalnici. Tekmovalci bodo za prehodni pokal krajevne skupnosti Mačkovci v skupni kombinaciji. Prijave bodo zbirali uro pred začetkom tekmovalca. Prve tri bodo nagradili.

Za tretji pokal KS Pertoča

Športno društvo Mladost in KS Pertoča organizirata v nedeljo, 25. t. m., na progi »Zelko—Baša« tekmovalce v smuku in veleslalomu. Tekmovalce se bo začelo ob 10. uri. Prijave zbirajo v skladišču ABC Pomurke v Pertoči in po tel. 78-631 (gostilna Paril), ali uro pred tekmovalcem.

—KEGLJANJE—

Radenska premaga Savinjo

V petem kolu tekmovalja republiške moške kegljaške lige je Radenska v Ljutomeru premagala Savinjo s 5064:4943 podrtih kegljev. Najuspešnejši tekmovalci Radenske je bil tokrat Horvat, ki je podrt 885 kegljev, pred Mirom Steržajem, 872, Drvaričem, 865, Harijem Steržajem, 853, Kovačičem, 804, in Casarjem, 785 podrtih kegljev. Radenska je s 4 točkami in zaostalo tekmo na petem mestu lestvice. V naslednjem kolu igra s Slovonom v Ljubljani.

—SAH—

Prvi turnir D. Hariju

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotice je pripravilo hitropotezni turnir za januar. Med 16 šahisti je zmagal Danilo Hari z 12,5 točkami pred Alojzom Kosom, Bogdanom Harijem in Cirilom Logarjem po 11,5, Borisom Kovačem 11, Božom Boičičem 10, Igorjem Kosom 9, Stefanom Režonjo, Matijo Gaborjem in Jožetom Benkom po 8 točk, itn.

Horvat pred Kopinjo

Kegljaški klub Nafta iz Lendave je pripravil klubsko prvenstvo, ki se ga je udeležilo 19 kegljačev. Zmagal je Jože Horvat z 847 podrtimi keglji pred Stefanom Kopinjo, 826, Milanom Žalikom, 816, Dušanom Radakovićem, 814, in Ludvikom Felšo, 805 podrtih kegljev.

—KOŠARKA—

Prepričljiva zmaga Radgone

V nadaljevanju prvenstva v slovenski ženski košarkarski ligi je ekipa Metalservis Pomurja v Murski Soboti premagala Metko iz Celja s 60:52. Strelke za Pomurje: Korenova 19, Drožinova 14, Kovačevićeva 10, Kardoševa 5, Kosijeva 4 ter Kuharičeva, Kolarjeva, Bőrčeva in Geričeva po 2.

V tekmovalju druge republiške moške košarkarske lige — vzhod je Radgona presenetljivo visoko premagala Ptuj z 89:50. Koše za Radgono so dosegli: Kumer 17, Sakovič 16, Štihec 16, Fridau 12, Škof 12, Roškar 7, Horvat 7 in Nekrep 2. Tekma med Koroško in Pomurjem, ki bi morala biti na Ravnah, je bila zaradi slabih vremenskih razmer preložena.

—SAH—

Tekmovalje KS občine Lendava

Začelo se je tekmovalje krajevnih skupnosti občine Lendava v šahu. Prvi turnir je bil v Lendavi, doseženi pa so bili naslednji izidi — 1. kolo: Črenšovci : Petišovci 1:3, Genterovci : Gorice 3:1, Lakoš : Polana 0:4, Lendava : bila prosta. II. kolo: Gorice : Lakoš 3:1, Petišovci : Genterovci 1:3 in Lendava : Črenšovci 2:2. Polana prosta. Vodijo Genterovci s 6 točkami.

Začelo se je tudi prvenstvo Lendave v šahu, kjer sodeluje 11 šahistov. Rezultati I. kola: Vuk : Žitavec 1:0, Toplak : Gerencr 0:1, Strbad : Doma 0:1, Božič : Vida remi, Gjurkoč : Vereš 1:0. Todorovič je bil prost. G.

—KONJENIŠTVO—

Največ zaslužila Dorica MS

V lanski konjeniški sezoni so slovenski kasaci, med katerimi prednjačijo Ljutomerčani, kljub slabemu gnotnemu položaju v klubih dosegli razveseljive rezultate in nove rekorde. Med njimi moramo omeniti absolutni jugoslovanski rekord za kobile, ki ga je dosegla Dorica MS z Markom Slavičem iz Ključarovec in je 1:17,5. Konjeniški klub Ljutomer pa je bil tudi razglašen za najboljši slovenski klub s 681 točkami pred Ljubljano, 360, in Brdom, 283 točk. Od slovenskih kasacev je v lanskem letu največ nagrad osvojila Dorica MS, in sicer 1.656.000 dinarjev. Rebeka z Brankom Puharjem iz Veržaja, ki je na tretjem mestu, je dobila 1.265.000 dinarjev, Domitrija MS z Markom Slavičem iz Ključarovec na petem mestu pa 894.000 dinarjev. Na letni skupščini Konjeniške zveze Slovenije so sprejeli koledar letošnjih tekmovalj. Posebej velja omeniti odločitev, da bo tudi letošnje krožno dirko za prvenstvo Slovenije sestavljalo pet dirk, ki se bodo izvršile v Ljutomeru, Šentjerneju, Mariboru, Komendi in Ljubljani.

—NAMIZNI TENIS—

Prvi del Partizanu

Sklenjeno je bilo tekmovalje — prvi del v občinski namiznotenški ligi Ljutomer. Prvo mesto je osvojila ekipa Partizana iz Ljutomera.

I. občinska liga

Partizan	3	2	1	12:8	4
Cven	3	2	1	11:9	4
Kamenščak	3	1	2	9:12	2
Branoslavci	3	1	2	10:13	2

II. občinska liga

Cven II	3	3	0	15:4	6
Razkrižje	3	2	1	12:9	4
ŠSD Cven	3	1	2	9:11	2
Partizan II	3	0	3	3:15	0

Na občinskem pionirskem prvenstvu, ki ga je pripravilo ŠSD Cven je sodelovalo 16 ekip, ali 56 posameznikov. Med pionirji in pionirkami ekipno je zmagal Cven, posamezno pa pri ml. pionirjih Kosi (Lj), pri ml. pionirkah Kosi (Cv), pri st. pionirjih Korošec (Lj) in pri st. pionirkah Štötl (Cven). S. Žunič

—KOLESARSTVO—

Ferčak in Šooš republiška prvaka

Po trimesečnih pripravah za novo tekmovalno sezono so kolesarji Pomurja iz Beltince sodelovali na republiškem prvenstvu v ciklokrosu v Novem mestu in dosegli svoj doslej največji uspeh. Na zelo težki in zasneženi progi, ki je od tekmovalcev zahtevala velik napor, so bili pomurski kolesarji v pionirski konkurenci daleč najboljši, saj so osvojili dve prvi in eno drugo mesto. Med starejšimi pionirji sta bila razred zase Ferčak in Hajdinjak, ki sta vse tekmovalce premagala za en krog. Prav tako je z veliko prednostjo zmagal Simon Šooš pri mlajših pionirjih. Tako sta Ferčak in Šooš postala letošnja republiška prvaka. Hajdinjak pa je bil drugi. V mladinski konkurenci so pomurski kolesarji dosegli nekaj manj, kar pa ne pomeni, da so slabo pripravljeni, saj so se uspešno kosali z drugimi. Škraban je bil dolgo časa na tretjem mestu, vendar je zaradi okvare kolesa zasedel enajsto mesto, kar je prav tako uspeh. Kopun je pri starejših mladincih zasedel dvaindvajseto mesto. Nekoliko slabše so se odrezali mlajši mladinci, ki so zaradi neizkušnosti in zasnežene proge večkrat padali in tako zamudili precej časa. Najuspešnejši med njimi je bil Robi Šooš, ki je zasedel štirinajsto mesto, Ratnik je bil šestnajsti, Gumilar pa osemnajsti. Prvi letošnji nastop pomurskih kolesarjev je pokazal, da so dobro pripravljeni za novo sezono, v strokovnem vodstvu kluba pa se bojuje, da zaradi snega in pomanjkanja sredstev ne bodo mogli v celoti uresničiti zastavljenega programa. Za priprave na morju, kamor gredo drugi kolesarji, namreč nimajo denarja.

—STRELSTVO—

NORŠINCI POMURSKI PRVAK

V pomurski strelski ligi je bilo zadnje, v občinskih ligah Murska Sobotica pa osmo kolo. V pomurski ligi je naslov prvaka brez poraza osvojila ekipa Noršince. Najboljši posamezniki so bili: Janez Horvat, 2957, Branko Bukovec, 2957, Ljubo špindler, 2937 (vsi Noršinci), Anton Kocbek (Videm), 2923, in Stefan Balško (Nor.), 2907 krogov. V občinski A strelski ligi po osmem kolu vodi ekipa SCT s 16 točkami pred Krko Šalovci, 14, Grafčarjem, ABC in Sebeborci po 12, Gančani 10 točk itn. V B ligi pa je na prvem mestu druga ekipa Noršince s 131 točkami pred drugo ekipo Panonije, 122, in drugo ekipo Tišine, 105 točk. Med posamezniki sta na prvem mestu druga ekipa Noršince s

131 točkami pred drugo ekipo Panonije, 122, in drugo ekipo Tišine, 105 točk. Med posamezniki sta na prvem mestu Cvetka Rengeo (Nor.) in Franc Štefanec (SCT), oba imata po 2891 krogov. V občinski pionirski strelski ligi Murska Sobotica po osmem kolu vodijo Noršinci s 103 točkami pred Šalovci, 90, in Cankovo, 79 točk. Posamezno pa je na prvem mestu Balažič s 1356 krogov pred Kovačičem, 1342, in Horvatom (vsi Nor.), 1340 krogov.

Pomurska liga

Noršinci	7	7	0	0	11758	14
Tišina	7	5	0	2	11466	10
Panonija	7	5	0	2	11451	10
Videm ob Šč.	7	4	0	3	11328	8
Mura	7	4	0	3	10700	8
Elrad	7	1	0	6	10396	2
Avtoradgona	7	1	0	6	10126	2
Turnišče	7	1	0	6	7213	2

—ŠD RADENSKA POMURJE MURSKA SOBOTA—

SOBOČANI ZOPET V SLOVENSKI LIGI

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotice že vrsto let velja za najboljšo tovrstno društvo v Pomurju. Čeprav se, tako kot druga društva, srečujejo s finančnimi težavami, njihovo dejavnost po leg ZTKO podpirata delovni organizaciji Radenska iz Radenec in SGP Pomurje iz Murske Sobotice, uspešno uresničujejo zastavljene cilje. V sodelovanju z nekaterimi osnovnimi šolami skrbijo za tekmovalce, s katerih izborejo najboljše in z njimi strokovno delajo (Igor Kos). Tak način se je doslej pokazal kot zelo koristen in bodo z njim nadaljevali. Sicer pa ŠD Radenska Pomurje iz Murske Sobotice organizira tudi sindikalna tekmovalja, sodeluje v republiškem tekmovalju in tekmovalju za pokal maršala Tita ter se uveljavlja v mednarodnem merilu. Soboški šahisti, ki so več let uspešno tekmovali v prvi slovenski ligi, so predlani izpadli in so morali lani nastopati v drugi republiški ligi — vzhod, ki je štela tudi kot kvalifikacija za vstop v slovensko ligo. V tej konkurenci so soboški šahisti zasedli prvo mesto brez pravega tekmeča, saj so vse nasprotnike premagali z visokimi rezultati. Tako so tudi dokazali, da so nesrečno izpadli iz prve slovenske lige. Naše mesto v slovenski ligi je peto ali šest, kar smo dokazali tudi v kvalifikacijski ligi, kjer smo zmagali brez konkurence, nam je povedal tehnični vodja in tekmovalce društva, Matija Gabor. Sicer pa ima ŠD Radenska Pomurje v svojih vrstah nekaj odličnih tekmovalcev, ki sodijo v sam slovenski vrh. Uveljali so se tudi na tekmovalju za pokal maršala Tita, ki je vsako leto aprila in maja v enem od slovenskih mest, saj se vsako leto uvrstijo v finale. Razvili pa so tudi pristno sodelovanje z nekaterimi šahovskimi klubi iz sosednjih držav, še posebej z zamejskimi Slovenci. Lani so na primer sodelovali na tekmovalju šahistov iz obmejnih dežel v Celovcu v Avstriji in zasedli prvo mesto. Že več let tudi uspešno sodelujejo s šahisti iz Zalaegerszga in Sarvarja na Madžarskem. F. Maučec

—KK NAFTA LENDAVA—

Največji problem kegljišče

Kegljaški klub Nafta iz Lendave, ki deluje že 37 let, je v preteklem obdobju kljub nekaterim težavam dosegel zadovoljive rezultate, so ugotovili na letnem občnem zboru. Članska ekipa Nafta, ki se že nekaj let vključuje v tekmovalja v sosednji Hrvaški, je v tekmovalju medžimurske lige zasedla tretje mesto, kar je uspeh, če upoštevamo, da morajo Lendavčani vse tekme odigrati v Čakovcu. Tretji mesti sta zasedla tudi Dušan Radaković med člani in Ladislav Sinko med veterani. Lendavski kegljanci pa so uspešno sodelovali tudi v pokalnem tekmovalju in na raznih turnirjih. Vsako leto organizirajo tudi klubsko tekmovalje, na katerem evidentirajo nove člane, zlasti iz vrst mladine. Že več let pa uspešno sodelujejo tudi s kegljanci ZTE iz Zalaegerszga na Madžarskem. Največji problem, s katerim se srečujejo, je kegljišče v Lendavi, ki je v izredno slabem stanju, ker ga lastnik, gostinsko podjetje Golfsturi Lendava, ne vzdržuje. To kegljišče bi že tudi propadlo, če ga ne bi vzdrževali člani kegljaškega kluba sami. Zaradi velikega zanimanja za kegljaški šport v Lendavi — poleg članov kluba ga uporabljajo tudi za sindikalna tekmovalja, bi morali v Lendavi poiskati rešitev tega problema. To tudi zaradi tega, ker tristesnega kegljišča ne morejo uporabljati za tekmovalja v medžimurski ligi, kamor so se lendavski kegljanci vključili zato, ker v Pomurju nimamo organiziranega tekmovalja. Na letnem občnem zboru KK Nafta Lendava, kjer namenajo skrb tako množičnosti kot kakovosti, so sprejeli program dela in si izvolili novo vodstvo. Za predsednika kluba je bil ponovno izbran Ivan Kramberger, za tehničnega vodjo pa Milan Žalik. F. Maučec

ZA GRADNJO KIRURŠKEGA BLOKA SO DAROVALI

Albert Veronika, Sebeborci 8 (namesto venca na grob pok. Katarine Franko, Puconci) — 1.000.— din; Elrad-elektronski oddelek G. Radgona (namesto venca na grob pok. Apolonije Kočar, Maribor) — 6.500.— din; Bojan Červič, Radenci (namesto venca na grob pok. dr. Vladota Šandorja) — 10.000.— din; VIZ Veržej, Veržej (namesto venca na grob pok. dr. Vladota Šandorja, Radenci) — 3.000.— din; VIZ Veržej, Veržej (namesto venca na grob pok. dr. Vladota Šandorja, Radenci) — 2.000.— din; Stanovci bloka Veržej 12/b, Veržej (namesto venca na grob pok. dr. Vladota Šandorja) — 3.000.— din; ZSS Občine Lendava (namesto venca na grob pok. Stefana Horvata, Lendava) — 2.000.— din; ZSS Občine Lendava (namesto venca na grob pok. Stefana Horvata, Lendava) — 3.000.— din; Albina Strah, Ljubljana (namesto venca na grob pok. Albine Doma, Črenšovci) — 3.000.— din; Kolektiv pošte Ljutomer (namesto venca na grob pok. Jožeta Černija) — 2.000.— din; Skupnost stanovančev Oktob. revolucije št. 10, 12 (namesto venca na grob pok. Antona Mihaliča) — 8.000.— din; Družina Fartek, M. Sobota, Oktob. rev. 6 (namesto venca na grob pok. Antona Mihaliča, M. Sobota) — 6.000.— din; Sošolci Marjete Kuhar, M. Sobota (namesto venca na grob pok. mami Mariji Kuhar, M. Sobota) — 8.000.— din; Sodelavci ABI Pomurje obrat Lipovci (namesto venca na grob pok. mame Marije Novak) — 6.000.— din; Sodelavci ABI Pomurje obrat Lipovci (namesto venca na grob pok. očeta Andreja Antolin) — 6.000.— din; Družina Jožeta Močana, M. Sobota, Stefana Kovača 21 (namesto venca na grob pok. Justine Rošker) — 10.000.— din; Olga in Rudi Gomboc, Mačkoviči (namesto venca na grob pok. Franca Kovača, Mačkoviči) — 3.000.— din; Družina Olge Škalič, Moravske Toplice, Levstikova 11 (namesto venca na grob pok. Ludvika Toti, Prosenjakovci) — 4.000.— din; Družina Čahuk, M. Sobota, Generala Maistra 5

Delavski svet delovne skupnosti skupne strokovne službe sisa družbenih dejavnosti občine Murska Sobota razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VOĐENJE RAZVOJNO-POLANSKEGA SEKTORJA

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske ali socialne smeri in najmanj tri leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih in nalogah,
- ustrezne osebnostne vrline in aktiven odnos za razvijanje in utrjevanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiri leta.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: Skupna strokovna služba sisov družbenih dejavnosti občine Murska Sobota, Titova 24, v 15 dneh po objavi razpisa.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija za delovna razmerja v delovni skupnosti skupne strokovne službe objavlja prosta ANALITSKA IN PLANSKA DELA ZA PODROČJE OBČINSKE IZOBRAŽEVALNE, TELESNOKULTURNÉ, KULTURNÉ IN RAZISKOVALNE SKUPNOSTI

Pogoji:

- višja izobrazba ekonomske ali pravne smeri,
- tri leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah.

Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: Skupna strokovna služba sisov družbenih dejavnosti občine Murska Sobota, Titova 24, v 8 dneh po objavi.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

(namesto venca na grob pok. mame Janeza Fartelja, Sebeborci) — 4.000.— din; Stanovci bloka St. Rozmana 6 (namesto venca na grob pok. Borisa Vertota, M. Sobota) — 12.000.— din; Družina Lazar, M. Sobota, Partizanska ul. (namesto venca na grob pok. Ide Katona, Gorica) — 10.000.— din; Družina Kolman, M. Sobota, Koroška 30 a (namesto venca na grob pok. Viktorja Erjavca, Lipovci) — 5.000.— din; Delavci SGP Pomurje GIO Lipovci (namesto venca na grob pok. očeta Jožeta Nežiča) — 8.860.— din; Družina Stefana Legena, M. Sobota, Tišinska 9 (namesto venca na grob pok. Borisa Vertota, M. Sobota) — 3.000.— din; VVO M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Katice Gomboc in na grob pok. očeta Marjane Švec) — 4.000.— din; Delavci TOZD ZSMH M. Sobota (namesto venca na grob pok. brata Ivanke Žilavca) — 12.300.— din; Cigut Jože, Satahovci (za gradnjo kir. bloka) — 15.820.— din; Družina Karelara, Černelavci (namesto venca na grob pok. Karelara Ratnika, Tropovci) — 3.000.— din; Družina Janeza Hanča, M. Sobota, Grajska ul. 7 (namesto venca na grob pok. Karelara Ratnika, Tropovci) — 3.000.— din; Družina Buzeti-Benko, Bakovci (namesto venca na grob pok. očeta Stefana Kavaša, M. Sobota) — 5.000.— din; Delavci TOZD ZSMH M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame Marije Romih) — 3.500.— din; OOS I. osnov. šola M. Sobota (namesto venca na grob pok. ravnatelja tov. Franca Pajtlarja) — 3.000.— din; Nada Pitz, M. Sobota, Temlinova 9 (namesto venca na grob pok. Jožeta Grahca, M. Sobota) — 2.000.— din; Družina Šeruga, Z. Velnarja 31 (namesto venca na grob dobrega sosedu pok. Jožeta Grahca) — 3.000.— din; OOS občine M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Danice Triplan) — 3.000.— din; OOS Občine Murska Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Stanka Korošca) — 3.000.— din; Delavci TOZD Prasičereja Izakoviči (namesto venca na grob pok. očeta Hedvike in Stanka Antolina) — 2.600.— din; Radenska DSSS, sodelavci GRS in FS (namesto venca na grob pok. očeta sodelavca Franca Rožmana) — 11.800.— din; Družina Irene Dominko, Beltinci (namesto venca na grob pok. tašče oziroma mame Vinka — Irme Korošec) — 3.000.— din; OOS OZ »Prekijaj« Ljutomer (namesto venca na grob pok. Slavka Babiča, očeta Milre Rošker iz Ljutomer) — 3.000.— din; Občno združenje Lendava (namesto venca na grob pok. očeta Evgena Horvata, Trimlini 71) — 3.000.— din.

DAROVANJE SE ZAHVALJUJEMO!

PRISPEVEK NAKAZUJE NA ŽIRO RAČUN: 51900-763-30297
DELOVNI LJUDJE IN OBČANI TER ORGANIZACIJE, KI BODO NAKAZOVALI PROSTOVOLJNE PRISPEVKE NAKAZUJE VENCEV, MORAJO NA SPOKOČILO O VPLAČILU POLEG NAMENA NAKAZILA NAVESTI TUDI NASLOV ŽALUJOČE DRUŽINE, KI JI BODO POSLALI SOŽALNICE.

Razpisna komisija delovne skupnosti Uprave za inšpekcijske službe G. Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota ponovno

razpisuje prosta dela in naloge

1. Kmetijskega inšpektorja

v enoti Murska Sobota

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- imeti morajo visoko izobrazbo agronomске smeri, opravljen strokovni izpit in 5 let delovnih izkušenj.
- Kot posebni pogoj se zahteva znanje madžarskega jezika.
- Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne prijave pošljite v roku 15 dni po objavi razpisa razpisni komisiji delovne skupnosti Uprave za inšpekcijske službe občin G. Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

K lastnoročno napisani prijavi priložite dokazilo o izpolnjevanju pogojev, navedenih v razpisu, in življenjepis.

Prijave se kolkujejo za 20 din.

Kandidati bodo o izidu izbire pisno obveščeni v roku 30 dni po izteku roka za prijavo.

ABC POMURKA

DELOVNA ORGANIZACIJA

AGROSERVIS, p. o.

Murska Sobota

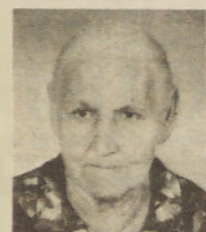
ABC POMURKA — AGROSERVIS M. Sobota

posreduje

na osnovi dogovora o poslovnem sodelovanju z Zavarovalno skupnostjo TRIGLAV, Območno skupnostjo M. Sobota, v petek, 30. januarja 1987, ob 15. uri, v prostorih DO Agroservis, Kroška c. 58, M. Sobota

prodajo karamboliranih vozil:

- Osební avto ZASTAVA 101 GTL 55/5V, letnik izdelave 1986, prevoženih 259 km, z izključno ceno 1.300.000.—
Ponovna prodaja karamboliranih vozil:
 - Osební avto CIMOV VISA 11 RE, letnik izdelave 1984, prevoženih 34.302 km, z izključno ceno 1.820.000.— din
 - Osební avto WARTBURG 353 turist, letnik izdelave 1986, prevoženih 9.869 km, z izključno ceno 560.000.— din in prometni davek.
 - Dostavni avto ZASTAVA 101 T, letnik izdelave 1985, prevoženih 31.650 km, z izključno ceno 624.000.— din in prometni davek.
 - Osební avto IMV R 4 TLS, letnik izdelave 1979, prevoženih 59.971 km, z izključno ceno 216.000.— din in prometni davek.
 - Kombinirano vozilo ZASTAVA 850 AK, letnik izdelave 1986, prevoženih 6.479 km, z izključno ceno 368.000.— din in prometni davek.
 - Kombinirano vozilo ZASTAVA 850 AP, letnik izdelave 1985, prevoženih 37.568 km, z izključno ceno 378.000.— din in prometni davek.
 - Osební avto IMV R 4 TLJ, letnik izdelave 1985, prevoženih 26.197 km, z izključno ceno 567.000.— din in prometni davek.
 - Osební avto LADA 1200 C, letnik izdelave 1985, prevoženih 44.708 km, z izključno ceno 513.000.— din in prometni davek.
 - Osební avto IMV R 4 TLS, letnik izdelave 1982, prevoženih 94.759 km, z izključno ceno 296.000.— din in prometni davek.
- Pogoj za pristop k dražbi je obvezni 20-odstotni polog od začetne izključne cene in se plača na dan dražbe med 14. in 15. uro pri blagajni DO.
- Najnižje zviševanje cene na dražbi je din 2.000
- Kupec mora plačati vozilo v treh dneh od dneva dražbe, drugače bomo menili, da je odstopil od nakupa in izgubi pravico do vrnitve varščine. Kupljeno vozilo mora prevzeti v treh dneh, sicer plača ležarino 100 din dnevno. Prodaja poteka po sistemu videno-kupljeno, zato je izključena vsaka možnost reklamacije glede kakovosti ali manjkajočih delov. Prepis lastništva se opravi z lastnikom vozila.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 76. letu za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prastara mama

Ana Ošljaj

roj. Berden
iz Filovec

Ob nenadni in boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sosedom, botrini, prijateljem, znancem in vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali vence in šopke ter v dobrodelne namene. Posebna hvala g. duhovniku Zveru za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS Ošljaju za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: hčerka Rozalija, vnukinja Olga in Štefka z družinama ter vsi, ki smo jo imeli radi

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, tati in stari oče

Franč Horvat

iz Kupšinec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Hvala osebjem Zdravstvenega doma Murska Sobota, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za besede slovesa ob odprtem grobu.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta in dedka

Daniela Lebarja

iz Apač

se iskreno zahvaljujemo dr. Radašinu, zdravniku internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, OŠ KDK, KD Svoboda, govornikom, duhovniku, sorodnikom, sosedom ter vsem, ki so darovali cvetje ali v druge dobrodelne namene.

Hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob žalostnem in mnogo preranem slovesu od našega dragega, nena-domestljivega moža, očeta, starega očeta in tasta

Štefana Kovača

iz Puconci

izrekamo toplo zahvalo vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in nam pisno ali ustno izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku, krajevni skupnosti, gasilcem in kolektivom Tovarne mesnih izdelkov za poslovilne besede ter pevcem in godbi na pihala za odpete in odigrane žalostinke.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Hauzerjevi in medicinskemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice, ki so mu med boleznijo lajšali bolečine, ter sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so ga obiskovali, tolažili in spodbujali, nam pa stali ob strani v najtežjih trenutkih.

V ŽALOSTI: VSI NJEGOVI

Ak silni glas bi gromu vzel, da razodel bi vsem ljudem, kar sem trpel, saj zase vem, nikdar, ničče bi ne verjel.

ZAHVALA

7. januarja nas je v 69. letu starosti po dolgi mučni bolezni in trpljenju zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Jože Zadravec

iz Strehovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, v humanitarne namene, za sv. maše in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala GD Strehovci, govornikom Topalku in Vidiču za ganljive besede ob odprtem grobu, č. duhovnikom za pogrebni obred, pevcem iz Bogojine in oktetu Planika iz Turnišča, vsem delovnim organizacijam KZ Lendava EE Dobrovnik, OŠ Turnišče, sodelavcem ABC Pomurke tozd Predelava, ozdu Mura M. Sobota tozd Perilo, Planiki Turnišče in ZB.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, sinova Ivan in Jože z družinama, hčerki Bernarda in Marija z družinama ter sestri Anica in Barica z družinama

Zakaj usoda posega tja, kjer je najmanj zaželjena, vzame ti, kar si imel najraje, in ti dodeli pusto osamljenost, polno spominov in bolečine.

ZAHVALA

V 22. letu nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustila draga žena, hčerka, sestra, snaha, teta in svakinja

Zinka Bencak

roj. Gomboc
iz Satahovci

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Iskrena hvala sodelavcem Doma oskrbovancev Rakičan, še posebno za ganljivo slovo ob odprtem grobu, hvala tudi govornici KS in GD Satahovci.

Posebna hvala medicinskemu osebju nevrokirurškega oddelka bolnišnice v Mariboru ter infekcijskemu oddelku bolnišnice v Rakičanu za vso požrtvovalnost med njeno boleznijo.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

Radijski in televizijski spored od 23. do 29. januarja

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Oddaja za mlade, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — »21-232« glasbeno-propagandna oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sobotna reportaža, 17.20 — Strokovnjak svetuje (v živo), 17.40 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)	10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (aktualni prispevek, kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sportna oddaja, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iskranje-znanje-ustvarjanje, 18.15 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — V ŽIVO, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Gospodarska tema, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iščemo odgovore na vaša vprašanja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Oddaja o kulturi, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iz delegatskih klopi, 18.10 — Miš-maš, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
9.00 Zimski počitniški spored, 11.30 Benji, ameriški film, 16.00—00.00 Teletekst rtv Ljubljana, 16.15 Šola smučanja: Varnost in red na smučiščih, 16.25 Tednik — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 A. Šenoa: Zlatarjevo zlato, 2. del nadaljevanke tv Zagreb, 17.45 Z vrha, 6. — zadnji del angleške nadaljevanke, 18.15 Izkušnje in preizkušnje: Črna belo od vsepovsod, 19.00 Danes, 20.00 L. La Plante: Vdovec, 5. del angleške nadaljevanke, 20.55 Muzeji in galerije, dokumentarna serija, 21.40 Jazz na ekranu: Trio Neighbours, 1. oddaja, 22.15 Tv dnevnik, 22.30 Vrag v telesu, avstralski film. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Kaj nas uči šola, 2. del otroške serije, 18.00 Znanost, 18.30 Risanka, 18.40 Številke in črke — kviz, 19.00 Tv koledar, 19.10 Risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Dokumentarni večer, 21.30 Včeraj, danes, jutri, 21.45 En avtor, en film, 22.05 Filmi po E. A. Poeju: Nihalo groze, ameriški film.	10.10 Muzeji in galerije, ponovitev I. oddaje, 11.00 Ljudje in zemlja — ponovitev, 11.30 Mir in razoroženost, ponovitev 9. dela dokumentarne serije OZN, 12.10 Kitzbühel: Svetovni pokal v smučanju — smuk (M), 14.15 Ti čudoviti fantje v le-tečih skatlah, angleški film, 16.25 Spoznavajmo naše morje, 2. del, 17.00 Split: Sp v košarki (M) — Jugoplastika: CZ, 18.25 Na zvezi, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 19.50 Zrcalo tedna, 20.15 Portret Richarda Dreyfussa, 20.45 Dekle za slovo, ameriški film, 22.40 Tv dnevnik, 22.55 Dempsey in Makepeace, 2. del angleške nanizanke. Oddajniki II. TV mreže: 18.40 Dallas, ameriška nadaljevanke, 19.30 Tv dnevnik in Magazin, 20.15 Svet na zaslonu, 21.00 Oddaja iz kulture, 21.30 Glasbeni večer, 23.00 Rezerviran čas (samo za Lj 2) 23.30 Noč z vami.	10.25 Kitzbühel: Svetovni pokal v smučanju — slalom (M) prenos I. teka, 11.15 Dempsey in Makepeace, ponovitev 2. dela angleške nadaljevanke, 12.05 Sopek domačih, 12.35 Risanka, 12.55 Kitzbühel: Svetovni pokal v smučanju — slalom (M) prenos II. teka, 14.20 Priljubimo tišini, oddaja za slušno prizadete, 15.00 Ali poznate Jugoslavijo? — kviz, 1. oddaja (tudi za JRT I), 16.30 Svetilnik, dokumentarna oddaja, 17.10 Poročila, 17.20 S. Silliphant: Pearl, 3. — zadnji del ameriške nadaljevanke, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 A. Marodič: Pisma — Lepe, majhne laži, 7. — zadnji del nanizanke, 21.05 Sportni pregled, 21.35 Jazz na ekranu: Trio Neighbours, 2. oddaja, 22.00 Poročila. Oddajniki II. TV mreže: 14.15 Človekovi možgani, dokumentarna serija, 15.05 Videotilt, glasbena oddaja, 17.15 Dp v roketu (Ž) — Radniki:Voždovac, 18.45 Oddaja iz kulture, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Moja domovina, 4. del dokumentarne serije, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.00 Narodna glasba, 21.50 Goya, 4. del tv nadaljevanke, 22.40 Poezija.	9.00 Zimski počitniški spored, 16.40—22.30 Teletekst rtv Ljubljana, 16.55 Šola smučanja: Smuk naravnost z nalogami, 17.05 Zrcalo tedna — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 Glina, 17.45 Ne daj se Floki: Skandal, 3. del nadaljevanke tv Zagreb, 18.15 Naša pesem, 5. oddaja, 19.00 Danes, 20.00 P. Scott: Dragulj v kroni, 5. del angleške nadaljevanke, 21.00 Avstralijska — zatočišče politične emigracije, 21.45 Poročila, 21.50 Pogovor o oddaji avstralijske zatočišče politične emigracije. Oddajniki II. TV mreže: 16.00 Dober dan, šport, 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Otroška oddaja, 18.00 Beograjski tv program, 19.00 Indirekt, oddaja o športu, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Znanstveni grafiti, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.00 Mali koncert, 21.15 Paralele, zunanje-politična oddaja, 21.50 Srečal me boš v St. Louisu, ameriški film.	9.00 Zimski počitniški spored, 17.05—22.30 Teletekst rtv Ljubljana, 17.20 Šola smučanja: (Pluženje in plužni zavoj, 17.30 Poročila, 17.35 Koncert za unicef, 86, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 D. Jančar: Veliki briljantni valček, II. del predstave Drame SNG Lj, 21.35 Integrali, 22.15 Tv dnevnik. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Otroška oddaja, 18.00 Mostovi — Hidak, ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 Vijavaja: Fran Levstik, 2. oddaja (čb), 18.15 Doba televizije: Erotika in reklama, 4. del, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Po sledih napredka, 20.45 Film Tedna: Tudi konje streljajo, mar ne, ameriški film, 22.40 Tv dnevnik. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Otroška oddaja, 18.00 Z lepše življenje, izobraževalna oddaja, 18.30 Risanka, 18.40 Številke in črke — kviz, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Koncert big banda rtv Ljubljana, 21.00 Včeraj, danes, jutri, 21.15 Dokumentarna oddaja, 21.45 Glasbena dogajanja.	9.00 Zimski počitniški spored, 10.45 Mario, film, 15.30—22.55 Teletekst rtv Ljubljana, 17.35 Šola smučanja: Hitro viganje, 17.45 Poročila, 17.50 L. Suhodolčan: Piko dinosaver, 18.00 Želeli ste, pogledite, 18.25 Potrošniška porota, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Tednik, 21.05 J. Austen: Mansfield park, 4. del angleške nadaljevanke, 21.10 Mir in razoroženost — kot cvetje svetlobe — NDR 10. del dokumentarne serije OZN. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Zadnje poletje otroštva, 5. del otroške serije, 18.00 Govorimo o zdravju, izobraževalna oddaja, 18.40 Številke in črke — kviz, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Zadar: košarka (M) — PER — Zadar: Maccabi, 21.30 Poročila, 21.35 Telekom: pobesneli Max, avstralski film, 23.05 Dokumentarni film.	9.00 Zimski počitniški spored, 11.30 Superman, film, 17.20—22.40 Teletekst rtv Ljubljana, 17.35 Šola smučanja: Hitro viganje, 17.45 Poročila, 17.50 L. Suhodolčan: Piko dinosaver, 18.00 Želeli ste, pogledite, 18.25 Potrošniška porota, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Tednik, 21.05 J. Austen: Mansfield park, 4. del angleške nadaljevanke, 21.10 Mir in razoroženost — kot cvetje svetlobe — NDR 10. del dokumentarne serije OZN. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Zadnje poletje otroštva, 5. del otroške serije, 18.00 Govorimo o zdravju, izobraževalna oddaja, 18.40 Številke in črke — kviz, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Zadar: košarka (M) — PER — Zadar: Maccabi, 21.30 Poročila, 21.35 Telekom: pobesneli Max, avstralski film, 23.05 Dokumentarni film.
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
Prvi program 8.25 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pod krinko, 20.50 Peter's pop show, 21.50 Mali koncert, 22.05 Dnevnik.	Prvi program 18.25 Pristrčno vaši, 19.10 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Boljše življenje (humoristična oddaja), 21.05 Junaki višin (film), 22.45 Dnevnik, 23.05 Sportna sobota, 23.25 Noč z vami.	Prvi program 15.00 Nedeljsko popoldne, 17.25 Kakšen ded, takšen vnuk (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Primož Trubar, 21.05 Sportna nedelja, 21.35 Reportaža, 22.05 Dnevnik, 22.25 Mali koncert.	Prvi program 8.45 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika skupnosti varaždinskih in bjelovarskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zadnja zgodba (drama), 21.35 Narodna glasba, 22.40 Rock odeon, 23.40 Poročila.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 9.30 SP v smučanju, 11.00 Oskar (film), 12.20 SP v smučanju, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.25 To so bili časi, 22.10 Umetnine. Drugi program 16.25 Takrat, 16.30 Dolga pot v Alice Springs, 17.15 Prvi ljudje, 18.00 Tednik, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Carstvo belih medvedov, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Sport, 22.45 Oropano zlato (film).	Prvi program 8.30 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika skupnosti karlovaških in gospiških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film, 22.15 Dnevnik, 22.35 Življenje knjige, 23.05 Mali koncert.	Prvi program 8.30 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika skupnosti karlovaških in gospiških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Refleksi, 21.05 Zabava vas Ray Charles, 22.15 Dnevnik, 22.35 Via satelit.
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.05 Poročila, 13.55 SP v smučanju, 16.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.25 To so bili časi, 22.10 Umetnine. Drugi program 16.25 Takrat, 16.30 Dolga pot v Alice Springs, 17.15 Prvi ljudje, 18.00 Tednik, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Carstvo belih medvedov, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Sport, 22.45 Oropano zlato (film).	Prvi program 8.50 Poročila, 8.55 SP v alpskih disciplinah, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Vesela sobota, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Sanjska ladja, 21.50 Mike Hammer (nadaljevanke), 22.40 Breking Glass (film). Drugi program 19.00 Filmske novitete, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tajna vojna KGB (film), 21.50 Sport, 22.40 Sedem tatov (film).	Prvi program 15.00 Nedeljsko popoldne, 17.25 Kakšen ded, takšen vnuk (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Primož Trubar, 21.05 Sportna nedelja, 21.35 Reportaža, 22.05 Dnevnik, 22.25 Mali koncert.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.05 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.25 To so bili časi, 22.10 Umetnine. Drugi program 16.25 Takrat, 16.30 Dolga pot v Alice Springs, 17.15 Prvi ljudje, 18.00 Tednik, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Carstvo belih medvedov, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Sport, 22.45 Oropano zlato (film).	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.05 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.25 To so bili časi, 22.10 Umetnine. Drugi program 16.25 Takrat, 16.30 Dolga pot v Alice Springs, 17.15 Prvi ljudje, 18.00 Tednik, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Carstvo belih medvedov, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Sport, 22.45 Oropano zlato (film).	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.05 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.25 To so bili časi, 22.10 Umetnine. Drugi program 16.25 Takrat, 16.30 Dolga pot v Alice Springs, 17.15 Prvi ljudje, 18.00 Tednik, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Carstvo belih medvedov, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Sport, 22.45 Oropano zlato (film).	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.05 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.25 To so bili časi, 22.10 Umetnine. Drugi program 16.25 Takrat, 16.30 Dolga pot v Alice Springs, 17.15 Prvi ljudje, 18.00 Tednik, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Carstvo belih medvedov, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Sport, 22.45 Oropano zlato (film).
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
8.50 S pesmico ti sporočam, pon. 9.50 Zrebanje lota, 10.10 Panorama, pon. 17.10 Tv spored za 3 dni, 17.15 Spored za upokojece, 18.00 Okno, notranje-politični program, 19.00 Samo za besedo! 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Kramljenje, spored Tamasa Vitrayja, 21.20 Novi Val, spored notranje-političnega uredništva, 22.20 Prelomljena obljuba, angleški film.	8.40 Poklicna posvetovalnica, 9.00 Liszt, kviz, 10.05 Rokomet za šolarje, 10.45 Dekleta-dečki, 11.25 Peters pop show, 15.10 Prometna varnost, 15.20 Kabaret-fab, 16.05 Dim iz pipe, 17.00 Dnevnik, 17.20 Kratki filmi, 17.30 Mivioni, 18.25 Telerama, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Ulica ogle-dal, ital. film, 21.30 Bakro-rezci, 22.10 Nočno zatočišče, francoski film, 23.40 Tv dnevnik.	9.25 Risanka, 9.40 Klov-nova kapa, 10.00 Peters pop show, 11.00 Matineja, nedeljski magazin, 16.00 Dnevnik, 16.45 Luč za branje, 17.30 Delta, znanstveni poročevalec, 17.55 Oglejmo si skupaj, 18.30 Družinska telovadba, 18.35 Od pravljice do pravljice, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.05 Drugo poglavje, ameriški film, 22.05 Te-lešport, 22.35 Poročila.	14.10 Glasbena oddaja, 15.00 Otroški program: risanke in telefilmi, 17.20 Zdravnik in pacient — medicinska rubrika, 18.00 Zdravnik in otrok: nasveti pediatrov — v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Komika, 20.00 Zdravo Larry — tele-film, 20.20 Loto: žrebanje, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Tajni agent 777, 22.10 TVD vse-danes, 22.30 Košarka Italijansko prvenstvo A—2	9.00 Šolska TV 9.55 Delta, pon. 10.20 Zebeženyčani, pon. TV filma, 17.20 Poročila, 17.30 Šest medvedov in klovn, češki film, 19.05 Mini studio '87, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Zsigmond Moricz: Prosjak Napoleon, TV film, 20.30 Raba kontra Raba, oddaja regionalnega uredništva za Budimpešto, 21.15 Studio '87, kulturni TV tednik, 22.15 TV dnevnik.	9.10 Cervantesovo življenje, pon. 7. dela, 17.05 Poročila, 17.10 Civilizacija in razvoj v Arabskem zalivu, kratki film, 17.35 Svet jezika, 18.25 Jezikovne uganke, oddajo vodi Janos Egri, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Modra luč, reportaže, 21.05 Življenje živi in hoče živeti, predavanje o raku, 21.55 Stejem le vesele trenutke: En dan v Burgenlandu.	9.10 Cervantesovo življenje, pon. 9.55 Oskar Koschka, nemški film, 17.00 Poročila, 17.05 TV borza, 17.15 Stolpna ura: spoštovanje dela, 17.35 Jubilej Delavske straže, 18.05 Telesport, 18.50 Zmajček Sušu, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Reševalci, češka serija, 21.00 Ozadje vesti, pogledi in mnenja o javnih zadevah, 21.50 Vražji magister, TV film, 23.00 TV dnevnik.
TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER
14.00 Tv novice, 14.10 Glasbena oddaja, 15.00 Otroški program, 18.00 Andrejinih sto dni — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica Victoria — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Koncert London-skega komornega orkestra, 22.00 TVD vsedanes, 22.20 Velelike osebnosti — TITO: dokumentarec.	12.15. Smučanje: Kitzbühel — Svetovno prvenstvo, 14.10 Otroški program: Risanke in telefilmi, Dokumentarec, 18.00 Andrejinih sto dni — telenovela, 19.00 Vse knjige — iz knjižnega trga, 19.30 TD — stičišče, 19.45 Casovi stroj — Dokumentarec, 20.30 Tisti 36 stop-nic: Tv nanizanka, 21.45 TVD vsedanes, 22.05 Start, 22.40 Car nepredvidenega — Telefilm, 23.14 Afrika: Dokumentarna oddaja	12.00 Sportno popoldne, 19.00 Zadnje dejanje: Tv nanizanka, 20.00 Dokumentarec, 20.30 Sedemdni, 21.00 Film: Winetou II, 22.45 Čar nepredvidenega — telefilm, 23.25 Clesidra — Filozofija	14.10 Glasbena oddaja, 15.00 Otroški program: risanke in telefilmi, 17.20 Zdravnik in pacient — medicinska rubrika, 18.00 Zdravnik in otrok: nasveti pediatrov — v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Komika, 20.00 Zdravo Larry — tele-film, 20.20 Loto: žrebanje, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Tajni agent 777, 22.10 TVD vse-danes, 22.30 Košarka Italijansko prvenstvo A—2	14.10 Otroški program: risanke in telefilmi, 17.20 Zdravnik in pacient — medicinska rubrika, 18.00 Zdravnik in otrok: nasveti pediatrov — v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Komika, 20.00 Zdravo Larry — tele-film, 20.20 Loto: žrebanje, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Tajni agent 777, 22.10 TVD vse-danes, 22.30 Košarka Italijansko prvenstvo A—2	14.10 Glasbena oddaja, 15.00 Otroški program: risanke in telefilmi, 17.20 Zdravnik in pacient — medicinska rubrika, 18.00 Zdravnik in otrok: nasveti pediatrov — v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Komika, 20.00 Zdravo Larry — tele-film, 20.20 Loto: žrebanje, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Tajni agent 777, 22.10 TVD vse-danes, 22.30 Košarka Italijansko prvenstvo A—2	14.10 Otroški program: risanke in telefilmi, 17.20 Zdravnik in pacient — medicinska rubrika, 18.00 Zdravnik in otrok: nasveti pediatrov — v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Komika, 20.00 Zdravo Larry — tele-film, 20.20 Loto: žrebanje, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Tajni agent 777, 22.10 TVD vse-danes, 22.30 Košarka Italijansko prvenstvo A—2

Prodaj

ENOOSNO PRIKOLICO, FER-GUSONOV PLUG IN TRIDELNE BRANE prodam. Nasova 12, Apače. GR-12832

MILADO KRAVO, staro štiri leta, brejo, ugodno prodam. Jože Titan, Kupšinci 10. M-11428

MULČNIK (mulčar), obdelovalna površina 2 m, prodam. Telefon: 23-948. M-11430

BARVNI TELEVIZOR GORENJE ELEKTRONIK prodam. Anton Horvat, Murska Sobota, Naselje 14. divizije 42. M-11432

MERCEDES 200 D in **TRAKTOR IMT 542** prodam. Štefan Kuhar, Veščica 43. M-11434

PREPROGO (3 x 2) prodam. Gerti Podlunšek, Murska Sobota, Dom upokojencev, Kocljeva 4. M-11435

ELEKTRIČNI ŠTEVEC, enotarifni, 10 amperov, prodam. Markišavc 36 b. M-11436

KOMBAJN ZMAJ 132 prodam. Franc Trajbar, Strehovci 28. M-11437

ZASTAVO 101, registrirano do novembra 1987, prodam. Branko Zelko, Tropovci 45. M-11438

NOVE TRAKTORSKE VERIGE (10-28) prodam ali zamenjam za 12-28. Obrabljene SIP, v dobrem stanju, prodam ali zamenjam za drva ali koruzo v zrnju. Telefon: (069) 78-275. M-11440

AUDI 100 LS, registriran do novembra 1987, ugodno prodam. Prosenjakovi 60 a. M-11441

KARAMBOLIRAN GS KARAVAN (po delih) prodam. Ogled po 15. uri. Miran Slavič, Bunčani 26, p. Veržej. M-11442

KRAVO, staro 5 let, brejo 9 mesecev, prodam. Lipovci 112. M-11444

OSEBNI AVTO OPEL REKORD, letnik 1970, po ugodni ceni prodam. Telefon: 75-147. LE-10553

Snemanje filmov, slavnostnih dogodkov na video formate VHS, HQ VHS, BETA in SUPER BETA. Snemanje audio kaset z najnovejšo disco glasbo. HI-FI VIDEOSTUDIO, Kidričeva 21, tel.: 25-577

AVTO LADA 1600, karambolicen (tudi po delih), naprodaj. Informacije: Agrotehnika, Lendava, telefon do 15.30: 75-345, ali Jože Nyakaš, Dobrovnik 147. LE-10557

POHIŠTVO ZA SPALNICO prodam. Luthar, Murska Sobota, Gregoričeva — blok. M-11447

PRALNI STROJ GORENJE, ohranjen, prodam. Ogled po 19. uri. Telefon: 24-695.

TRAJNOŽARNO PEČ MAGMA 10 in zamrzovalnik, 50 l, prodam. Hauko, Krog, Plečnikova 55. M-11453

ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Jože Mesarič, Beltinci, Pannonska 37. M-11454

OSEBNI AVTO ZASTAVO 126 P, kleparsko obnovljen, prodam. Moravske Toplice, Nunska graba 24. M-11455

AUDI 80 in šivalni stroj BAGAT prodam. Jože Budja, Puconci 25 a. M-11456

TELICO, brejo osem mesecev, prodam. Šalamenci 59. M-11457

ZASTAVO 750, letnik 1976, prodam. Janez Virag, Bratonci 120. M-11458

OSEBNI AVTO ZASTAVA 101 naprodaj. Lipa 164. M-11459

TRAKTOR URSUS, letnik 1977, 26 KV, 35 KS, 1785 delovnih ur, prodam. Murski Petrovci 4. M-11460

RAZTEGLJIVA OKROGLA MIZA, stoli, trajnožarna peč, malo rabljeno, naprodaj. Murski Petrovci 1 a. M-11461

RENAULT 4 GTL, prevoženih 25.000 km, star tri leta, prodam. Alojz Sraka, Lipovci 208, ogled po 15. uri. M-11464

ČINELE PAISTE 2002, 18 INC, s stopalom rogers prodam. Milan Gomboc, Mačkoviči 51, telefon: 77 176. M-11465

TRAKTOR ZETOR 4711, v dobrem stanju, registriran, prodam. Lipa 6, telefon: 71 582. M-11467

OSEBNI AVTO MOSKVIČ, letnik 1978, nujno prodam. Črenšovci 206 a. M-11468

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominiko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolin (dopisništvo), Branko Zunc, Majda Horvat, Bojan Peček, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelki, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Polletna naročnina 4.000, letna naročnina za delovne organizacije 11.000 din, letna naročnina za tužno 322 šilingov, 46 mark, 24 kn. dol., 18. am. dol., 38 šv. frankov. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Cena posamezne številke je 200 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

DRAŽBA!

16. februarja 1987, ob 13. uri, bo v sobi št. 14 sodišča v Murski Soboti na dražbi prodajano

TRISOBNOSTANOVANJE zgrajeno leta 1973, velikost 85,70 m², v četrtem nadstropju stanovanjskega bloka v Stari ulici 3 v M. Soboti. Izključna cena 16.706.393.— din. Pred dražbo je potrebno položiti varščino v znesku 1.671.000.— din.

Najboljše ponudniku bo sodišče nepremičnino domaknilo s sklepom, preostalo kupnino pa mora kupec plačati v 15 dneh po pravomočnosti sklepa.

RENAULT 4, letnik 1977, registriran, prodam. Šalamenci 40. M-11469

ELEKTRIČNI AGREGAT, 2,5 KW, prodam. Gostišna Gjerjek, Tišina. M-11471

TELEVIZOR, črno-beli, in pralni stroj prodam. Telefon popoldne: 81 338. M-11473

TELEVIZOR BLAUPUNKT, barvni, prodam. Franc Toth, Murska Sobota, Kroška 40, telefon: 24 690. M-11477

ZASTAVO 101, letnik 1972, obnovljeno, ugodno prodam. Ogled po 15. uri. Milan Marinič, Veržej, Trg Slavka Osterca 17. M-11480

ZIMSKE GUME s kolesnimi obroči za volkswagen 1300 (5.60-15) ugodno prodam. Murska Sobota, Titova 7. M-11482

ZIMSKI GUMI za kombi, novi (700 x 14), balkonska vrata (200 x 100), termopan, in okna (140 x 80) z ruleto ugodno prodam. Odranci 329. M-11483

KRAVO, visoko brejo, prodam. Borejci 12, telefon: 76-447. M-11487

MEŠANA DRVA (16 m³) prodam za 200.000 din. Franc Kormendi, Pordašinci 21, Prosenjakovi, telefon: 72 725. M-11488

TRAKTOR URSUS 335 s kabino in plugom prodam. Tišina 38. M-11489

Za okras vašega vrta pridelujem in prodajam najnovejše kmetijske pridelke:

— Buče velikanke, zrastejo do 100 kg, okusne. Cena semena 30 din.

— Najnovejša sorta paradižnikov kove paprike, dolžina plodu 18-10 cm. Z rastline se dobi 10-15 kg. Zelo okusne in dolgo sveže v hladilniku. Cena semena je 20 din.

— Paradižnik velikani, doseže težo do 1,2 kg. Cena semena je 20 din.

— Najnovejša sorta stročjega fižola, zraste 1 m. Zelo okusen, dolgo svež v hladilniku. Cena semena 30 din.

— Nova sorta mesnate paprike, zraste do 25 cm. Zelo sladka, dolgo sveža v hladilniku. Cena semena 20 din.

— Najnovejša sorta kalifornijskih lubenic »krimson sweet«, doseže težo do 20 kg, zelo

lo sladke. Cena semena 20 din.

— Jedilne buče velikanke, zrastejo do 1,5 m, okusne v zavrtku, za polnjenje, cvrtje, obstojne v hladilniku, režejo se po potrebi, rastejo še naprej. Cena semena je 50 din.

— Seme osleza, grškega izvora, je zelo okusen in hranljiv. Cena semena 20 din.

— Nove sorte dinje, kanadskega izvora (medena, roza), zelo okusne in sladke, dolgo sveže v hladilniku. Cena semena je 20 din.

Po povzetju pošljem za najmanj 1500 din vseh vrst semen, ki jih želite, z navodilom za gnojenje vseh pridelkov, ki uspevajo na vseh nadmorskih višinah. Radmila Radičević, Štulač, 36210 Vrnjačka Banja, telefon 036 65 413.

M-MM CIRKULARKO s 4 KW ELEKTROMOTORJEM in mizo za razrez drv, novo, prodam. Telefon: 81 879. In-19499

OPEL REKORD 1500, letnik 1974, nujno prodam za 700.000 din, lahko tudi na odplačilo. Brezovci 2 b ali po telefonu: (069) 72-658. M-11486

PRODAJAM SORTNA SEMENA: lubenic, dinj, bučk, rastejo do 2 m, stročjega fižola, zraste do 1 m, stročjega fižola maslenka, zraste do 30 cm, brez nitk, buč za prehrano živine, do 100 kg, buč za prehrano, 50 kg, buč, katerih semena nimajo luščin, debelih. Cena enega semena 30 din. Za večja naročila možen popust. Poštnino plača kupec. Dušana Čajetinac, SELO DUBLJE, 37240 Trstenik, telefon 037 714 392. M-MM

ZASTAVO 101, letnik 1975, prodam. Telefon: 25-445. M-11490

KRZNENO JOPO, LISICA, št. 38, in plašč, ovčja, št. 44, za manjšo postavo, prodam. Telefon: 24 130, popoldne. M-NE

kupim

POMIVALNO KORITO Z OMARICO, dobro ohranjeno, kupim. Telefon po 18. uri: 75 888. M-11426

MALE PUJSKE (15 kg), mesnate pasme, večje število, kupim. Ponudbe s ceno pošljite na naslov: Peček, Završe 21, 63231 Grobelno. M-11451

TAM 2001, za kategorijo B, registriran, od letnika 1979 naprej kupim. Ponudbe s ceno in opisom avta, lahko je pokvarjen, pošljite na naslov: Franc Selic, Završe, 63231 Grobelno. M-11452

OPEL REKORD 1700, letnik 1968-1970, kupim. Naslov v upravi lista. M-11481

zaposlitve

VARSTVO za enoletnega otroka, dopoldne, v Gornji Radgoni nujno iščem. Anka Kocbek, Gornja Radgona, Partizanska 37, telefon dopoldne: 74 275. GR-12933

ŠIVILJO ALI DELAVKO ZA SERIJSKO ŠIVANJE, s prakso, takoj zaposlim. Delovni čas dopoldne. Naslov v upravi lista. M-11443

OSEBO ZA VARSTVO otroka na domu, v dveh izmenah, v M. Soboti, starega eno leto, iščem. Kavaš, Murska Sobota, Arh. Novaka 19. M-11429

Prezgodaj čas prišel je za oddih, dom je prazen, dom je tih, ker tebe dragi mož in očka ni, da bi skupaj še bili.

ZAHVALA

Ob kruti resnici, da nas je komaj v 54. letu starosti zapustil dragi mož, oče, stari oče in brat

Alojz Fujs

iz Prosečke vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti ter darovali cvetje. Posebna hvala osebjem internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, kolektivu Mure, gasilcem, g. župniku in predstavnici KS Mačkoviči za besede slovesa.

Žalujoci: žena Angela, hčerki Albina in Bernarda z družinami ter drugo sorodstvo

Utihnil je tvoj glas, obstalo je tvoje srce, ostali so nam sledovi tvojih pridnih rok in poznanje, da se nikoli več ne vrneš med nas.

ZAHVALA

Tiho in skromno, kot si živela, si odšla tja, kjer ni več trpljenja in ne bolečine, le večni mir. Ne priključijo te nazaj ne solze ne bridka bolečina v naših srcih. V 82. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, prababica in sestra

Elizabeta Vugrinec

roj. Lebar iz D. Bistrice

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam stali ob strani v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Posebna hvala mag. dr. Jožetu Zadravcu za vso pomoč med njeno boleznijo, duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: otroci z družinami, hčerka, sestra in drugo sorodstvo

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1. Ureja uredniški odbor:

PEDIKURA!

Obveščam zainteresirane, da opravljam v zimskih in spomladanskih mesecih VSAK PONEDELJEK pedikuro na svojem domu, grem tudi na hišne obiske. Toplo se priporočam. Soba Ibolja, Murska Sobota, Vrtna 8, telefon: 26-434.

sobe

GARSONJERO enosobno ali večje stanovanje vzame v najem mlad par, za določen čas. Telefon: 26 154. M-11420

razno

NOVA KOMISIJSKA TRGOVINA v Lendavi, Partizanska 50, sprejema in prodaja raznovrstno blago po zmernih cenah. Se priporočajo! LE-10558

ZAMENJAM KOLESA ZA TRAKTOR, nova, zadnja, 13,6/12-36 za 16,9-28, ozke za široke, kompletna. Gerlinci 109, p. Cankova. M-11433

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 073346, izdane pri HKS Panonka M. Soboti, Emilija in Franc Slavic, Puconci 47. M-11470

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 832, izdane pri HKS na Kapeli. Franc Šic, G. Kocjan 13, Radenci. M-11485

poroke

Franc PRKIC, konfekcijski tehnik, Bakovci, Ribiška 20 in Cvetka PODLESEK, kemijska tehnika, Vanča vas 43, Stanko VUKOVIČ, keramičar, Bakovci, Zvezna 14 in Jožefa BAKAN, delavka, Bakovci, Mlinska 3, Drago ŠKRLEC, avtoklepar, Janžev Vrh 11 in Zlatka IVANIČ, prodajalka, Murski Črnci 40, Bojan FICKO, ekonomski tehnik, Murska Sobota, Okt. revolucije 3 in Simona MARTINUZI, zobna tehnika, Murska Sobota, Cankarjeva 48, Marjan ČERPNIJAK, ekonomist, Trdkova 5 in Dragica SEVER, inž. agronomije, Pečaroviči 99, Zoltan PODNEVAR, pismonoša, Puconci 8/c in Emilija BEJEK, delavka, Puconci 8/c, Franc PODNEVAR, delavec, Murska Sobota, Šercerjevo naselje 21 in Marjeta LUCU, delavka, Murska Sobota, Šercerjevo naselje 21, Stefan LANJŠČEK, delavec, Moravske Toplice, Rumičev breg 9 in Suzana LAJH, ekonomska tehnika, Moravske Toplice, Dolga ulica 19, Evgen ĐERVIČ, strojnik, Bodonci 97 in Majda FUJS, kuharica, Sodišinci 11, Danilo MILANIČ, natarar, Vojšićica 16 in Bernardka BAČIČ, natararica, Ropoča 57.

ZAHVALA

Nenadoma nas je v 81. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Jože Kozic

iz Gorice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so dragega pokojnika pospremili k poslednjemu domu, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavnici KS za ganljivo slovo ob odprtem grobu in GD Gorica. Posebna hvala zdravniku in medicinskim sestram bolnišnice v Rakičanu za pomoč.

Žalujoci: žena Terezija, otroci z družinami, sestre in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

Jožef Ščap

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: otroci z družinami in drugo sorodstvo

Pri tebi sem, ko te daljava krije, in čutim te. Ugaša dan že, prva zvezda sije, o vrni se.

V SPOMIN

Jožetu Kerčmarju

iz Mlajtinec

16. januarja so minila tri leta bridkosti, ko si izgubil boj za življenje in klonil pod težo bolezni.

Za vsako misel ali spomin — sedaj ali ob grobu — iskrena hvala!

TVOJI: ŽENA GIZIKA IN BRANKO Z DRUŽINO

*Kako bi pozabil to gomilo,
kjer blago tvoje spi srce,
ki nam brezmejno vdano bilo,
ves čas do zadnjega dne.*

(S. Gregorčič)

V SPOMIN

20. januarja 1987 mineva žalostno leto, odkar si nas zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Alojz Mesarič

iz Lipovec

Tiho in skromno, kot si živel, si odšel tja, kjer je le večni mir. Naša srca so strta od bolečine, toda polna lepih spominov in hvala za vse, kar si nam dal.

VSI TVOJI

ZAHVALA

Mnogo prežgodaj, še v nedokončanem 44. letu življenja, nas je nepričakovano zapustil naš dragi sin, mož, oče in dedek

Ludvik Kovač

iz Adrijanec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo duhovniku Viliju Kerčmarju, govornikom, pevcem in vsem, ki ste na njegov preprani grob položili vence in cvetje, prižgali sveče in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Srednji kmetijski šoli in domu učenecv Rakičan.

Žalujemo: žena Olga, mama Jolanka, oče Ludvik, hčerki Erika in Olga z družino ter drugo sorodstvo

*Zakaj si morala nam umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti.
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.*

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

Vilma Bačič

roj. Podlessek
iz Pečarovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Prisrčna hvala duhovnikom za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornici za poslovilne besede in vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujemo: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

*Niti zbogom nisi rekla,
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostala.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 68. letu starosti zapustila draga mama in stara mama

Šarolta Kuhar

upokojenka
iz Mačkovec

Ob boleči in nenadni izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so sočustvovali z nami, izrekli sožalje, darovali cvetje ali za gradnjo bolnišnice.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniki KS iz Puconec in Mačkovec za poslovilne besede ob odpriem grobu. Prisrčna hvala sodelavcem hčerke Žužike in sina Beleka ter zeta Frančka za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Iskrena hvala zdravstvenemu osebju Zdravstvenega doma Gornji Petrovci in internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, posebno dr. Kološevi za lajšanje bolečin.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

ZAHVALA

V 79. letu nas je 29. decembra zapustila draga sestra in teta

Elizabeta Meolic

roj. Kos
iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje. Posebej hvala dr. Ivanu Neratu, zdravstvenemu osebju in osebju Doma oskrbovancev Rakičan. Hvala tov. Goldinskemu za poslovilne besede, g. duhovniku in pevskega zboru.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

*Smrt rešila te je bolečine,
iztrgala od nas,
a v naših srcih zapustila bolečine.*

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

Jožefa Benkič

iz Domajinec

Ob izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala g. župniku, pevcem za odpete žalostinke in govornici za poslovilne besede ob odpriem grobu.

Posebna hvala delavcem zdravstvene postaje na Cankovi.

Domajinci, 7. januarja 1987

ŽALUJOČI OTROCI Z DRUŽINAMI

V SPOMIN

Januarja mineva eno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš oče

Štefan Sapač

iz Gradišča

meseca junija bodo minila tri leta, odkar smo se ločili od naše drage mame

Marije Sapač

roj. Barbarič

Težko je spoznanje, da smo vaju za vedno izgubili, toda spomin na vaju bo živel v naših mislih in srcih do konca naših dni.

ŽALUJOČA HČERKA HELENA Z DRUŽINO

*Čeprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo mi vsi,
med nami si.*

ZAHVALA

V 58. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama, stara mama in sestra

Ida Gjergjek

roj. Bačič
iz Poznanovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka v Murski Soboti, kolektivu Mure toz ZP 421 brigada in kolektivu IBE Ljubljana.

Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za ganljive besede ob odpriem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Poznanovci, 3. januarja 1987

Žalujemo: sin Franc, hčerki Majda in Marija z družinama, strici Koloman, Evgen in Alojz z družinama, brat Geza z družino, sstri Marija in Irena z družinama ter drugo sorodstvo

*Le up veseli nam je ostal,
da bomo se nekoč združili.*

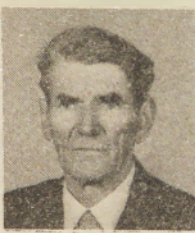
V SPOMIN

Štefanu Knausu

šoferju iz Markovec

11. januarja je minilo 10 let, odkar si odšel od nas. Ostal nam je le spomin na tvojo dobrosrčnost in ljubezen.

VSI TVOJI

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 73. letu starosti za vedno zapustil naš dragi, dobri mož in oče

Štefan Raščan

iz Turnišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga obiskovali med boleznijo, ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke cvetja, sočustvovali z nami ter nam izrekli sožalje.

Prisrčna zahvala č. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavnici KS Turnišče za poslovilne besede, faranom iz Kotelj ter vsem, ki so se od blizu in daleč poklonili njegovemu spominu.

Turnišče, 3. januarja 1987

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 68. letu nenadoma zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

Terezija Ropoša

roj. Kozar iz Doliča 44

Ob boleči izgubi drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in prijateljem, ki so jo v tako velikem številu, od blizu in daleč pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, za sv. maše in dobrodelne namene ter nam izrekli sožalje.

Posebna hvala družinam Gerendčar, Pucko in Korpič za nesebično pomoč, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem, govorniku Jožetu Kisilaku, sostanovalcem in družini Pejčič.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujemo: sinova Karel in Franc, brat Štefan ter sestre Cilka, Irena in Micka z družinami

*Niti zbogom nisi rekla,
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostala.*

ZAHVALA

Tiho, nepričakovano, mnogo prežgodaj in brez slovesa nas je 26. decembra v 59. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, stara mama, hčerka in sestra

Katarina Hozjan

roj. Lebar
iz Gaberja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in šopke ali darovali v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.

Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Posebna hvala dr. Horvatu in vsemu osebju internega oddelka, posebej osebju intenzivne nege za pomoč v njenih najtežjih in zadnjih trenutkih življenja.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Gaberje, 28. decembra 1986

Žalujemo: mož Jože, hčerki Agata in Zdenka z družinama, sin Jože, mama Rozalija ter bratje in sestre z družinami

DEVET USPEŠNIH MURINIH MODNIH OBLIKOVALK

Ne le kreacija, tudi posluš
za poslovnost

V Vestniku smo že na kratko pisali, da je soboška Mura še enkrat dokazala, da je na samem vrhu jugoslovanske tekstilne industrije, saj je na nedavnem sejmu MODA 87 v Ljubljani prejela dve najvišji priznanji za moško in žensko kolekcijo. Tokrat smo se odločili za obisk pri delavkah, ki so največ »krive« za Murine uspehe na sejnih, čeprav seveda ne smemo zanemarjati deleža vsega kolektiva, saj je kakovosten izdelek skupinsko delo in ne (ne)uspeh posameznika. Gre namreč za tiste, ki modele ustvarjajo — Mura zaposluje trenutno 9 modnih oblikovalk. To so: Metka Vidič, Ika Fujs, Zdenka Ščančar, Darja Kerčmar, Katja Čelič, Breda Kumer, Andreja Bele, Zvezdana Serec in Suzana Keuschler. V pogovoru, ki se ga je poleg kreatorke udeležil tudi komercialni direktor tozda Oblačila, Ernest Ebenšpanger, smo zvedeli vrsto zanimivosti o kreatorstvem delu, direktor pa je poskušal tudi pojasniti, zakaj Mura v bistvu doslej take uspehe: »Na ljubljanskem sejmu je večina nagrad ostala v Sloveniji, in tega po moji težko razumeti, saj smo najbližje Zahodu in imamo zato najpristnejše stike s svetovnimi modnimi tokovi. Sicer pa je bilo na sejmu 460 izdelovalcev, ogledalo pa si ga je dnevno okrog 10 tisoč ljudi.«

Ika Fujs se je z Ernestom Ebenšpangerjem strinjala, da je večina nagrad pripadla slovenskim tekstilcem, in še ocenila, da večina razstavljalcev stagnira, le nekaj največjih in najboljših, pretežno slovenskih izdelovalcev,

ohranja stik s svetovno modo. Ker je bila Ika Fujs na sejmu tudi v ocenjevalni komisiji, nas je zanimalo, ali je kaj vplivala na Murina priznanja. Vendar pa naša mala provokacija ni uspela, saj je bil sistem ocenjevanja tak, da »svoji« firmi nihče ni mogel pomagati.

In kakšno je v bistvu delo kreatorke oziroma kreatorjev? Kot prvo so nam Murine ustvarjalke modelov zagotovile, da je to ženski poklic, ki pravim možem ne pristaja. Res je sicer na svetu nekaj zelo znanih in priznanih modnih oblikovalcev, ki pa so večinoma homoseksualci — torej se zdalec ne »pravijo« moške. Sicer pa je delo oblikovalke ustvarjalno, zanj potrebujete čut za estetiko, toda to še ni dovolj — tu je še komercialna plat oblikovalstva, saj mora vsak modni oblikovalec točno vedeti, kakšni so modni tokovi, poznati mora material in nazadnje upoštevati, da je njegova kreacija izvirna, kolikor je le mogoče. Seveda pa

le izvirni model ni dovolj — nujno je sodelovanje z nabavno službo, modelarji in še vrsto drugih. V Muri napravijo na sezono 1500 različnih modelov, torej 3000 letno, vsaka kreatorka pa letno vsaj enkrat potuje na kakšen evropski sejem (Pariz, Milano, Köln, Firenze), da bi tako Muri resnično zagotovila stalnost v kakovostni in modni ponudbi.

Morda je zanimivo tudi to, da oblikovalke vedno delajo za sezono naprej. Tako bo v času, ko to berete, že pripravljena kolekcija jesen/zima 87/88 — kakšno oblačenje bo moda narekovala takrat, vam žal ne moremo napisati, ker so si bile oblikovalke enotne, da to mora ostati skrivnost. Ni pa skrivnost, da pripravlja Mura februarja ali marca modno revijo v hramu soboške kulture, kjer naj bi domačinom pokazali kolekcijo pomlad/poletje 1987. Ob tem so Murine snovalke ponosno zatrle, da so Sobočanke med najboljše in najpogumnejše oblečeni-mi ženskami v Jugoslaviji, k čemu nedvomno prispeva prav navzočnost Mure.

Pa bo v trgovinah mogoče dobiti modele, ki so bili nagrajeni v Ljubljani? Za ženske modele smo zvedeli, da so že prodani, moški pa bodo šli prav tako na (tudi domači) trg. In kakšni so ti modeli? Ker jih ne morete videti, bo najbolje, če vam nagrajeni kolekciji s svojimi besedami predstavi Ika Fujs: »Ležernosti in svobodnosti je bilo že kar preveč, zato se umikata klasičnemu in prefinjenemu. To se doseže s strogo linijo, kakovostnimi materiali ali deseni s priokusom angleške klasike. Take so modne smernice in zahteve, ki smo jih upoštevali, in zato dobili najvišji priznanji.«

Bojan Peček
foto: A. braham

MIR NA
MEJI

Medtem ko je bil pred novim letom na pomurskih mejnih prehodih velik naval potnikov, vlada v tem času pravo mrtvilo, kar je sicer značilnost vsakoletnega pomurletnega obdobja. Na mejnih prehodih z Avstrijo se število potnikov poveča kvečjemu proti koncu tedna. Naši občani kupujejo v tej sosednji državi predvsem kavo in banane, zelo malo pa tehničnih predmetov. Tudi računalniki, kot kaže, niso več iskano blago. Kupna moč prebivalstva se je pač znižala, ovira za večji nakup zunaj meja pa je tudi v skromni višini dinarskih sredstev, ki jih lahko nesemo čez mejo. Ko gremo prvič s potnim listom lahko vzamemo 5.000 dinarjev, ob naslednjem prehodu pa le še dva tisočaka. Devize s potrdilom banke pa lahko poneseemo v višini 250 dolarjev oziroma drugo valuto v ustreznih protivrednostih. Lastniki maloobmožnih preputnic z Avstrijo lahko gredo čez mejo mesečno večkrat, vendar lahko imajo s seboj le enkrat dva tisoč dinarjev. Še večja finančna ovira je za potovanje na Madžarsko, kjer je še vedno obvezna menjava na potni list 10 tisoč dinarjev, na maloobmožje prepustnico pa 5 tisočakov.

Na mejnem prehodu v tem času tako rekoč nimajo dela, saj gre čez dan dnevno le po 5 osebnih avtomobilov, zato tudi potnikov ni veliko. Nekoliko večji promet je na novoodprtem prehodu v Dolgi vasi, kjer imajo dnevno po 10 tovornjakov in od 30 do 50 osebnih avtomobilov, od katerih je največ službenih vozil, v drugih pa potuje predvsem potniki z lendavske občine in sosednjega Medžimurja. Medtem ko Madžari pri nas kupujejo žgane pijače, plinske peči, preproge, tople pode in zamrzovalnike, precej pa tudi nagrobne marmornate plošče, naši potniki prinašajo z Madžarskega v glavnem sir. K povedanemu naj še do-

Za večjo racionalizacijo
upravnih organov

Skupno z delovno skupnostjo in družbenopolitičnimi organizacijami se tudi soboški izvršni svet vključuje v splošna družbena prizadevanja za racionalizacijo in povečanje učinkovitosti dela v občinski upravi. Vse to je natančno opredeljeno v programu aktivnosti: podobnega pa bi morali sprejeti tudi vsi drugi proračunski porabniki in strokovne službe, ki zajemajo sredstva iz skupne porabe. Na ta način želijo preveriti spremembe v organizaciji dela in učinkovitosti občinskih upravnih organov, njihovo kadrovsko zasedbo, ustreznost nagrajevanja in zaposlovanja novih delavcev. Člani izvršnega sveta so se v razpravi zavzeli za sprotno odpravljanje pomanjklivosti in izboljšanje kakovosti dela upravnih organov. V povezavi z računalniškim centrom Mure bodo uvajali računalniško tehnologijo, preverili pa bodo tudi organiziranost in ustreznost opravljanja strokovnih nalog za sise družbenih dejavnosti ter proučili možnost prenosa vseh analitsko-planskih nalog v komite za družbeno planiranje. Zanimiva je gotovo pobuda, da bi v letošnjem letu število delavcev v občinskih upravnih organih zmanjšali najmanj za dva odstotka, pri čemer so izvzeti delavci z visoko strokovno izobrazbo, študenti in pripravniki za določen čas. Od 1. marca letos pa bodo ponovno uvedli ocenjevanje uspešnosti vseh zaposlenih. Pri sprejemanju novih delavcev bodo upoštevali strogo selektiven pristop, sprejeli pa so tudi predlog o enotni evidenci in nadzoru uporabe vozil oziroma voznega parka.

Na seji so soglašali s predlogom dogovora o izvajanju politike v splošni porabi na ravni občin v SRS v letu 1987. Predvidene so nekatere spremembe v proračunski porabi, ki bodo terjale sprotno valorizacijo sredstev, zato so imeli pripombo na zagotavljanje denarja za ustanovitev regijskega centra za opazovanje in obveščanje. Znatno več razprave pa je bilo pri obravnavi osnutka lokacijskega načrta za vodovod Krog—Črnske meje, ki naj bi rešil problem oskrbe z zdravno pitno vodo v soboški občini. Odgovorni predstavniki Zavoda za ekonomiko in urbanizem, Projektičnega biroja, Sobote in občinske komunalne skupnosti so namreč znova pogrevali že znane težave in odprta vprašanja. Če lokacija črpalnice v Krogu, ki bi v prvi etapi zagotovila 60 litrov, končno pa 200 litrov vode na sekundo, ni več sporna, pa po mnenju sanitarne inšpekcije še ni zagotovljena popolna bakteriološka neoporečnost vode, ki lahko sedaj zadovolji le v kemijskem pogledu. Ker je v srednjeročnem obdobju 1986—1990 v družbenem načrtu soboške občine opredeljena gradnja vodovodnega črpalnice v Krogu in speljava 5400 metrov dolgega glavnega cevovoda do črpalnice v Črnskih mejah, so v razpravi opozorili tudi na vpliv akumulacije na podtalnico, ki ga po zagotovilih elektrogospodarstva ne bi smelo biti, in na ekonomsko ceno vode. Na ta odprta vprašanja pa bo treba odgovoriti ob javni razgrnitvi osnutka lokacijskega načrta za vodovod Krog—Črnske meje.

Milan Jerše

damo, da je zvezni izvršni svet sprejel odlok, ki dovoljuje občanov vnos raznega blaga v vrednosti 80 tisoč dinarjev, računalnik

pa lahko prinesejo v vrednosti 250 tisočakov, seveda pa je treba plačati carino in prometni davek.

Štefan Sobočan

Letna seja OS ZSS Murska Sobota

Soboški sindikat v srčiki dogajanja

Že iz uvodnega referata predsednika občinskega sveta Zveze sindikatov Franca Dervarčiča je možno sklepati, da so se soboški sindikati v preteklem enoletnem obdobju ukvarjali z vrsto pomembnih vprašanj, povezanih z ustavno vlogo delavcev. Lansko kongresno leto je spodbudilo številne aktivnosti, predvsem za nenehno spremljanje gospodarskih rezultatov, kar so potrdili tudi nedavni članski sestanki osnovnih sindikalnih organizacij v soboški občini. Ob spodbudnih rezultatih v nekaterih delovnih organizacijah, pri čemer je bila zopet v ospredju tovarna oblačil in perila

Mura, kjer vzorno urejajo tudi mnoga socialna vprašanja delavcev, pa so namenili posebno pozornost kolektivnim zbiranjem in izmenjavi informacij med seboj, kar potrdi tudi organizacijam z izredno nizkimi osebnimi dohodki, ki je ogrožena socialna varnost zaposlenih.

Soboški sindikati so spodbujali tudi razprave o planskih dokumentih ter boljše nagrajevanje znanja in inovativne dejavnosti. Kljub temu pa je še vedno premalo inovacijskih predlogov, ki niso postali sestavni del poslovne politike združenega dela. Tudi s kadrovske politiko, štipendiranjem

in izobraževanjem ob delu oziroma z drugimi oblikami strokovnega izobraževanja niso povsem zadovoljni. V razpravi na letni seji občinskega sveta Zveze sindikatov v Murski Soboti so opozorili, da zaostrene gospodarske razmere spodbujajo razmišljanje o spremembah samoupravne organiziranosti združenega dela. Zato se pojavljajo celo dezintegracijske težnje in ukinjanje temeljnih organizacij. K temu je mnogo prispevalo slabo informiranje delavcev, kar poudarjajo v Panoniji, Livu in drugje. Omenili so tudi skrbane medsebojne odnose med delovnimi skupnostmi in tozidi, kjer bo moral pri spreminjanju razmer odigrati večjo vlogo tudi sindikat. Ta pa mora, kot so poudarili v razpravi, bolj uveljaviti neposredne interese delavcev, kar naj se pokaže tudi pri uveljavljanju delegatskega sistema. Predvsem zato, da sindikat ne bo transmisija od zgoraj navzdol in da se ne bo ukvarjal morda le s politično dejavnostjo, prehrano delavcev in nakupom ozimnice, kot je slikovito pripomnil eden od razpravljalcev.

Seveda se je soboški sindikat v minuletem enoletnem obdobju ukvarjal tudi z družbenimi dejavnostmi, socialno politiko in odpravljanjem aktualne problematike nezaposlenosti, kar tudi s kulturno in rekreativno dejavnostjo zaposlenih. Vse to pa je ob drugih pomembnih vprašanjih zajeto tudi v sprejetem programu dela občinskega sveta Zveze sindikatov in njegovih organov v letu 1987. Sicer pa so na letni seji sprejeli tudi poslovnik o organiziranosti in delovanju ter statutarni sklep občinske sindikalne organizacije. Hkrati so se seznanili z usmeritvami za vodenje razprav o zaključnem računu za leto 1986 in prisluhnili še nekaterim tekočim zadevam iz delovanja soboških sindikatov.

Milan Jerše

Na telesnokulturni prireditvi Izbiramo športnika leta 1986, ki jo je v hotelu Radin v Radencih pripravila Zveza telesnokulturnih organizacij občine Gornja Radgona, je s svojim nastopom navdušila plesna skupina Stil iz Maribora.

Foto: F. M.

ZADNJA VEST

Refinerija je na ladji

Kot smo že poročali, je Ina-Nafta Lendava s posredovanjem ljubljanskega Smelta prodala na Kitajsko rafinerijsko opremo v skupni vrednosti 19 milijonov dolarjev. Na temelju pogodbe, ki je začela veljati 8. marca 1976, je Ina-Nafta dolžna najkasneje do 8. junija 1987, torej v 15 mesecih, odposlati rafinerijsko opremo do pristanišča Reka. Dogovorili so se, da bodo to storili etapno (trikrat). Delavci Nafta so pohiteli in prvo pošiljko, težko 2 tisoč ton, že do 24. decembra lani dostavili v pristanišče. Prevoz po železnici je opravila mariborska železniško-transportna organizacija. Dogovora se je dosledno držal tudi kitajski kupec, ki je prevzel organizacijo prevoza po morju, saj je do dogovorjenega datuma, 15. januarja, prispela na Reko nemška ladja Condorc in v teh dneh je rafinerijska oprema že na ladji, ki bo odrinila na pot proti nemu izmed kitajskih pristanišč. Medtem pa v Lendavi že hite s pripravljanjem še preostale rafinerijske opreme. Gre za naprave, ki so bile v zalogi, in opremo, ki so jo dali dodatno izdelati. To bodo do začetka junija še dvakrat odposlali v reško pristanišče. Potem ko bo vsa oprema na Kitajskem, pa delo lendavskih strokovnjakov še ne bo končano, saj bo treba v 17 mesecih (od časa, ko bodo postavili temelje) opremo sestavili in poskrbeti, da bo rafinerija delovala. Delavci lendavske Ina-Nafta gredo tudi na Kitajsko! Tja smo torej prodali tudi nekaj znanja, žal pa končni izkupicek ne bo tako velik, da bi v celoti povrnil stroške, ki so nastali z nakupom pri Poljaki, uskladiščenjem v Lendavi, večletnim prodajanjem... Na izkušnjah se pač učimo.

S. Sobočan

Krivi niso le komunisti ali

Korajža ob rdeči knjižici

Za blizu 4600 pomurskih članov Zveze komunistov v 300 in nekaj osnovnih partijskih organizacijah je vprašanje tako imenovane dvojne povezanosti — tam, kjer delajo, in tam, kjer živijo — globoko vsebinsko, pa hkrati zgolj formalno, marginalno. Zakaj?

Komunisti med revolucijo nismo imeli oblasti, imeli pa smo za seboj ljudi. Danes si moramo priznati, da imamo oblast, nimamo pa ugleda med ljudmi. Tako so se baje izpovedali na enem od nedavnih 32 zborov komunistov v krajevnih skupnostih soboške občine. Med ljudi torej! Statutar na določila so v tem pogledu jasna, čeprav je vtis, da jih premalo poznamo. Če bi jih, se skoraj gotovo ni vredno veliko ukvarjati s temo pod skupnim naslovom: idejnopolično in akcijsko povezovanje, organiziranje in poenotenje članov ZK. Organizacijski prostor je dovolj širok, saj ob temeljnih oblikah organiziranja (osnovna organizacija, oddelek, svet, območna konferenca) ponuja še različne oblike idejnopoličnega delovanja in akcijskega povezovanja, kot so posvetovanja, konference, zbori, aktivni in podobno. Bistveno pri tem pa je, kako ga izkoriščamo, s kakšnimi miselnimi, vedenjskimi oziroma ideološkimi vzorci se v njem spopadamo s problemi.

Vrnimo se k omenjenim partijskim zborom po krajevnih skupnostih, kjer so javno razpravljali o vlogi Zveze komunistov v Socialistični zvezi. To, da so bili

skromno obiskani, pustimo ob strani. Pozornost namreč zbujajo dejstva, da so ob teh priložnostih zbrani ponavadi načeli toliko raznovrstnih vprašanj o vsem, kjer jih človek želi, da večkrat od dreves ni bilo videti gozda.

Skratka, razpravljali so tudi o rečeh, ki bi bolj sodile na dnevni red sveta ali skupščine krajevnih skupnosti, v delegacije, druge družbenopolitične organizacije in društva. Manj pa jim je šlo za to, da bi skozi nekaj skrbno izbranih, vitalnih vprašanj skušali prodreti do profila komunističnega aktivista oz. komunističnega delegata, ki naj bi člen v verigi uveljavljanja vodilne (avantgardne) vloge ZK. V tem primeru še kako drži, kar je rekel znani Bertolt Brecht: »Mišljenje je nekaj, kar pride po težavah in je pred akcijo.« Torej osmisliti, kaj in kako naprej, ne se zgolj izjavljati v prestižnem kritizirstvu vsega obstoječega. Ker je takih

osmišljanj premalo, se (umetno) spodbuja javno mnenje, da so najprej in za vse krivi komunisti. V resnici pa nosijo odgovornost le v toliko, če v krajevni skupnosti — četudi so organizacijsko vezani v partijski organizaciji na delovnem mestu — niso z borbo mnenj in močjo argumentov pričevali, kje, s kakšnimi sredstvi in metodami nad težave. Teh, namreč sredstev in metod, pa je dovolj, kot je dovolj razvitih oblik in poti v našem sistemu za spopad s problemi. Lekcija iz demokracije pomurskim komunistom pač ni potrebna, zato pa ob partijskem statutu in programu nekaj več srčnosti, širine, korajže. Saj navsezadnje tudi dejstvo, da jih je okrog 4600 v 300 in nekaj osnovnih partijskih organizacijah, precej pomeni. Če torej razumemo, za kaj gre pri tako imenovani dvojni povezanosti komunistov — tam, kjer delajo, in tam, kjer živijo — ni več kaj modrovati.

Branko Žunec

Borovi gostüvanji v Vidoncih
in Stanjevcih

Na območju soboške občine bosta letos kar dve borovi gostüvanji. Prvo predpustno prireditev bodo 15. februarja pripravili krajanji v Vidoncih, naslednjo nedeljo, 22. februarja, pa bo podobna tudi v Stanjevcih.

Ob dveh letošnjih borovih gostüvanjih je morda zanimivo, da so matičarji v soboški občini v svoje matične knjige zapisali kar 370 parov, devet parov pa je praznovalo zakonske obletnice — največkrat 50-letnico.

lg

Dan prosvetnih
delavcev v
Gornji Radgoni

Letošnji dan prosvetnih delavcev v radgonski občini bo v soboto, 7. februarja. Na slovesnosti, ki se bo začela ob 16. uri, bo slavnostni govoril Franci Pivec, predsednik komiteja za vzgojo in izobraževanje. Tako kot prejšnja leta bodo tudi letos 7. februarja podelili nagrade in priznanja najzaslужnejšim prosvetnim in kulturnim delavcem. V kulturnem programu bo nastopil New Swing Quartet.

bp